

HAKİKAT'te Bu Ay:

TAKDİM

BAŞYAZI

"Ey İman Edenler! Allah'ı Çok Çok Zikredin." (Ahzâb: 41)

"Zikrullah Elbette En Büyük (İbadet)tir." (Ankebût: 45)

"O Size Nasıl Hidayet Ettiyse, Siz de O'nu Öylece Zikredin." (Bakara: 198)

"İnsan Bir Şeyi Severse Dâima Onu Anar." (Câmiu's-sağîr)

"Kulum Beni Zikredip Dudaklarını Benim İçin Kıpırdattığı Müddetçe Ben Kulumla Beraberim." (İbn-i Mâce)

"Kıyamet Gününde Allah Katında En Faziletli Kul, Dünyada İken Allah-u Teâlâ'yı Çok Zikretmiş Olandır." (Câmiu's-sağîr)

ZİKRULLAH

ZİKRULLAH

Mânâ ve Önemi

İlâhî Emir

Ayrılanlar

Zikrullah ve Şükür

Kalplerin Şifası

Allah-u Teâlâ'nın Kulunu Anması

En Büyük Kalkan Zikrullah

Musa Aleyhisselâm'a Zikrullah Emri

Zekeriya Aleyhisselâm'a Zikrullah Emri

HADİS-İ ŞERİF'LER

[ZİKRULLAH'TAN KAÇANLAR VE KARŞI ÇIKANLAR](#)

[ZİKRULLAH'IN KISIMLARI](#)

- [1. UMUM MÜSLÜMANLARIN ZİKRI](#)
- [2. TARIKAT EHLİNİN ZİKRI](#)

[ZİKRULLAH İÇİN TEŞKİL EDİLEN HALKALAR](#)

- [3. HAKİKAT EHLİNİN ZİKRI](#)
- [4. MÂRİFETULLAH EHLİNİN ZİKRI](#)
- [5. HASS'ÜL-HAS OLANLARIN ZİKRI](#)

[ZİKRULLAH'IN ÖZÜ](#)

[Bâtınî Zikrin En Güzeli](#)

/ İsmail Yavuz

[A'LÂ SÛRE-İ ŞERİF'İNİN TEFSİRİ-1](#)

[Tesbih ve Tenzih](#)

[HAZRET-İ MUHAMMED ALEYHİSSELÂM](#)

[Tarihi Yolculuk](#)

Medine'li müslümanlar Resulullah Aleyhisselâm'ı işitmişler, ayaklarına yüz sürmek için her sabah kuşluk vaktinde Harre denilen mevkiye çıkarak, öğle sıcağı basınca kadar dört gözle bekliyordular. Resulullah Aleyhisselâm'ın mağaraya sığındığından haberleri yoktu.

[EVLİYÂ-İ KİRAM -kaddesallahu Esrârehüm- Hazerâtı'nın "Hâtemü'l-Evliyâ" Hakkındaki Beyan ve İfşaatları \(98\)](#)

[Muhammed Ca'fer Ed-Dimeskî -kuddise sirruh- \(2\)](#)

[Allah-u Teâlâ'nın Sevgililerinin İfşaatlarına İzah ve Açıklamalar \(33\)](#)

[Muhyiddîn İbnü'l-Arâbî -Kuddise Sirruh- \(22\)](#)

Onlar her zaman için o "Nûr"un karşısında bulunuyorlardı, her an vahiyle mülâkî idiler. O "Nûr" yetiyordu onlara. Amma o "Nûr"dan bin dört yüz sene uzaklaşmış, vahiy inmemiş, ortaklık kararmış, amma "Vekîl"i kalmış. Ona sıdk ile bağlı olan işte bu dereceye nâil oluyor.

[TASAVVUF'UN ASLI HAKİKAT VE MARİFETULLAH İNCİLERİ \(13\)](#)

["Allah Yolunun Rehberi Mürşid-i Kâmil"](#)

Bedeni hastalıkların teşhis ve tedavisi için hâzık bir tabibe müracaatı emir buyurmuş olan Resulullah -sallallahu aleyhi ve sellem- Efendimiz, mânevi hastalıklardan kurtulmak için de mânevi bir tabibe, Rabbânî bir âlime başvurmayı dini bir ihtiyaç olarak göstermiştir. Mühim olan bu mânevi hastalıklardır.

İSLÂM İLMİHALİ

[Allah-u Teâlâ'nın Meleklerine İnanmak](#)

Meleklerle iman etmek, iman esasları arasında mühim bir yer tutar. Bütün peygamberlere dini hükümler vahiy yoluyla ve melek vasıtası ile ulaştırıldığı için; meleklerle inanmamak, peygamberleri, getirdikleri kitapları ve tebliğ ettikleri dini inkâr etmek demektir.

GÜNDEM

[Tarımsal Üretim ve Gıda Güvenliği, Ulusal Güvenliğin En Önde Gelen Unsurlarındandır!](#) / Uğur Kara

Hiçbir tedbirimiz yok. Hiçbir politikamız yok. Küresel tekeller neyi dayatırsa onu yapacağız diye uğraşıp duruyoruz. Geleceğimizi, sağlığımızı, ekonomimizi, kimliğimizi, inancımızı kendi ellerimizle düşmana teslim ediyoruz.

GÜNDEM

[Dick Cheney Yeni Savaşlar İçin Ortadoğu Turuna Çıktı!](#) / Şinasi Çapa

Amerikalı şahinler yine iş başındalar ve İran işini sıkı tutuyorlar.

[Hüzünlü Bir Ayrılık ve Milleti Ayakta Tutan "Tarihi Hafıza"!](#)

TARİHTEN SAYFALAR

[Fethin Mânevî Cihetini Hedef Alan Asılsız İddiâlara Cevaplar / Hakan Yılmaz](#)

İstanbul'un kılıç erlerinin zâhirî gayretinden ziyâde mânevî şahsiyetlerin desteğiyle fethedildiği noktasında, Osmanlı târihçilerinin hepsi ittifak etmişlerdir. Ezcümle, "İstanbul'un mânevî fâtihi" olduğunda hiç kimsenin tereddüt etmediği Akşemseddin -kuddise sırruh- Hazretleri'nin fetihteki rolü nasıl inkâr edilebilir? Atsız ve benzerleri her ne kadar bu gerçeği inkâr etmeye kalkışmışlarsa da, bunun aksini ispat edecek tek bir delil dahî gösterememişlerdir, gösterebilmeleri de mümkün değildir!..

EĞİTİM

[Gerçek Sınava Hazırlık](#) Canan Büşra Kara

Bismillahirrahmanirrahim

"Allah-u zül-celâl vel-kemâl Hazretleri'ne; O'nun sevdiği ve beğendiği şekilde bitmez-tükenmez hamd-ü senâlar olsun.

Peygamberimiz Efendimiz'e, onun diğer peygamber kardeşlerine, hepsinin Âl ve Ashâb-ı kiram'ına, etbâına, ihsan duygusuyla kıyamete kadar onlara tâbi olup izinden gidenlere; sonsuzların sonsuzuna kadar salât-ü selâmlar olsun."

Muhterem Okuyucularımız;

Zikrullah ilâhî bir emir gereğidir. Yüce dinimizin emir buyurduğu ne kadar ibadet varsa hepsi de zikrullahın ikamesi ve icrâsı içindir.

Allah-u Teâlâ Kur'an-ı kerim'inde:

"Benim zikrim için namaz kıl!" (Tâhâ: 14)

Âyet-i kerime'si ile dinin direği ve temeli, ibadetlerin rehberi olan namazı emretmiş olduğu gibi:

"Ey iman edenler! Allah'ı çok çok zikredin." (Ahzâb: 41)

Âyet-i kerime'si ile de kendisini zikretmeyi emretmiştir. Namaz da ilâhî bir emirdir, zikrullah da ilâhî bir emirdir.

Kur'an-ı kerim'de diğer ibadetler için:

"Çok çok namaz kılınız!", "Çok çok oruç tutunuz!" gibi ifadeler olmamasına karşılık: **"Allah'ı çok çok zikrediniz!"** gibi ifadelerin bulunması, zikrullahın ne kadar önemli bir ibadet olduğunu göstermeye yeterlidir.

Âyet-i kerime'de:

"Zikrullah elbette en büyük (ibadet)tir." buyuruluyor. (Ankebût: 45)

Zikrullahtan daha büyük, daha üstün bir şey yoktur. Amellerin en yücesi, en iyisidir.

Ebu Hüreyre -radiyallahu anh-den rivayet edildiğine göre Resul-i Ekrem -sallallahu aleyhi ve sellem- Efendimiz Hadis-i şerif'lerinde şöyle buyurmuşlardır:

"– Müferridler yarışı kazandılar!"

"– Müferridler kimlerdir yâ Resulellah?"

"– Onlar o kimselerdir ki, Allah-u Teâlâ'nın zikrine bütün benlikleri ile dalmışlardır, başka şeylerle uğraşmazlar.

Bu zikir onlardan yüklerini indirmiştir, kıyamete hafif olarak gelirler." (Hâkim)

Dönüşü olmayan bir günde hafif olmak, hiç şüphesiz ki bahtiyarlıkların en büyüğüdür.

Zikrullah, hidayete ermenin bir şükran ifadesidir:

“O size nasıl hidayet ettiyse, siz de O’nu öylece zikredin. Bundan önce siz sapıklardan idiniz.”
(Bakara: 198)

Câhillerden idiniz, Allah-u Teâlâ’yı nasıl zikredeceğinizi bilmiyordunuz. Şimdi ise hidayete ermiş bulunuyorsunuz. Hidayet ve iman nimetine karşılık O’na şükrediniz.

Resul-i Ekrem -sallallahu aleyhi ve sellem- Efendimiz Hadis-i şerif’lerinde buyurur ki:

“Zikre muvaffakiyet Allah tarafından bir nimettir. O nimetin şükrünü yerine getiriniz.” (Münâvî)

İnanan bir mümin için hidayete ererek dünya saâdetine ve âhiret selâmetine nâil olmaktan daha büyük bir lütuf tasavvur edilemez.

Kudsî Hadis-i şerif’de şöyle buyuruluyor:

“Ey Âdemoğlu! Beni zikrettikçe şükrümü ifa etmiş ve beni unuttukça hakkımı unutmuş olursun.” (Câmiu’s-sağir)

Resul-i Ekrem -sallallahu aleyhi ve sellem- Efendimiz Hadis-i şerif’lerinde buyururlar ki:

“Şeytan insanoğlunun kalbine nüfuz etmek için istilâ eder. Lâkin kalp Cenâb-ı Allah’ı zikredince ümitsiz olarak geri çekilir. Unutursa istilâ eder.” (Nevâdir-ül usûl)

Zikrullah şeytanı uzaklaştırır, Allah-u Teâlâ’nın hoşnutluğunu kazandırır.

Zikri Allah olanın fikri de Allah olur. Zikrullah devam etmek Allah dostlarının âdetidir, Allah-u Teâlâ’nın bir nimetidir. Hakk’ı zikredeni Hakk da zikreder, Hakk ile ünsiyet kurar, kurbiyet peyda eder, af ve mağfiret kapılarının en büyüğü o sayede açılır.

Bâki esselamü aleyküm ve rahmetullah...

| [Hakikat'te Bu Ay](#) | [Diğer Sayılar](#) | [Ana Sayfa](#) |

"Ey İman Edenler! Allah'ı Çok Çok Zikredin." (Ahzâb: 41)

"Zikrullah Elbette En Büyük (İbadet)tir." (Ankebût: 45)

"O Size Nasıl Hidayet Ettiyse, Siz de O'nu Öylece Zikredin." (Bakara: 198)

"İnsan Bir Şeyi Severse Dâima Onu Anar." (Câmiu's-sağır)

"Kulum Beni Zikredip Dudaklarını Benim İçin Kıpırdattığı Müddetçe Ben Kulomla Beraberim." (İbn-i Mâce)

"Kıyamet Gününde Allah Katında En Faziletli Kul, Dünyada İken Allah-u Teâlâ'yı Çok Zikretmiş Olandır." (Câmiu's-sağır)

ZİKRULLAH

Zikrullah taatlerin efdalidir. Çünkü zikrin sevabı Allah-u Teâlâ'nın kulunu zikretmesidir.

Âyet-i kerime'sinde:

"Siz beni zikredin ki ben de sizi zikredeyim." buyuruyor. (Bakara: 152)

Bu Âyet-i kerime'ye birçok mânâlar verilmiştir.

Şöyle ki; bana itaat ederek siz beni zikrediniz, ben de sizi rahmetimle mağfiretimle zikredeyim.

Siz beni duâ ile zikrediniz, ben de isteklerinizi size vererek sizi zikredeyim.

Siz beni övgü ile zikrediniz, ben de sizi övgü ile nimetlerle zikredeyim.

Siz beni ihlâs ile zikrediniz, ben de sizi halâsla, kurtuluşla zikredeyim.

Siz beni dünyada zikrediniz, ben de sizi âhirette zikredeyim.

Siz beni refahınız rahatınız zamanında zikrediniz, ben de sizi belâ ve musibete uğradığınız zaman zikredeyim.

Siz beni ibadetle zikrediniz, ben de sizi yardımıyla, inayetimle zikredeyim.

Siz beni yolumda cihadla zikrediniz, ben de sizi hidayetimle zikredeyim.

Siz benim ulûhiyetimi kabul ederek zikrediniz, ben de sizi kulluğa kabul ile zikredeyim.

Mânâ ve Önemi:

Zikrin mânâsı, Allah-u Teâlâ'nın yüceliğini meth-ü senâ etmek maksadı ile dilden ve gönülden gelen güzel kelimelerle anmak demektir.

Zikrullah; mârifetullah yolunun esası, kalbin ve ruhun kavuşturucusudur.

Zikrullah; kalplerin nuru, ruhların huzurudur. Gözlerin cilâsı, her derdin devâsıdır.

Zikrullah; kalbe itminandır, enistir, en iyi arkadaştır, bir müminin bütün hayatını kaplar.

Zikrullahla meşgul olmak, kalbin düzelmesinin aslıdır. Kalbe ferahlık ve genişlik verir, kalpte inşirah hâsıl olur.

Geceleri zikrullahla ihyâ etmek, amellerin üstünü, hâllerin en güzelidir.

Zikrullah ile gönül mâsivâdan, her türlü pisliklerden temizlenir. Zikrullahla kalbi mâmur olanın iş ve ahlâkı güzel olur. Zikrullah velâyet alâmetidir.

Zikri Allah olanın fikri de Allah olur. Zikrullahla devam etmek Allah dostlarının âdetidir, Allah-u Teâlâ'nın bir nimetidir. Hakk'ı zikredeni Hakk da zikreder, Hakk ile ünsiyet kurar, kurbiyet peyda eder, af ve mağfiret kapılarının en büyüğü o sayede açılır.

Zikrullah rızkı celbeder. Allah-u Teâlâ rızık sebeplerini halkeder, kişi kolaylıkla rızkını temin eder.

Zikrullah kişiye mehabet, halâvet ve güzelliği verir. Zikrullahla meşgul olanların kalpleri kuvvetli olduğu gibi, bedenleri de kuvvetli olur.

Zikrullah insanı ilâhî azaptan kurtaran yegâne ibadettir. Hata ve günahları giderir, kötülükleri iyiliğe çevirir.

Zikrullah meclisleri, meleklerin de katıldığı mahallerdir. Zikrullah meclisleri, meleklerin zikredenleri ziyaret ve tavaf etmelerine sebep olur.

Zikrullahla devam edenler kıyamet gününde korkudan, hasret ve pişmanlıktan yana emin olurlar.

Zikrullah ile meşgul olanlara, kendileri istemeden de daha üstünü verilir.

Zikrullah kul ile cehennem arasında siperdir. Allah-u Teâlâ zikreden kulunu sevinç ve sürura garkolmuş bir halde cennetine koyar.

Herşey fânidir, zikrullah bâkidir.

İlâhî Emir:

Zikrullah ilâhî bir emir gereğidir. Yüce dinimizin emir buyurduğu ne kadar ibadet varsa hepsi de zikrullahın ikamesi ve icrâsı içindir.

Allah-u Teâlâ Kur'an-ı kerim'inde:

"Benim zikrim için namaz kıl!" (Tâhâ: 14)

Âyet-i kerime'si ile dinin direği ve temeli, ibadetlerin rehberi olan namazı emretmiş olduğu gibi:

"Ey iman edenler! Allah'ı çok çok zikredin." (Ahzâb: 41)

Âyet-i kerime'si ile de kendisini zikretmeyi emretmiştir. Namaz da ilâhî bir emirdir, zikrullah da ilâhî bir emirdir.

Kur'an-ı kerim'de diğer ibadetler için: **"Çok çok namaz kılınız!", "Çok çok oruç tutunuz!"** gibi ifadeler olmamasına karşılık: **"Allah'ı çok çok zikrediniz!"** gibi ifadelerin bulunması, zikrullahın ne kadar önemli bir ibadet olduğunu göstermeye yeterlidir.

Âyet-i kerime'de:

"Zikrullah elbette en büyük (ibadet)tir." buyuruluyor. (Ankebût: 45)

Zikrullahtan daha büyük, daha üstün bir şey yoktur. Amellerin en yücesi, en iyisidir.

Ebu Hüreyre -radiyallahu anh-den rivayet edildiğine göre Resul-i Ekrem -sallallahu aleyhi ve sellem- Efendimiz Hadis-i şerif'lerinde şöyle buyurmuşlardır:

"-Müferridler yarışı kazandılar!"

"-Müferridler kimlerdir yâ Resulellah?"

"-Onlar o kimselerdir ki, Allah-u Teâlâ'nın zikrine bütün benlikleri ile dalmışlardır, başka şeylerle uğraşmazlar.

Bu zikir onlardan yüklerini indirmiştir, kıyamete hafif olarak gelirler." (Hâkim)

Dönüşü olmayan bir günde hafif olmak, hiç şüphesiz ki bahtiyarlıkların en büyüğüdür.

Ayrılanlar:

Allah-u Teâlâ iman edip amel-i sâlih işleyenleri ve çok çok zikredenleri ayırmaktadır:

"Ancak iman edip amel-i sâlih işleyenler ve Allah'ı çok çok zikredenler müstesnâdır." (Şuarâ: 227)

Zikrullah ve Şükür:

Zikrullah, hidayete ermenin bir şükran ifadesidir:

"O size nasıl hidayet ettiyse, siz de O'nu öylece zikredin. Bundan önce siz sapıklardan idiniz." (Bakara: 198)

Câhillerden idiniz, Allah-u Teâlâ'yı nasıl zikredeceğinizi bilmiyordunuz. Şimdi ise hidayete ermiş bulunuyorsunuz. Hidayet ve iman nimetine karşılık O'na şükrediniz.

Resul-i Ekrem -sallallahu aleyhi ve sellem- Efendimiz Hadis-i şerif'lerinde buyurur ki:

"Zikre muvaffakiyet Allah tarafından bir nimettir. O nimetin şükrünü yerine getiriniz." (Münâvî)

İnanan bir mümin için hidayete ererek dünya saâdetine ve âhiret selâmetine nâil olmaktan daha büyük bir lütuf tasavvur edilemez.

Kudsî Hadis-i şerif'lerde şöyle buyuruluyor:

"Ey Âdemoğlu! Beni zikrettikçe şükrümü ifa etmiş ve beni unuttukça hakkımı unutmuş olursun." (Câmiu's-sağir)

"Ben kulumun zannına göreyim, beni zikrettiği yerde ben onunlayım. Kulum beni kendi içinde zikrederse, ben de onu kendi nefsimde zikrederim. Beni toplulukta zikrederse, ben de onu daha hayırlı bir toplulukta zikrederim." (Buhârî)

Bir kul için bundan daha sevindirici bir müjde olamaz.

Kalplerin Şifâsı:

Zikrullah; dinimizin emri, imanın alâmeti, ibâdetlerin beyni, aklın nuru, kalbin cilâsı, ruhun hayatı, gönlümüzün miracı ve her derdin ilâcudur.

Hadis-i şerif'te:

"Zikrullah kalplerin şifâsıdır." buyuruluyor. (Münâvî)

Zikir nurdur, zikrullahla meşgul olanın içi nurlanır. İç nurlanınca hikmet husule gelir.

Zikrullah, kulu gafletten koruyan mânevî bir zırhtır.

"İnsan bir şeyi severse dâima onu anar." (Câmiu's-sağîr)

Hadis-i şerif'i mucibince, bir şeyi seven onu hiç dilinden düşürmez. Yani bir insan Allah-u Teâlâ'yı çok zikretmezse sevgi iddiâsında yalancıdır.

Allah-u Teâlâ zikreden kulunu şu ilâhî iltifatlarla taltif buyurur:

"Kulum beni zikredip dudaklarını benim için kıpırdattığı müddetçe ben kulumla beraberim."
(İbn-i Mâce)

Zikrullah hayata hayat katar, kabre aydınlık, ahirete azık hazırlar.

"Bir kul benim zikrimle meşgul olmasından dolayı kendi ihtiyaçlarının talebini unutursa ben o kuluma kendisi istemezden önce in'am ve ihsan ederim." (Tirmizî)

Allah-u Teâlâ'nın rahmet hazinelerinin sonu yoktur. Sadece ahirette değil, dünyada da huzurlu bir hayat bahşeder.

Allah-u Teâlâ'nın Kulunu Anması:

Zikrullah taatlerin efdalidir. Çünkü zikrin sevabı Allah-u Teâlâ'nın kulunu zikretmesidir.

Âyet-i kerime'sinde:

"Siz beni zikredin ki ben de sizi zikredeyim." buyuruyor. (Bakara: 152)

Bu Âyet-i kerime'ye birçok mânâlar verilmiştir.

Şöyle ki;

Bana itaat ederek siz beni zikrediniz, ben de sizi rahmetimle mağfiretimle zikredeyim.

Siz beni duâ ile zikrediniz, ben de isteklerinizi size vererek sizi zikredeyim.

Siz beni övgü ile zikrediniz, ben de sizi övgü ile nimetlerle zikredeyim.

Siz beni ihlâs ile zikrediniz, ben de sizi halâsla, kurtuluşla zikredeyim.

Siz beni dünyada zikrediniz, ben de sizi âhirette zikredeyim.

Siz beni refahınız rahatınız zamanında zikrediniz, ben de sizi belâ ve musibete uğradığınız zaman zikredeyim.

Siz beni ibadetle zikrediniz, ben de sizi yardımıyla, inayetle zikredeyim.

Siz beni yolumda cihadla zikrediniz, ben de sizi hidayetle zikredeyim.

Siz benim ulûhiyetimi kabul ederek zikrediniz, ben de sizi kulluğa kabul ile zikredeyim.

Her ibadetin belli bir şartı olduğu halde, zikrullah için hiçbir şart yoktur. Ayakta, oturarak, yatarak bile zikretmek câizdir. Abdestli olmak efdal olduğu halde, abdestsiz olarak da yapılabilir.

Hadis-i şerif'te ise şöyle buyuruluyor:

"Kıyamet gününde Allah katında en faziletli kul, dünyada iken Allah-u Teâlâ'yı çok zikretmiş olandır." (Câmiu's-sağir)

Allah-u Teâlâ her şey için bir sebep yaratmıştır. Muhabbetullah'ın husulüne sebep de zikrullah'tır. O'nun sevgisine nâil olmak isteyenler zikrullah'a devam etmelidirler.

En Büyük Kalkan Zikrullah:

Şeytanın nüfuzundan ve vesvesesinden korunmak için zikrullah en büyük kalkandır.

Bir Âyet-i kerime'de şöyle buyurulmaktadır:

"Takvâya erenler, şeytan tarafından bir vesveseye uğrayınca Allah'ı zikrederler. Bir de bakarsın ki onlar gerçeği görüp bilmişlerdir bile." (A'râf: 201)

Kendi hatalarının nerede olduğunu ve şeytanın hilesinin nereden geldiğini görürler ve hemen yanıştan sakınırlar. Böylece Allah-u Teâlâ tarafından kendisine ihsan edilen basiretleri daha da artmış olur.

•

Resul-i Ekrem -sallallahu aleyhi ve sellem- Efendimiz Hadis-i şerif'lerinde buyururlar ki:

"Şeytan insanoğlunun kalbine nüfuz etmek için istilâ eder. Lâkin kalp Cenâb-ı Allah'ı zikredince ümitsiz olarak geri çekilir. Unutursa istilâ eder." (Nevâdir-ül usûl)

Zikrullah şeytanı uzaklaştırır, Allah-u Teâlâ'nın hoşnutluğunu kazandırır.

"Şeytan insanoğlunun kalbinin üzerinde tünemiş vaziyette bekler. Allah-u Teâlâ'yı zikredince çekilir, gaflet edince vesvese verir." (Buhârî)

Kişinin ebedî hayatına kastetmiş olan şeytanın vesvesesinden kurtulmak ne büyük muvaffakiyettir.

Allah-u Teâlâ zikrullah'a devam eden kimseden şeytanı nasıl uzaklaştırır, zikrullah'tan gâfil olan kimseye de şeytanı arkadaş yapar:

"Kim Rahman olan Allah'ın zikrinden göz yumarsa, biz ona şeytanı musallat ederiz. Artık o onun ayrılmaz bir arkadaşdır." (Zuhruf: 36)

Dünyada da ahirette de onunla birlikte olur. Dünyada onu masiyete iter, kıyamet gününde onunla birlikte cehenneme girer.

Musa Aleyhisselâm'a Zikrullah Emri:

Musa Aleyhisselâm Firavun'a Hakk ve hakikati tebliğ etmek için Allah'u Teâlâ'dan emir aldığı zaman, kardeşi Harun Aleyhisselâm'ı kendisine yardımcı vermesini niyaz etmişti.

Daha sonra Musa Aleyhisselâm'ın şöyle söylediği Âyet-i kerime'de beyan buyurulmaktadır:

"Ki seni daha çok tesbih edelim ve seni daha çok zikredelim." (Tâhâ: 33-34)

Allah-u Teâlâ duâsını kabul ederek şöyle buyurdu:

"Sen ve kardeşin âyetlerimle gidin, beni zikrimde gevşek davranmayın." (Tâhâ: 42)

Çünkü Allah-u Teâlâ'nın celâl ve azametini zikreden kimse her şeyi hafif görür, O'ndan başka hiçbir şeyden korkmaz.

Zekeryâ Aleyhisselâm'a Zikrullah Emri:

Yahya Aleyhisselâm'ın doğumu ile ilgili olarak Zekeryâ Aleyhisselâm'ın istemiş olduğu işaret kendisine verilmiş, insanlarla konuşmaya muktedir olamamıştı.

Bu halde iken Allah-u Teâlâ zikrullahla meşgul olmasını, şükürünü ve tesbihini çoğaltmasını emrederek şöyle buyurdu:

"Rabb'ini çok zikret, sabah akşam O'nu tesbih et!" (Â-i imrân: 41)

Üç gün zarfında, işaretle olanın dışında hiç kimse ile görüşüp konuşmadan; devamlı zikrullahla, tesbih, tehlil ve ibadetle meşgul oldu. Her şeyden alâkasını keserek, huzur-u kalp ile Allah-u Teâlâ'ya yöneldi.

HADİS-İ ŞERİF'LER

Resul-i Ekrem -sallallahu aleyhi ve sellem- Efendimiz insan hayatının her safhası için müstesnâ bir numunedir.

Allah-u Teâlâ Âyet-i kerime'sinde:

"Andolsun ki Resulullah sizin için, Allah'a ve ahiret gününe kavuşmayı arzu edenler ve Allah'ı çok zikredenler için güzel bir numunedir." buyuruyor. (Ahzâb: 21)

Allah-u Teâlâ'yı çok çok zikreden müminler, böyle bir zikr-i kesirle Resulullah Aleyhisselâm'a uymuş ve onu kendilerine numune edinmiş olurlar.

O Resulullah Aleyhisselâm ki zikrullahın fazilet ve meziyetini Hadis-i şeriflerinde şöyle beyan buyurmaktadır:

"-Amellerinizin en hayırlısını, Melik'inizin katında en temizini, derecelerinizde en yükseğini, altın ve gümüş infâk etmenizden daha hayırlı, düşmanlarınızla karşılaşp boyunlarını vurmanız ve onların da sizin boynunuzu vurup şehid etmelerinden daha hayırlı olan bir işi haber vereyim mi?"

"-Evet yâ Resulellah!"

"-Allah-u Teâlâ'yı zikretmektir." (Tirmizî)

•

"Yâ Resulellah! Kıyamet günü Allah katında derece bakımından kulların hangisi daha üstündür?"

"-Allah'ı çok zikredenler!"

"-Yâ Resulellah! Allah yolundaki gaziden de mi?"

"-Kırılıncaya ve kana boyanincaya kadar kılıcını kâfirlere ve müşriklere çalsa da, Allah'ı çok zikredenler derece bakımından ondan daha üstündür." (Tirmizî)

•

Bir kimse: *"Yâ Resulellah! Hangi cihadın ecri daha büyüktür?"* diye sordu, Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem- Efendimiz:

"Allah-u Teâlâ'yı en çok zikredenlerinki." buyurdu.

Bundan sonra namaz kılanlar, zekât verenler, hacca gidenler ve sadaka verenler için de aynı soruyu sordu. Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem- Efendimiz de hepsine aynı cevabı verdi.

Bunun üzerine Hazret-i Ebu Bekir -radiyallahu anh-, Hazret-i Ömer -radiyallahu anh-e:

"Hayırların hepsini Allah-u Teâlâ'yı zikredenler alıp gitti." dedi.

Resulullah -sallallahu aleyhi ve sellem- Efendimiz de:

"Evet!" buyurdu. (Ahmed bin Hanbel)

•

Abdullah bin Busr -radiyallahu anh-den rivayet edildiğine göre Resulullah -sallallahu aleyhi ve sellem- Efendimiz bir Hadis-i şeriflerinde şöyle buyururlar:

"En hayırlı amel, dünyadan ayrılırken dilinin Allah'ın zikriyle meşgul olmasıdır." (Câmiu's-sağîr: 4025)

•

"-Yâ Resulellah İslâmî hükümler çoğaldı. Bana sınımsız sarılacağım bir şey haber ver!"

"-Dilin, Allah-u Teâlâ'nın zikriyle devamlı ıslak bulunsun." (Tirmizî)

•

Enes -radiyallahu anh-den rivayet edildiğine göre Resulullah -sallallahu aleyhi ve sellem- Efendimiz bir Hadis-i şeriflerinde şöyle buyururlar:

"Allah'ı zikreden bir cemaatle sabah namazı vaktinden güneş doğuncaya kadar birlikte oturmam, bana İsmail oğullarından dört tanesini azat etmemden daha sevgili gelir.

Allah'ı zikreden bir cemaatle ikinci namazı vaktinden güneş batımına kadar oturmam dört kişi azat etmemden daha sevgili gelir." (Ebu Dâvud: 3667)

•

"Şüphesiz ki her şeye cilâ verecek bir âlet var, kalbin cilâsı ise zikrullahıdır.

Azaptan kurtulmak için zikrullah gibi bir şey olamaz. Meğer ki kılıcın kırılıncaya kadar Allah yolunda muharebe etsen dahi." (Câmiu's-sağir)

Savaşta ölen şehit olur, Allah katında büyük bir mertebeye erer. Nefsine mağlup olan bir kimse ise ahirette büyük azaplarla karşılaşır. Bunun içindir ki nefis terbiyesinde büyük bir âmil olan zikrullahın fazileti bu kadar büyüktür.

•

"Kim ki sabah namazını cemaatle kıdıktan sonra oturup, güneş doğuncaya kadar Allah-u Teâlâ'yı zikrederse, sonra da iki rekât namaz kılsa, kendisi tam bir hacc, tam bir umre sevabı gibi sevap kazanır." (Tirmizî)

Resulullah -sallallahu aleyhi ve sellem- sabah namazını kılınca namazgâhında güneş doğuncaya kadar otururlardı.

•

Abdullah bin Ömer -radiyallahu anhümâ-dan rivayet edildiğine göre Resulullah -sallallahu aleyhi ve sellem- Efendimiz bir Hadis-i şeriflerinde şöyle buyururlar:

"Gâfiller arasında Allah'ı zikreden, cihaddan kaçanlarla birlikte kaçmayıp vuruşmaya devam eden gibidir.

Gâfiller arasında Allah'ı zikreden, karanlık evdeki kandil gibidir.

Gâfiller arasında Allah'ı zikreden, şiddetli soğuktan yaprakları dökülmüş ağaçlar arasında yemyeşil duran ağaç gibidir.

Gâfiller arasında Allah'ı zikreden kişiye Allah cennetteki yerini ölürken gösterir.

Gâfiller arasında Allah'ı zikreden kimsenin, bütün insanlar ve hayvanlar adedince günahlarını Allah affeder." (Câmiu's-sağir: 4311)

•

Ebu Hüreyre -radiyallahu anh-den rivayet edildiğine göre Resulullah -sallallahu aleyhi ve sellem- Efendimiz bir Hadis-i şeriflerinde şöyle buyurmuşlardır:

"Kim bir yere oturur ve orada Allah'ı zikretmez (hiç zikretmeden kalkar) ise, Allah'tan ona bir noksanlık vardır.

Kim bir yere yatar, orada Allah'ı zikretmezse, ona Allah'tan bir noksanlık vardır.

Kim bir müddet yürür ve bu esnâda Allah'ı zikretmezse, Allah'tan ona bir noksanlık vardır."
(Ebu Dâvud: 4856 - 5059)

•

Ebu Ümame -radiyallahu anh-den rivayet edildiğine göre Resulullah -sallallahu aleyhi ve sellem- Efendimiz bir Hadis-i şeriflerinde şöyle buyurmuşlardır:

"Kim yatağına temiz (abdestli) olarak girer ve uyku bastırıncaya kadar Allah'ı zikrederse gecenin herhangi bir saatinde uyanıp da Allah'tan dünya veya ahiret hayırlarından bir şey isterse Allah-u Teâlâ istediğini mutlaka ona verir." (Tirmizî: 3525)

•

"Rabb'ini zikredenlerle etmeyenlerin misali, diri ve ölü gibidir." (Buhârî)

Zikrullah ile mânevî gidasını alan ruhlar dirilir, alamayan ruhlar ölür. Zikrullah, ruhun hayatı için, balığın suya duyduğu ihtiyaç gibidir.

•

"İçerisinde Allah zikredilen ev ile zikredilmeyen evin misali, diri ile ölü gibidir." (Buhârî)

İhlâsla zikrullahı devam edenler bütün bu faziletlere erdikleri gibi, zikrullah yapılan mahaller de bu faziletten nasiplerini almaktadırlar.

•

Ümmü Hânî -radiyallahu anhâ-dan rivayet edildiğine göre Resulullah -sallallahu aleyhi ve sellem- Efendimiz bir Hadis-i şeriflerinde şöyle buyurmuşlardır:

"'Lâ ilâhe illâllah' kelimesini hiçbir amel faziletçe geçemez ve bu kelime hiçbir günah bırakmaz." (İbn-i Mâce: 3797)

•

"Zikrin efdali Lâ ilâhe illâllah, duânın efdali ise elhamdülillah'tır." (İbn-i Mâce)

"Lâ ilâhe illâllah" Kelime-i ülyâ'dır, İslâm'ın mihridir, diğer rükünlerin üzerine oturduğu katedir.

•

Muaz bin Cebel -radiyallahu anh-den rivayet edildiğine göre Resulullah -sallallahu aleyhi ve sellem- Efendimiz bir Hadis-i şeriflerinde şöyle buyururlar:

"Cennet sakinleri, Azîz ve Celîl olan Allah'ı zikretmeden geçirdikleri bir anın dışında hiçbir şeye teessüf etmeyeceklerdir." (Câmiu's-sağîr: 7701)

"Çok zikreden kimseyi Cenâb-ı Allah sever." (Câmiu's-sağîr)

Hâlik'in mahlûkunu sevmesinin fevkinde bir güzellik düşünülemez.

•

"Muhabbetin çokluğundan dolayı Cenâb-ı Allah'ı kalbinden çıkarmayan kimse nifaktan kurtulur." (Câmiu's-sağîr)

Tahkikî imana kavuşur, Allah-u Teâlâ'nın hoşnutluğunu kazanır.

•

"Allah-u Teâlâ'yı çok zikretmekle o derece mest olunuz ki, münâfıklar sizi mecnun zannetsinler." (Câmiu's-sağir)

Nitekim günümüzde bu gibi kimseler hor görülmektedirler.

•

"Zikir, farz olmayan oruçtan efdaldir." (Münâvî)

Hâlik ile mahlûk arasında daimi bir irtibat sağlar, kalbi Mevlâ'ya döndürür.

•

"Zikir sadakadan efdaldir." (Münâvî)

Sadakaya riyâ karışırse sevabını giderebilir. Zikrullah ise riyâdan uzaktır, hiç kimse bilmez.

ZİKRULLAH'TAN KAÇANLAR VE KARŞI ÇIKANLAR

"Kalbini zikrimizden gâfil kıldığımız, hevâ ve hevesine uymuş, haddi aşmış kimselere boyun eğme." (Kehf: 28)

Onlar iradelerini iyiye, doğruya ve güzele sarfetmedikleri için, Allah-u Teâlâ kalplerini zikrullahtan gâfil kılmış, şeytanın vesveselerine terketmiştir.

"Bizim zikrimize iltifat etmeyen ve dünya hayatından başka bir şey istemeyen kimseden yüz çevir." (Necm: 29)

Ümmet-i Muhammed'e bu bir emirdir. Zikrullahtan kaçınan kimselerden kaçınmak lâzımdır. Onlar ezelf istidatlarını kaybetmişlerdir.

Zikrullahla hayat bulanlar Kur'an-ı kerim'de övülürken, diğer taraftan **zikrullahı sevmeyenler ve karşı çıkanlar** Âyet-i kerime'lerde kınanmakta ve zemmedilmektedir:

"Allah ortaksız olarak zikredildiği zaman ahirete inanmayanların kalpleri nefretle çarpar." (Zümer: 45)

Bu tiksinti ve nefretin sebebi, Allah-u Teâlâ'yı ve ahiret gününü inkâr etmelerinden dolayıdır.

Onların kalbi kalp olmaktan çıkmıştır. Vicdanları da vicdan olma hususiyetini yitirmiş, çürümüş ve bozulmuştur.

"Gönülleri ise bomboştur." (İbrahim: 43)

Âyet-i kerime'sinde işaret buyurulduğu üzere, gönülleri boş, hevâ ve heveslere kapılmış kalmış.

"Şeytan onlara galebe çaldı ve zikrullahı onlara unutturdu. İşte onlar şeytandan yana olanlardır." (Mücâdele: 19)

Şeytan onların kalplerini öyle bir istilâ etmiştir ki, onlara zikrullahı unutturmuştur. İşte şeytan, hâkimiyeti altına aldığı kimselere böyle yapar.

"Kalpleri Allah'ı zikretmeye kaskatı olan kimselere ise yazıklar olsun! Onlar apaçık dalâlet içindedirler." (Zümer: 22)

İşte o kalpleri katılaştırmış kimseler, açık bir şekilde Hakk'tan uzaktırlar. Kalpleri yumuşamaz, korkmazlar, anlamazlar, farkına varmazlar.

"Kim Rabb'inin zikrinden yüz çevirirse, Rabb'i onu gittikçe artan bir azaba uğratır." (Cin: 17)

Öyle bir azapla muazzeb olunurlar ki, o azapla hiçbir zaman rahat görmezler. Şiddetli azapları artar durur.

"Kalbini zikrimizden gâfil kıldığımız, hevâ ve hevesine uymuş, haddi aşmış kimselere boyun eğme." (Kehf: 28)

Onlar iradelerini iyiye, doğruya ve güzele sarfetmedikleri için, Allah-u Teâlâ kalplerini zikrullahtan gâfil kılmış, şeytanın vesveselerine terketmiştir.

"Bizim zikrimize iltifat etmeyen ve dünya hayatından başka bir şey istemeyen kimseden yüz çevir." (Necm: 29)

Ümmet-i Muhammed'e bu bir emirdir. Zikrullahtan kaçınan kimselerden kaçınmak lâzımdır. Onlar ezelf istidatlarını kaybetmişlerdir.

"Sen Allah de, sonra bırak onları, daldıkları bataklıkta oynadursunlar." (En'âm: 91)

Allah-u Teâlâ'nın zikrinden yüz çeviren, Rabb'i ile râbitasını koparan kimseler hakkında Allah-u Teâlâ Âyet-i kerime'sinde şöyle buyurmaktadır:

"Kim benim zikrimden yüz çevirirse, onun hakkı da dar bir geçimdir." (Tâhâ: 124)

Bu gibi kimseler her ne kadar bolluk içinde olsa da, müreffeh bir hayat yaşıyor görünse de, onun hayatı sıkıntılarla, şüphelerle ve darlıklarla doludur. Onun iç huzuru ve gönül ferahı yoktur. Kararsızlıklar ve dengesizlikler içinde bocalar durur.

Allah-u Teâlâ münâfıklar hakkında ise Âyet-i kerime'sinde:

"Onlar Allah'ı pek az zikrederler." buyurmuştur. (Nisâ: 142)

Allah-u Teâlâ:

"Onlar Allah'ı unuttu, Allah da onları unuttu." (Tevbe: 67)

Âyet-i kerime'si ile münâfıklar Allah'ın zikrinden gâfil oldukları için, onları lütuf ve ihsanlarından mahrum bıraktığını beyan buyurmaktadır.

Bir Hadis-i şerif'te ise şöyle buyuruluyor:

"Bir kimse Allah'ı çok zikretmezse imandan uzaklaşır."

Allah-u Teâlâ'nın bir kulunu sevmesi, muhakkak ki o kulun zikrullahı sevmesi ve iştiğal etmesi ile kâimdir. Etmeyenlerin ise cezalandırılacakları vaad ve vaîdinin bir neticesidir.

Musa Aleyhisselâm Allah-u Teâlâ'ya hitaben:

"Yâ Rabb'î! Ben istiyorum ki kullarımdan kimi sevdiğini bileyim de, ben de onu seveyim." dedi.

Allah-u Teâlâ buyurdu ki:

"Beni çok zikreden kulumu gördüğün zaman bil ki ben onu severim. Beni zikretmeyenleri de gördüğün zaman anla ki ben ona buğzederim." (Tirmizî)

Hâlik'in mahlûkunu sevmesinin fevkinde bir güzellik, O'nun gadabının üstünde de bir çirkinlik düşünülemez.

Allah-u Teâlâ'nın bir kulunu sevmesi, muhakkak ki o kulun zikrullahı sevmesi ve iştiğal etmesi ile kâimdir. Etmeyenlerin ise cezalandırılacakları vaad ve vaîdinin bir neticesidir.

"Allah-u Teâlâ'ya muhabbetin alâmeti zikrullahı sevmek, buğzunun alâmeti zikrullahı sevmemektir." (Câmiu's-sağir)

Hadis-i şerifi ile Resulullah -sallallahu aleyhi ve sellem- Efendimiz zikrullahı sevmeyenleri Allah-u Teâlâ'nın sevmediğini ve buğzettiğini beyan buyuruyor.

Allah-u Teâlâ Kur'an-ı kerim'inde:

"Allah'ı unuttuklarından dolayı Allah'ın da kendilerine kendilerini unutturduğu kimseler gibi olmayın, onlar fâsıkların ta kendileridir." (Haşr: 19)

Âyet-i kerime'si mucibince, zikir ve fikirden gâfil olan müminleri fâsık kelimesi ile vasıflandırıyor.

Müminler bunlara benzememelidirler.

ZİKRULLAH'IN KISIMLARI

Zikrullah ibâdetlerin en kolayı ve fakat en faziletlisidir.

Böylesine faziletli ve yüce olunca, elbetteki zikredenler de insanların en yücesi olur.

Allah-u Teâlâ diğer birçok Âyet-i kerime'lerinde zikrullahı teşvik buyurarak, zikrullahla meşgul olanları meth-ü senâ etmiştir:

"Öyle erler vardır ki, onları ne bir ticaret ne de bir alış-veriş zikrullahtan, namaz kılmaktan, zekât vermekten alıkoymaz.

Onlar gönüllerin ve gözlerin halden hâle döneceği günden korkarlar." (Nûr: 37)

Şurası unutulmamalıdır ki, ahiret kazancı ve ahiret zenginliği dünyadan çok daha hayırlıdır. Dünya kazançlarının faydaları ömürle sona erer. Dünyada kazanıp ahirette iflâs etmek akıl kârı değildir.

Zikrullah beş kısma ayrılır:

1. Umum müslümanların zikri.
2. Tarikat ehlinin zikri.
3. Hakikat ehlinin zikri.
4. Mârifetullah ehlinin zikri.
5. Hass'ül-has olanların zikri.

Allah-u Teâlâ'yı tanıma ve tekarrübiyet nispetinde zikir değişir.

1. UMUM MÜSLÜMANLARIN ZİKİRİ:

Allah-u Teâlâ mümin kullarına zâtını çokça zikretmelerini bildirerek, mal ve evlâtlara aldanma hususunda münâfiklara benzemekten onları sakındırmaktadır:

"Ey iman edenler! Ne mallarınız ne evlâtlarınız sizi zikrullahtan alıkoymasın.

Kim bunu yaparsa işte onlar ziyana uğrayanlardır." (Münâfikûn: 9)

Zikrullahı bırakıp da dünya hayatının geçici zevklerine aldananların, ahirette çok büyük kayba uğrayacakları şüphesizdir.

Allah-u Teâlâ'ya gerçekten iman eden müminler zikrullah ile memurdurlar. Çünkü zikrullah imanın alâmeti, ibadetlerin özüdür, bütün usûl ve kaidelerin başıdır.

Âyet-i kerime'sinde şöyle buyurmaktadır:

"Onlar ayakta iken, otururken, yanları üzerinde yatarken Allah'ı zikrederler." (Âl-i imrân: 191)

Kalplerini zikrullahın nuru ile tenvire çalışırlar.

Bu üç hâl insanın bütün hâllerini içine alır. Onlar her ne hâlde bulunurlarsa bulunsunlar, kalpleri zikrullahtan başka bir şey ile itminan zevkini bulamadığı için zikrullahtan gaflet etmezler.

Bu Âyet-i kerime umuma, yani bütün iman edenlere şâmdir.

Her ibadetin belli bir şartı olduğu halde, zikrullah için hiçbir şart yoktur. Ayakta, oturarak, yatarak bile zikretmek câizdir. Abdestli olmak efdal olduğu halde, abdestsiz olarak da yapılabilir.

Diğer bir Âyet-i kerime'de ise şöyle buyuruluyor:

"Sabah akşam Rabb'inin ismini zikret!" (İnsan: 25)

Her an Rabb'ini zikretmeye devam ederek kalbini nurlandır.

•

Namaz da zikrullahın şümülüne girdiği halde, Allah-u Teâlâ Mâide Sûre-i şerifinin 91. Âyet-i kerime'sinde "**Zikrullah**" ile "**Namaz**"ı ayrı ayrı beyan etmiştir:

"Şeytan, içki ve kumar yüzünden aranızda düşmanlık ve kin sokmak, sizi zikrullahtan ve namazdan alıkoymak ister." (Mâide: 91)

İnsan zikrullahtan ve namazdan uzaklaşınca, artık her günah işlenir, ne din kalır ne de iman, ne dünya kalır ne de ahiret.

Bir Âyet-i kerime'sinde de şöyle buyuruyor:

"Namazı bitirdiğiniz zaman, ayakta iken, otururken ve yanlarınız üzerinde yatarken de Allah'ı zikredin." (Nisâ: 103)

Bu emre uyan ve gereğini icrâ edenler Hakk'ın sevgisini kazanırlar.

Namaz ibadetlerin büyüğüdür, fakat her zaman kılınmaz. Zikrullah ise ayakta iken, otururken, yatarken... her zaman yapılabilir.

Namazın zikrullaha vesile olduğuna dâir Allah-u Teâlâ Âyet-i kerime'sinde şöyle buyurmaktadır:

"Eğer korkarsanız, yaya yahut binek üzerinde (namazınızı) kılın. Emniyete kavuştuğunuzda, bilmediklerinizi size öğrettiği gibi Allah'ı zikredin." (Bakara: 239)

Allah-u Teâlâ'yı zikretmek; kaleleri olan, yakınlarında da düşmanları olan ve kalenin içine girerek, kapıları kapatıp kendilerini düşmandan koruyan topluluğa benzer.

Hem zikrullah hem de cihad en yüksek mertebedir. Allah-u Teâlâ Âyet-i kerime'sinde buyurur ki:

"Ey iman edenler! Düşman topluluğu ile karşılaştığınız zaman sebat edin ve Allah'ı çok zikredin ki umduğunuza kavuşabilesiniz." (Enfâl: 45)

Dünyada da ahirette de muvaffakiyetlere, saâdet ve selâmete eresiniz.

•

Allah-u Teâlâ:

"İman edenlerin zikrullah için kalplerinin saygı ile yumuşaması zamanı hâlâ gelmedi mi?" (Hadîd: 16)

Âyet-i kerime'si ile müminlerin kalplerini Allah'ın zikrine vermelerini emir buyurmaktadır. Kalplerin Hazret-i Allah'tan gâfil olma tehlikesinden korunması, ancak zikrullah ile mümkündür.

"Hacc ibadetlerinizi bitirdiğinizde, atalarınızı andığınız gibi, hatta daha kuvvetli bir şekilde Allah'ı zikrediniz." (Bakara: 200)

Hacc'ın tamamı zikrullahtan ibarettir. Her yerde zikrullah emredilmiştir. Telbiye, Tekbir, İstiğfar, Salâvat... hepsi zikrullahtır.

"Arafat'tan ayrılıp akın ettiğinizde Meş'ar-i haram'ın yanında Allah'ı zikredin." (Bakara: 198)

Kulun bu zikirleri Rabb'ine lâıyk olan saygı ile ve en güzel bir şekilde yapması gerekir.

"Rabb'inin adını zikret ve her şeyi bırakıp yalnız O'na yönel." (Müzzemmil: 8)

İşlerini bitirince kendini her şeyden çekerek Rabb'ine çekil, samimi bir şekilde O'na ibadet için vakit ayır, dünya alâkaları gönlünü meşgul etmesin.

Zikrullah ibâdetlerin en kolayı ve fakat en faziletlisidir. Böylesine faziletli ve yüce olunca, elbetteki zikredenler de insanların en yücesi olur.

Allah-u Teâlâ diğer bir çok Âyet-i kerime'lerinde zikrullahı teşvik buyurarak, zikrullahla meşgul olanları meth-ü senâ etmiştir:

"Öyle erler vardır ki, onları ne bir ticaret ne de bir alış-veriş zikrillahtan, namaz kılmaktan, zekât vermekten alıkoymaz.

Onlar gönüllerin ve gözlerin halden hâle döneceği günden korkarlar." (Nûr: 37)

Şurası unutulmamalıdır ki, ahiret kazancı ve ahiret zenginliği dünyadan çok daha hayırlıdır. Dünya kazançlarının faydaları ömürle sona erer. Dünyada kazanıp ahirette iflâs etmek akıl kârı değildir.

"Allah'ı çok zikreden erkek ve kadınlara, Allah mağfiret ve büyük bir mükâfat hazırlamıştır." (Ahzâb: 35)

O mükâfatın dünyada iken tasavvuru mümkün değildir.

"Onlar bir kötülük yaptıklarında veya kendilerine zulmettiklerinde Allah'ı zikrederek hemen günahlarının başışlanmasını dilerler." (Â-i imrân: 135)

Allah-u Teâlâ'nın azametini ve kendisine isyan edenlere hazırladığı azabı hatırlar, gûnahtan uzak dururlar. Yaptıklarına pişman olup, affedilmelerini dilerler, günahlarını kapatacak iyiliklere koşuşurlar.

2. TARİKAT EHLİNİN ZİKRI:

Tarikat, kelime mânâsı itibariyle yol demektir. Tasavvuf dilinde ise Allah-u Teâlâ'yı bilmek, bulmak ve yaklaşmak için takip edilen ibadet yolu mânâsına gelir. Her müslüman için zaruri bir yoldur.

Allah-u Teâlâ:

"Sizden her biriniz için bir şeriat ve bir yol tayin ettik." buyuruyor. (Mâide: 48)

Âyet-i kerime'de geçen "**Minhac**"ın mânâsı "**Münevver bir yol**"dur.

İmanın kemâle ermesi için münevver olan yola girilmesi lâzımdır.

Bedeni hastalıkların teşhis ve tedavisi için hâzık bir tabibe müracaatı emir buyurmuş olan Nebiyy-i zîşân -sallallahu aleyhi ve sellem- Efendimiz Hazretleri, mânevî hastalıklardan kurtulmak için de mânevî bir tabibe, Rabbânî bir âlime başvurmayı dini bir ihtiyaç olarak göstermiştir.

Mühim olan bu mânevî hastalıklardır.

"Onların kalplerinde hastalık vardır." (Bakara: 10)

Âyet-i kerime'si ile işâret buyurulan bu korkunç hastalıklar, tedavî edilmezse hayat-ı ebediyeyi öldürdüğü için çok tehlikelidir.

Hased, riyâ, kin, kibir, şehvet, gadap, yalancılık... gibi ahlâk-ı zemimeler, kötü huylar insanda bulundukça o kalp hastadır. Sıfatı da sıfat-ı hayvâniyedir. Bunun da tek çaresi ve tek ilâcı Allah-u

Teâlâ'nın nurunun, zikrinin ve fikrinin o kalbe girmesidir. Böylece yavaş yavaş ahlâk-ı zemimeler gider, bir gün olur nurlanır ve nazargâh-ı ilâhî olan o kalp birçok tecelliyatlara mazhar olur.

Hasta olan kalbin temizlenmesi lâzımdır.

Bunun içindir ki Seyyid-i kâinat Sebeb-i mevcûdat -sallallahu aleyhi ve sellem- Efendimiz Hadis-i şerif'lerinde buyururlar ki:

"Zikrullah kalplerin şifâsıdır." (Münâvî)

Zikrullah ile kalp nefsin işgaliyetinden kurtulur. Artık o kişi ahlâk-ı zemimeden, kötü huylardan arınmış, hayvanî sıfatlardan kurtulmuş olur. Kemâl yollarını bulur. Bütün uzuvlar ahkâm mucibince hareket etmeye başlar.

Şu kadar var ki Tevhid tohumunun her şeyden evvel kemâl bulmuş bir elden kalbe düşmesi şarttır. O zaman neşvünemâ bulup filiz verir. Kemâle ermemiş bir tohum filiz veremez.

•

Mürşid üç kısımdır:

1. Mukallid.

2. Kemâl.

3. Mükemmel.

Mukallid; yalancıdır, sahtedir, yol kesicidir. Onlara şeyh şeytanı da denir. Bugün sahayı işte bunlar istilâ etmişlerdir. Zanlarıyla amel ederler ve zan ile amel etmeyi öğretirler. Zanla konuşurlar, dayandıkları nefis putudur. Hiçbir iş ve hareketleri ahkâm-ı ilâhîye uymaz, hiçbir esasa dayanmaz.

Halkın hakikatten ikrah etmelerinin sebebi de bunlardır. Ortalığı karartan ve bunaltanlar yine bu sahtelerdir.

Kemâl olan mürşid; zikir verir, yol tarif eder, yürü der, yürütmeye muktedir değildir.

Mükemmel mürşide gelince;

Onlar Fenâfillâh'a çıkmış mürşid-i kâmillerdir. Kalpleri Arşurahman olanlardır. Allah-u Teâlâ ezelde bir müride nasip ayırmışsa ona zikir telkin ederler. Nefsi tezkiye, ruhu tâlim ve terbiye etmek için zikre başlanır.

Kâmil bir rehber vasıtasıyla ezeli taksimattaki nasip alındıkça, Allah-u Teâlâ o vasıta ile kalbine tevhid tohumu düşürür. Lâfza-i celâl çekerken muhakkak Râbita ile meşgul olmak lâzım ki, şeyhin tasarrufu ile letâifleri geçmiş olsun. Çünkü letâifine göre zikrini ancak mürşid-i kâmil değiştirebilir. Bunu mürşid yapamaz. Zikirden zikire, zikirden zikire... o geçirir.

Zikrullahla meşgul oldukça da ruh kuvvet bulur, günâ gün terakki eder, nefis ise kuvvetten düşmeye başlar. Lâfza-i celâl'de nur vardır, yakıcı olduğu için nefsin kalkanını deler geçer. Nefis bu darbelere, zikrullahın verdiği hararete tahammül edemez, kalbi boşaltarak ruh odasına kaçar. Artık kalp işgalden kurtulmuş, asliyetine dönüp nurlanmıştır. Zikrullahı çoğalttıkça ateşi de kuvvetlenir. Ruhun esiri olmamak için bütün gücüyle direnmesine rağmen, nefsin mukavemeti azalır. Ruh, sır, hafâ ve ahfâ odalarını da terkeder. Oralar da kalp gibi asliyetine döner. En son olarak nefis-i kül odasına kaçar ve burada en büyük direnmeyi yapar. Burası secde mahallidir. Oradan da çıkarılırsa hâkimiyeti ruh ele geçirir, nefsi esareti altına alır. Letâif ampulleri yanar. Kişi artık kemâl yollarını bulur, takva elbisesini giyer. Bütün uzuvları ahkâm mucibince hareket etmeye başlar.

Her bir letâif nurunun rengi vardır. Sırasıyla "Kalp" kırmızı, "Ruh" sarı, "Sır" beyaz, "Hafâ" yeşil, "Ahfâ" siyah, "Nefs-i kül"ün nuru ise mavidir.

•

Tarikat ehline "**Cehrî zikir**" verilir. Bu zikre "**Zâhirî zikir**" de denilir. Mürid tekâmül ettikçe, kalbî zikre nâil olabilmek için yavaş yavaş hafî zikre alıştırılır.

Bir Âyet-i kerime'de şöyle buyurulmaktadır:

"Gerçek müminler o kimselerdir ki, Allah zikredilince kalpleri titrer." (Enfâl: 2)

Gönüllerini rahmet ümidi ve muhabbet heyecanı kaplar, muhabbetle karışık bir korku sarar. Allah-u Teâlâ'nın izzet ve celâlinden, kahr ve galebesinden dolayı korkuya kapılarak ürperir.

Allah-u Teâlâ her şey için bir sebep yaratmıştır. Muhabbetullah'ın husule gelmesine sebep de zikrullahtır. O'nun sevgisine nâil olmak isteyenler zikrullah'a devam etmelidirler.

ZIKRULLAH İÇİN TEŞKİL EDİLEN HALKALAR

Enes -radiyallahu anh-den rivayet edildiğine göre Resulullah -sallallahu aleyhi ve sellem- Efendimiz bir Hadis-i şeriflerinde şöyle buyururlar:

"Cennet bahçesine uğradığınız zaman meyvelerinden yiyiniz.

- Yâ Resulellah! Cennet bahçesinden murad nedir?

Zikrullah için teşkil edilen halkadır." (Tirmizî)

Zikrullah için toplanmanın faziletine Hadis-i şerif'te dikkat çekilmekte ve buna teşvik edilmektedir. Toplu yapılan zikrullah, ayrıca İslâm'ın ruhu olan uhuvvet ve kaynaşmayı temin eder.

Zikrullah yapılan mahaller cidden çok kıymetlidir. Nasıl ki yıldızlar yerden tane tane görülüyorlarsa, melekler de zikir meclislerini böyle yıldız gibi tane tane görürler. Yukarıdan o güzelliği seyrederek.

Zikrullah'ın topluca icrası için teşkil edilen halkaların fazileti hakkında da birçok Hadis-i şerifler mevcuttur.

Ebu Hüreyre -radiyallahu anh-den rivâyet edildiğine göre; Resulullah -sallallahu aleyhi ve sellem- Efendimiz şöyle buyurmuşlardır:

"Allah-u Teâlâ'nın yollarda dolaşıp zikir ehlini arayan melekleri vardır. Onlar Azîz ve Celîl olan Allah'ı zikreden bir topluluğu bulunca: 'Aradığınız buradadır.' diye birbirlerini çağırırlar. Hepsi orada toplanıp onları dünya semâsına kadar kanatları ile çepeçevre kuşatırlar. Cenâb-ı Hakk onların hallerini meleklerden daha iyi bildiği halde sorar:

–Kullarım ne söylüyor?

–Seni tesbih edip zikrediyorlar. Tekbir getirip hamd ve senâ ediyorlar.

–Onlar beni gördüler mi?

–Hayır, vallahi seni görmediler!

–Beni görececek olurlarsa ne yaparlar?

–Sana daha çok ibadet eder, daha çok hamd ve senâda bulunurlar, daha çok tesbih ederler.

–Kullarım benden ne diliyorlar?

–Cenneti istiyorlar.

–Onlar cenneti gördüler mi?

–Hayır, vallahi görmediler!

–Görececek olurlarsa ne yaparlar?

–Cennete karşı daha düşkün, onu istekte daha kuvvetli ve ona rağbetleri daha büyük olurdu.

–Peki neden korkup bana sığınıyorlar?

–Cehennem ateşinden.

–Onu gördüler mi?

–Hayır, vallahi görmediler!

–Ya görselerdi?

–Ondan daha çok kaçır, daha çok korkarlardı.

–O halde sizler şahit olun ki, ben bu zikir meclisinde bulunanları mağfiret ettim.

Bunun üzerine meleklerden birisi der ki:

–Onların içindeki falan kimse onlardan değildir. O zikir için değil, şahsi bir iş için gelmişti.

Allah-u Teâlâ şöyle buyurur:

–Onlar öyle kâmil kimselerdir ki; onların meclisinde bulunan şâki olmaz sevaptan mahrum kalmaz." (Buhârî. Tecdîd-i sarîh: 2161)

Hadis-i şerif'ten anlaşıldığına göre;

Allah-u Teâlâ'yı zikretmek için bir araya gelmek çok faziletlidir. Zikrullah için toplanan sulehanın arasına katılan kimseler, aslında zikrullah için gelmemiş olsalar bile, aynen diğerleri gibi Allah-u Teâlâ'nın lütfedeceği her türlü lütuflardan istifade ederler.

Melekler zikrullah için toplanan kimseleri çok sevmekte, onlara yakından ilgi göstermektedirler.

Rahmet-i ilâhi'nin içinde bulunan insanlar sudaki balıklar gibidirler. İnsan da böyledir. Onun rahmet olduğunu dilediği kimseler görür.

Enes -radiyallahu anh-den rivayet edildiğine göre Resulullah -sallallahu aleyhi ve sellem- Efendimiz bir Hadis-i şeriflerinde şöyle buyururlar:

"Cennet bahçesine uğradığınız zaman meyvelerinden yiyiniz.

- Yâ Resulellah! Cennet bahçesinden murad nedir?

Zikrullah için teşkil edilen halkadır." (Tirmizî)

Zikrullah için toplanmanın faziletine Hadis-i şerifte dikkat çekilmekte ve buna teşvik edilmektedir.

Toplu yapılan zikrullah, ayrıca İslâm'ın ruhu olan uhuvvet ve kaynaşmayı temin eder.

•

Resul-i Ekrem -sallallahu aleyhi ve sellem- Efendimiz, Ashâb'ından halka kurmuş bir cemaatin yanına geldi. **"Niçin oturuyorsunuz?"** diye sordu. Onlar da:

"Bizi İslâm'a hidayet etmesinden ve bize bunu ihsân buyurmasından dolayı, Allah'ı zikir ve O'na hamd-ü senâ etmek için oturmuş bulunuyoruz." dediler.

Resulullah -sallallahu aleyhi ve sellem- Efendimiz:

"Sırf bu sebeple mi oturdunuz?" diye yemin verdi. **"Evet"** dediler, **"Vallahi biz ancak zikir için oturduk."**

Bunun üzerine Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem- Efendimiz şöyle buyurdular:

"Ben size inanmadığım için yemin vermedim. Lâkin bana Cebrâil Aleyhisselâm geldi ve Allah'ın sizlerle meleklerine iftihar ettiğini haber verdiği için yemin vererek sordum." (Müslim: 2701)

•

Ashâb-ı kiram'dan Şeddad bin Evs -radiyallahu anh- ile Ubâde bin Sâmit -radiyallahu anh- buyururlar ki:

Resulullah -sallallahu aleyhi ve sellem- Efendimiz ile beraber bulunuyorduk. **"Aranızda garip yani ehl-i kitap var mı?"** diye sordu. **"Hayır"** dedik. Bunun üzerine kapıların kapatılmasını emretti ve: **"Lâ ilâhe illâllah deyiniz."** buyurdu. Bir saat kadar birlikte **"Lâ ilâhe illâllah"** dedik.

Resulullah Aleyhisselâm sonra da:

"Allah'a hamdolsun, sen beni Kelime-i tevhid'le gönderdin ve beni bununla memur kıldın. Cenneti de bana bunun üzerine vaad ettin, şüphesiz ki sen vaadinden dönmezsün." diyerek duâ etti ve buyurdu ki:

"Müjdeler olsun, Allah Azze ve Celle sizi mağfiret etti." (Ahmed bin Hanbel)

Zikrullah Allah-u Teâlâ'ya kurbiyeti sağlar, af ve mağfiret kapılarının en büyüğü o sayede açılır.

Bir Hadis-i şerifte ise şöyle buyuruluyor:

"Hiçbir topluluk zikrullah için toplanıp dağılmadı ki, zikirlerine sebep, Cenâb-ı Hakk tarafından af ve mağfiret ile müjdelensin." (Câmiu's-sağîr)

•

Ebu Müslim el-Eğarr -rahimehullah- der ki:

Ben şehâdet ederim ki Ebu Hüreyre ve Ebu Saîd-i Hudrî -radiyallahu anhümâ- Resulullah -sallallahu aleyhi ve sellem-in şöyle söylediğine şehâdet ettiler:

"Sırf Allah'ı zikretmek için bir mecliste oturanları melekler halka çevirerek kuşatırlar, ilâhî rahmet onları kaplar, üzerlerine sekinet ve vekar iner. Allah-u Teâlâ, katında bulunanlara onlardan bahseder." (Müslim: 2700)

•

Abdullah bin Busr -radiyallahu anh-den rivayet edildiğine göre Resulullah -sallallahu aleyhi ve sellem- Efendimiz bir Hadis-i şeriflerinde şöyle buyururlar:

"Zikir ehlinin meclislerinin ganimeti cennettir." (Câmiu's-sağîr: 5781)

3. HAKİKAT EHLİNİN ZİKİRİ:

Hakikat ehli "**Fenâfirrasûl**"e varmış, kalbi "**Mutmainne**" olmuş kimselerdir.

Bir taraftan murakaba yaparlar, diğer taraftan Allah-u Teâlâ'yı tesbih ederler. İster zikr-i cehrî olsun, ister zikr-i hafî olsun.

Mürid "**Seyr minallah**"da yola çıkar, altı mektepten birincisi burada tamamlanır. Sonra "**Seyr ilâllah**", "**Seyr fillâh**", "**Seyr billâh**", "**Seyr anillâh**" gibi Hakk'a tekarrubiyet seyirleri başlar.

Nefis kalpten, ruhtan, sırdan, hafâ ve ahfâdan çıkarıldığı gibi, murakabalar da tıpkı böyledir, sırayla gider. Murakabalardan geçtikçe iman tekâmül eder, erişemediği yerlere eriştirilir. İç âleme o nispette nüfuz eder.

Artık "**Fenâfişseyh**" tahsili bitmiş, bizzat Seyyid-i Kâinat -sallallahu aleyhi ve sellem- Efendimiz'in taht-ı terbiyesine mânen alınmış olur. Burada müride Kelime-i tevhid verilir.

Hakikat ehline "**Hafî zikir**" verilir. Bu zikire "**Bâtînî zikir**" de denir. Hafî zikir "**Kalbî zikir**"e geçişi sağlar.

Resulullah -sallallahu aleyhi ve sellem- Efendimiz bir Hadis-i şeriflerinde buyururlar ki:

"Zikrin ekmele hafî (gizli) ve rızkın efdali ise yetecek kadar olandır." (Münavî)

Burada zikr-i hafîden maksad, zikr-i kalbidir. Zîra "*İki kişinin dışına taşan her gizli şey yayılır.*" sözü gereğince, dil ile yapılan bir zikir hiç olmazsa insanın sağ ve solunda bulunan meleklerle, beraberinde bulunan şeytan tarafından işitileceğinden zikr-i hafî değildir.

Kalp dile uyup, zikrullah dilden kalbe inerse kalbin zikri olur, el kârda gönül yarda olur.

Zikrullah Allah sevgisini tahrik ederek sonsuz bir şevk verir, zikrullahla kalpler arınır ve sükûn bulur:

"Onlar o kimselerdir ki iman etmişlerdir ve kalpleri zikrullahla mutmain olmuş, sükûn bulmuştur." (Ra'd: 28)

İtminan, yerleşip sabitleşme demektir. Hiçbir şek ve şüphe bulunmayacak şekilde Allah-u Teâlâ'ya yakînen inanma şekline ermektir. Her türlü korku ve hüzünden sarsılmayacak şekilde emniyet elde etmektir.

Bu kalp huzuru ancak ve ancak zikrullahla husule gelir.

"Çok iyi bilin ki kalpler ancak zikrullahla itminana kavuşur, huzur bulur." (Ra'd: 28)

Çünkü akıl kuvveti her neyi tasavvur edip düşünse, onun üstünde başka bir şeyin tasavvuruna intikal eder. Sebep ve neticeler silsilesinde her şeyden daha üstün olanına geçer. Bu ilerleme ile bütün ihtiyaçların kesilip sona erdiği öyle bir an gelir ki, Hakk'ta karar kılar. O noktada ihtiyaç durduğu için akıl da durur ve O'nunla yatıştır. Azamet-i ilâhî karşısında her şeyin O'nun ve O'ndan olduğunu bildiği zaman, artık O'ndan başkasına geçmesi imkânsızdır. O'nun fevkinde bir şey talebine imkân olmadığından, kalpler zikrullahla mutmain olur, sükûna erer.

•

Her şeyin başlangıcı ve sonu Allah'a bağlıdır. Sebepler zinciri bütünüyle O'ndan başlar ve yine dönüp dolaşır O'nda son bulur. Mümkün ve muhtemel olan her şeyin akışı O'nda kesilir. O, daha ötesi olmayan, sınırdan ve miktardan münezze olan yüceler yücesidir. "Allah!" deyince bütün duygu ve düşünceler, korku ve ümitler son durağına dayanmış bulunur. Gönüller O'nun dışında hiçbir şeyde karar kılamaz, hiçbiri ruhun hasretini gideremez, heyecanını itminan noktasına ulaştıramaz.

•

Bu gibi kimseler taraf-ı ilâhî'den şu hitapla taltif edilirler:

"Ey mutmain olan nefis! Sen O'ndan râzı, O senden râzı olarak dön Rabb'ine! Gir sâlih kullarımın içine, gir cennetime!" (Fecr: 27-30)

Bu hitap ona hem vefat ânında hem de kıyamet gününde söylenir.

Allah-u Teâlâ onların nâil olacakları mükâfatlara işaret ederek Âyet-i kerime'sinde şöyle buyurmaktadır:

Onlar ki iman etmişler ve sâlih ameller işlemişlerdir, ne mutlu onlara, varacakları yer de ne güzeldir!" (R'ad: 29)

4. MÂRİFETULLAH EHLİNİN ZİKİRİ:

Mârifetullah ehli, yarattığı her şeyde Allah-u Teâlâ'yı, eserini, âsârını tefekkür ederler.

Nitekim Allah-u Teâlâ Âyet-i kerime'lerinde şöyle buyurmaktadır:

"Göklerin ve yerin yaratılışında, gece ve gündüzün birbiri ardınca gelip gidişinde akl-ı selim sahipleri için elbette deliller vardır." (Âl-i imrân: 190)

Ki bu deliller bütün kâinatın O'na mahsus olduğuna ve O'nun kudretinin kemâline, büyüklük ve azametine delâlet ederler.

Allah-u Teâlâ mütebâki Âyet-i kerime'lerinde tefekkür edenleri övmüştür:

"Onlar ayakta iken, otururken, yanları üzerine yatarken Allah'ı zikrederler. Göklerin ve yerin yaratılışı üzerinde tefekkür ederler." (Âl-i imrân: 191)

Onlar "*Ulül-elbâb*"a varan ve bu Âyet-i kerime'nin sırrına mazhar olanlardır. Bu tefekkür, bu öz akıl sahiplerine mahsustur ve bu tefekkürü ancak onlar yaparlar.

Hafî zikir, kalbî zikrin köprüsüdür. Hafî zikre kalp alıştığı zaman, kendiliğinden zikir yapacak hâle gelir. Bu ise mârifetullah ehli içinde nadiren bulunan has kullara âittir.

Bu anlatılan "*Kalbî zikir*" ayrı bir zikirdir; "*Yapılan*" değil, "*Akıtılan*" bir zikirdir. Allah-u Teâlâ o has kulun kalbine zikri akıttığı zaman, kalp devrini alarak açılır. Suyun aktığı gibi, kalp kendiliğinden zikredecek hâle gelir. Zorlamaya gerek kalmaz. Yürürken, uyurken, ölürlen hep zikreder. Cehrî zikirten hafî zikre geçmenin sırrı budur.

Hafî zikirde sen zikir yapıyorsun. Senin zikrin su katmaktadır, pompayı çekmektedir.

Fakat kalbî zikirde Allah-u Teâlâ suyu akıtır, artık o suya su katmaya, pompayı çekmeye lüzum kalmaz. O akıntıyı verdiği için kalp kendiliğinden zikreder. Uyusa da, yürüse de, dursa da zikreder. Kişiye bağlı değil o hâl, Hakk'a bağlı.

Resulullah -sallallahu aleyhi ve sellem- Efendimiz bir Hadis-i şeriflerinde şöyle buyurmuştur:

"Gözlerim uyur kalbim uyumaz." (Buhârî)

O uyusa da uyumasa da kalp uyumuyor, hep zikrullah ile meşgul oluyor.

Hiç şüphesiz ki Resulullah Aleyhisselâm'daki hâl tamamen ayrıdır. Allah-u Teâlâ onu nurundan yarattığı için lâtif ve nurânîdir. Uyurken de görür. Ona verilen hiç kimseye verilmemiştir. Başkalarına benzeri verilmiştir.

Ashâb-ı kiram'dan Abdullah bin Hâris -radiyallahu anh-, melekler hakkındaki:

"Hiç ara vermeksizin, bıkip usanmaksızın gece gündüz tesbih ederler." (Enbiyâ: 20)

Âyet-i kerime'sini duyduğu zaman:

"Yâ Resulellah! Nasıl hiç zikirten ayrılmazlar, bir takım vazifeleri yapmaları onları meşgul etmez mi?" demiş.

Bunun üzerine Resulullah -sallallahu aleyhi ve sellem- Efendimiz:

"Sen kimlendensin?" diye sormuş. 'Abdülmuttalip oğullarıdanım.' deyince onu kendisine doğru çekmiş ve şöyle buyurmuş:

"Ey amcaoğlu! Allah insanlara nefesi nasıl vermiştir? Yersin içersin, gelirsın gidersin, amma nefes alırsın değil mi? Allah meleklerle tesbihi de böylece vermiştir." (Hülâsâtül-Ahbar)

5. HASS'ÛL-HAS OLANLARIN ZİKRİ:

Bu zikir Allah-u Teâlâ'nın Hass'ül-has kullarına âittir. Onlar Allah-u Teâlâ ile nefes alıp-verirler. Mukarrebûn diye tabir edilen zâtlar bunlardır, dünyada nâdir bulunurlar.

Allah-u Teâlâ Âyet-i kerime'sinde şöyle buyurur:

"Rabb'ini gönülden, yalvararak, boynu bükük ve ürpererek hafif bir sesle sabah-akşam zikret!" (A'râf: 205)

Bu zikir, murakabanın en sonuna varan hususi kullarına bir emridir. Bu emirden anlaşılıyor ki, bu apaçık bir gönül zikridir. Zikirlerin en üstünü de budur. Buna ledünlî zikir de denir.

Daha evvel murakaba yapıyordu Resulullah Aleyhisselâm'la beraber, şimdi ise Hakk ile beraber. O yalnız ve yalnız Hakk iledir. Hakk ile nefes alır, Hakk ile meşgul olur.

Allah-u Teâlâ murad ettiği kulunu cezbe ile çeker ve huzuruna alır. Bu Hass'ül-has'a âit bir husustur.

Murakaba'nın en sonuna varanlar Râbıta yapmaz, Murakaba da yapmaz. Onlar Allah-u Teâlâ'nın varlığı içine sığınır, nefeslerini Allah-u Teâlâ ile alır.

Farz-ı muhal ki bir fiçinin içine girdin, fiçinin içinde nefes alıyorsun ve zikrediyorsun. Dar ve kapalı yerde.

İşte onlar da Azamet-i ilâhî'nin varlığı içine girerler, nefeslerini alırken O'nun varlığı ile alırlar. Kendisi bile yok, ancak perdesi oradan alıyor. Nefeslerin en hayırlısı işte budur.

"İçinizde!... Görmüyor musunuz?" (Zâriyât: 21)

Âyet-i kerime'si burada tecellî eder.

Allah-u Teâlâ böyle buyurduğu halde sen bunun böyle olduğunu biliyor musun? Bilmiyorsun. Demek ki bu zikre nâil olmamışsın da onun için bilmiyorsun.

Zikir budur. O'nu bilmek ve O'nu bulmak...

O tecelliyâta mazhar olan kimse ise, Allah-u Teâlâ ile nefes alıyor. Sessiz, sedâsız, zikirsiz, murakabasız. Bu nefes Allah-u Teâlâ ile alındığı için zikrullahın en efdali olmaktadır ve gizli bir zikirdir. Onun Allah-u Teâlâ ile merbubiyeti vardır.

Fiçinin içine girerken yine kalbî zikir vardır, nefes zikri değil. Allah-u Teâlâ ile hallendiği zaman nefes zikrine geçer.

Nefes ile zikir esnasında zikir yapılmıyor. Kalp zikir yapmıyor. O zaman alınan nefesler zikir yapıyor zaten. O her şeyden arınmış durumda, Allah-u Teâlâ ile nefes alıyor. Bu ise nefesle zikir oluyor. Çünkü O'nunla nefes alıyor.

"Cehrî zikir" tarikat ehli tarafından; **"Hafî zikir"** hakikat ehli tarafından; **"Kalbî zikir"** mârifetullah ehli tarafından biliniyorsa da; bu beşinci kısım zikrullah Hass'ül-has kulların bilebileceği bir ilimdir.

Her şey duruyor, o Allah-u Teâlâ'ya, azametini sığıyor ve O'nunla nefes alıyor. Onun zikri o oluyor.

Ve fakat bu nefes zikrine mazhar olanlar, kendisinin bir maskeden ibaret olduğunu bilen ve görenlerdir. Bu zikir yalnız onlara mahsustur, halk tarafından bilinen bir zikir değildir.

O Hakk'a varmış, kendisinin bir perdeden ibaret olduğunu görmüştür. Bütün iş ve icraatları Hakk iledir ve Hakk içindir.

Bu zikir dahi iki türlüdür:

Kapalı bir yerde olduğu halde; Cehrî zikir de yapılabilir, Hafî zikir de yapılabilir.

Asıl sır şu Âyet-i kerime'de gizlidir:

"Biz insana şah damarından daha yakınız." (Kâf: 16)

O sana senden yakındır. Allah-u Teâlâ böyle buyurduğu halde görebiliyor musun? Göremiyorsun. Demek ki sen bu zikre erişememişsin. Seni erişemedi diye bu zikirde bahis mevzuu etmeyelim mi? Herkes kendi derecesini bilsin.

O tecelliyâta mazhar olduğun zaman sen bir fıçı mesabesinde, bir perde mesabesinde, bir kapak mesabesinde. İçinde O var.

Bu nefes zikri bunu böyle bilip görenlere mahsustur. Allah-u Teâlâ ile nefes alıp veriyorsun. Bu ise sana senden yakın olanla nefes alıp vermen demektir.

Nefes zikri ile meşgul olan, O'nunla nefes aldığı için, hiçbir vasıta araya giremez. Dıştan hücum etmeye çalışır, fakat içeriye girmesi mümkün olmaz. Râbitaya da benzemez bu. Çünkü râbitaya melek de girebilir, şeytan da girebilir, karıştırır.

Bu zikir ise öyle değildir. Hass'ül-has olanın Allah-u Teâlâ ile irtibatı var, O'nunla nefes alıyor. Onun içindir ki dıştan hiçbir şey oraya müdahale edemez.

•

Nefes zikrinin hakikatine vâsıl olanlar, kendisinin bir kefen olduğunu kabul eder. Bir kefen ile içindeki kimse ne ise, Allah-u Teâlâ ile onun arası da odur.

Bu zikre oturan öyle oturur, kendisinin bir kefen olduğunu, bir elbise olduğunu bilir, içindeki ile nefes alır. O'nunla nefes aldığı zaman O'ndan hayat alır, içindeki ile zikreder. Bu zikir bâtının da bâtınıdır. **"Hakk ile alınan nefes"**in sırrı budur. O'nun Hakk ile irtibatı var, kendisi yok Allah var.

Kendisinin kefen olduğunu bildiği zaman bu hâl tecellî eder. Allah-u Teâlâ ile irtibat kurar, O'nunla nefes alır.

•

Toplu yapılan cehrî zikirde kimisi zâhirde zikreder, zâhiri hareketler yapar. Kimisi bâtında zikreder, bâtınî zikir yapar.

Bâtınî zikir yapanın gayesi Hakk'tır, Hakk ile irtibat kurmaktır, uydum kalabalığa değildir. Zâhirî hareket yaparken aslını kaçıır, halka uyarsa Hakk ile irtibatı kaybeder.

Bu zikir ehline âittir, halk zâhirde zikirle meşgul olurken, o bâtın ile meşgul olur.

•

Bu zikir-i şerif'e *"Nefes zikri"* denir. A'raf Sûre-i şerifinin 205. Âyet-i kerime'sinde geçen **"Hafif ses"** nefestir. Zikrin en efdali budur. Buna mazhar olanlar da yok denecek kadar azdır. Allah-u Teâlâ'nın kendisi için yarattığı kullara mahsustur.

Bu hususta bir misal verelim:

Zâhirî ilimlerde kemâle eren Abdülhâlik Gücdüvânî -kuddise sırruh- Hazretleri bâtın yoluna meyletmişti. Bir gün tefsir okurken adı geçen A'raf Sûre-i şerifinin 205. Âyet-i kerime'si karşısına çıktı. Hocası Allâme Sadreddin'e sordu:

"Bu gizliliğin hakikati ve gizli zikrin yolu nedir? Cehrî zikirde uzuvlar hareket eder, herkes duyar ve görür. Gizli zikirde ise dışarıdaki insanlar görmese bile, insanın içindeki şeytan görür."

Çünkü Hadis-i şerif'te şöyle buyurulmaktadır:

'Şeytan âdemoğlunun kan damarlarında dolaşır.' buyurulmaktadır. Bu durumda ne yapmak lâzımdır."

Hocası hakkı sahibine teslim etti ve dedi ki:

"Bu sorunun cevabı ledün ilmi ile verilir. Bu da bizde yok. Çünkü o, Allah'ın veli kullarına has bir ilimdir. Şu kadar var ki Allah dilerse karşına bir veli kulunu çıkarır, o da sana gizli zikri öğretir."

Gücdüvânî -kuddise sırruh- Hazretleri bu işaretten sonra Allah-u Teâlâ'nın, kendisine ilâhî sırları tâlim edecek bir zâtı bir gün karşısına çıkarmasını bekleyip durdu. Bir süre sonra karşısına Hızır Aleyhisselâm çıktı ve onu evlâtlığa kabul ederek gizli zikri tâlim buyurdu.

•

Bilinmeyen bir zikir olduğu için çeşitli yönlerden tarifleri yapılıyor.

Allah-u Teâlâ bir Hadis-i kudsî'de şöyle buyurmaktadır:

"Ben gizli bir hazine idim, bilinmeyi arzuladım, bunun için de mahlûkatı yarattım." (K. Hafâ)

İşte bu hazineyi içinde bulan kimse, başka bir şey istemez ve aramaz.

Bunu bulanlar, bu sırlara mazhar olanlar; onlar Fatiha-i şerif'in sırrına mazhardırlar, İhlâs-ı şerif'in de sırrına mazhardırlar.

Onlar:

"Allah o Allah'tır ki, kendisinden başka hiçbir ilâh yoktur. O Hayy ve Kayyum'dur." (Bakara: 255 - Âl-i imrân: 2)

Âyet-i kerime'sinin sırrına mazhardırlar.

İşte bunun içindir ki Resul-i Ekrem -sallallahu aleyhi ve sellem- Efendimiz bir Hadis-i şeriflerinde şöyle buyurmuşlardır:

"Muhammed'in nefsi kudret elinde olan Allah'a yemin ederim ki, eğer siz süfli arza bir ip sarkıtmiş olsanız Allah'ın üzerine düşerdi." (Tirmizî)

Ve bu suretle Allah-u Teâlâ onları bu sırlara mazhar eder. Onlardan başka hiç kimse bu sırları bilemez.

Meselâ bunun yanında daima deriz ki:

"Nefeslerin en hayırlısı Hazret-i Allah ile alınandır, mülâkatın en güzeli Hazret-i Allah ile yapılandır."

Bu mülâkat ilham vasıtası ile, harfsiz ve hurufatsızdır.

Hakk Celle ve Alâ Hazretleri Şûrâ Sûre-i şerif'inin 51. Âyet-i kerime'sinde şöyle buyurmaktadır:

"Allah'ın bir insanla konuşması mümkün değildir. Ancak vahiy yoluyla veya perde arkasından konuşur. Yahut bir elçi gönderip, izniyle ona dilediğini vahyeder. O, yücedir, hikmet sahibidir." (Şûrâ: 51)

Vahiy malumdur, peygamberlere verilen ilâhî kelimelerdir. Muhtelif şekilleri vardır.

Perde arkasından ise; Allah-u Teâlâ dilediği kulunun kalbine, dilediği zaman perde arkasından nurunu akıtır, bütün hakikatleri bildirir. Dilediğine harfsiz hurufatsız ilham eder.

Perde arkasından Allah-u Teâlâ ile nasıl konuşulur? Bu hususta sizin anlayacağınız bir temsil arzedelim.

Bayezid-i Bestâmî -kuddise sırruh- Hazretleri buyururlar ki:

"Unuttuğunda cahil olacağı için, kitaplardan bazı şeyler ezberleyen kimselere âlim denmez. Hakiki âlim, öğrenmeden ve ezberlemeden, dilediği anda Hakk'tan ilim alabilen kimsedir."

Demek ki Hakk'tan ilim alınabiliyormuş. Bu ilim, o ilimdir.

Muhyiddin-i Ibn'ül-Arabî -kuddise sırruh- Hazretleri ise şöyle buyururlar:

"O öyle bir kaynaktan alır ki, Peygamber Aleyhisselâm'a vahiy getiren melek de aynı kaynaktan alır." (Fusûs'ül-Hikem)

Perde nedir? Sensin perde. Senin varlığın perdedir. O'nun için perde yok. O sana senden yakındır, perdenin arkasından konuşuyor.

Senden sana yakın olan sana duyuruyor, buyuruyor. Buyurduklarını sana duyuruyor. İşte perde arkasındaki zikrin sırrı. Sen bir perdesin, O dilediği şekilde mahlûku ile konuşur. Sen de perdesin, kâinat da perdedir.

İnsan dediğin, kâinat dediğin bir maskeden ibarettir. Allah-u Teâlâ o maskeye öyle bir lütufta bulunmuştur ki; görme hassası vermiş, konuşma hassası vermiş, duyma hassası vermiş, her türlü nimetlerle donatmış ve bu nimetlerle onu imtihan etmektedir.

Bu nimetleri O'nun rızâsı yolunda mı kullanacak, yoksa "Bunlar benim!" diyerek kendi arzusuna göre mi hareket edecek? Nefsini mi ilâh edinecek?

İşte en ince imtihan budur.

"O hanginizin daha güzel amel işleyeceğinizi imtihan etmek için ölümü ve hayatı yaratandır." (Mülk: 2)

Âyet-i kerime'sinin özü bu noktada toplanmaktadır.

Tabii ki bu da hiç şüphe yoktur ki ilâhî bir lütuftur. Çünkü bu tecelliyâta muvaffak olmak herkes için mümkün değildir. Allah-u Teâlâ'nın bu lütfuna erişen kimse, zâtından gayrısını gönlünden çıkarır, hâkimiyeti O kurar ve o kul ile olur.

O kul artık maske olduğunu bilir; kendisini görmez, içindeki idareciyi görür. Niçin? O kendisinin bir maske olduğunu öğrendiği için.

Bu durum; içinde O olduğunu, kendisinin bir maskeden ibaret olduğunu bilen kimsede tecellî eder, başkasında tecellî etmez.

"Bu Allah'ın fazl-u ikramıdır, kime dilerse ona verir. Allah büyük lütuf sahibidir." (Cum'a: 4)

ZİKRULLAH'IN ÖZÜ

Allah-u Teâlâ kime has ilim verirse, o sırlara o mazhardır. Bu gizli ilim yalnız hususiyetle O'nun seçtiği, öğrettiği kimseye mahsustur. Seyr-ü sülûkta olanlara, diğer velilere dahi mahsus değildir. Bu ilim verilme iledir, kişide hiçbir şey yoktur.

Bir temsil: Sen bir örtünün altına girdin görünmüyorsun, seni kimse görmüyor. Amma sen kendi kendini görüyorsun ve biliyorsun. Herkes örtüyü görüyor. Örtüyü gördüğü için, içinde kimse var mı yok mu bilmiyor. Oysa sen de bir örtüsün, kâinat da bir örtüdür. İçindekini kimse görmüyor. Varlığını giyersen sen varsın, varlığını kaldırırsın O var. Kâinat da böyledir.

Allah-u Teâlâ ve Tekaddes Hazretleri her şeye bir öz vermiştir, her şeyin bir özü vardır. Zikrullah'ın özü ise ledüni olan "**Nefes zikri**"dir.

"**Cehrî zikir**" zâhirîdir, "**Kalbî zikir**" bâtinîdir, bu zikirler dıştan yapılır. Sen varsın ki yapıyorsun.

"**Nefes zikri**" ise içeriden yapılır, yani Hakk ile nefes alınır. Onun Cenâb-ı Allah ile irtibatı vardır. O içeride amma, sen dışarıda kaldın. Sen O'nun ile nefes alıyorsun, O'nun nefesi ile O'nu zikrediyorsun.

Diğer zikirlerde sen dışarıda O içeride. Sen içindekini zikrediyorsun.

Bâtinî zikrin son noktasına Allah-u Teâlâ'nın vardığı kimseler bunu bilir, başkası bilmez. Bu sırrı O bildirir ve ancak bildirdiği kimseler bilir.

Bu has ilmi Hızır Aleyhisselâm'a da bahşettiğini Âyet-i kerime'sinde beyan buyuruyor:

"Biz ona nezdimizden bir rahmet verdik, tarafımızdan has bir ilim öğrettik." (Kehf: 65)

•

Allah-u Teâlâ kime has ilim verirse, o sırlara o mazhardır. Bu gizli ilim yalnız hususiyetle O'nun seçtiği, öğrettiği kimseye mahsustur. Seyr-ü sülûkta olanlara, diğer velilere dahi mahsus değildir. Bu ilim verilme iledir, kişide hiçbir şey yoktur.

Diğer bir temsil:

Sen bir örtünün altına girdin görünmüyorsun, seni kimse görmüyor. Amma sen kendi kendini görüyorsun ve biliyorsun.

Herkes örtüyü görüyor. Örtüyü gördüğü için, içinde kimse var mı yok mu bilmiyor. Oysa sen de bir örtüsün, kâinat da bir örtüdür. İçindekini kimse görmüyor.

Varlığını giyersen sen varsın, varlığını kaldırırsın O var. Kâinat da böyledir.

Sultânî zikrin en gizli sırlarından birisi de şudur:

Sen kendinin bir perdeden ibaret olduğunu görüp bildiğin zaman,

Ve içindekini gördüğün zaman,

O'nunla irtibat kurduğun zaman Sultânî zikrin sırrına vâsıl olursun. Herkes perdede kalır, sen perdenin içindekine nüfuz etmiş olursun.

Ey insan!

İçindeki her şeyi biliyor. İçindeki ile irtibat kurman, seni zâhirî âlemden ulvî âleme çeker. Bu, ulvî bir âlemin irtibatıdır.

Bu zikrullah apayrı bir zikirdir. Sultan'dan geldiği için, doğrudan doğruya "**Sultan**" ile irtibatı olduğu için "**Sultânî zikir**" denilmiştir.

Bu hâli anlatmak güç olduğu gibi, ehlinden mâdâ gerçek hakikatini kimse bilmez. Hakk Teâlâ'nın öğrettiği bir zikir olduğu için "**Hass'ül-has**" olanlara âittir.

•

Ve bu ince noktaları anlatabilmek için size diğer temsillerini verelim:

Meselâ;

"Allah Musa ile de konuşmuştu." (Nisâ: 164)

Âyet-i kerime'sinde beyan buyurulduğu üzere, Musa Aleyhisselâm Allah-u Teâlâ ile konuştu.

"Davut'a dağları ve kuşları musahhar kıldık, onunla beraber tesbihte bulunurlardı." (Enbiyâ: 79)

Âyet-i kerime'sinden anlaşıldığına göre de Davut Aleyhisselâm, kendilerine mahsus bir hayat ile yaratılan cesim dağlarla ve kuşlarla beraber olup Allah-u Teâlâ'yı zikrederlerdi.

Ve fakat Resulullah -sallallahu aleyhi ve sellem- Efendimiz'e gelince, o buyurur ki:

"Benim Allah ile öyle vaktim olur ki, oraya ne yakın bir melek sızabilir, ne nebi ne de resul sokulabilir." (K. Hafâ)

O, doğrudan doğruya Allah-u Teâlâ'nın mahremindedir, kendisini dahi görmez. O anda Hakk'ı görüyor, Allah-u Teâlâ ile hemhâl oluyor. Bunun için bu hâli bilen olmaz.

Hadis-i şerif'lerinde:

"Ümmetimin âlimleri benî İsrail'in peygamberleri gibidir." (K. Hafâ)

Buyurması, size anlatılan bu gizli zikir olsun, gizli ilim olsun, bunların hepsi O'nun verasetinden akar gelir. Ona lütfettiğini dilediği vekillerine de lütfetmiştir.

Bir diğer Hadis-i şerif'lerinde şöyle buyuruyorlar:

"Cenâb-ı Hakk benim göğsüme ne döktüyse, ben de onu olduğu gibi Ebu Bekir'in göğsüne boşalttım." (Risâle-i Es'adiyye)

İşte bu boşalma buradan geliyor. Bunun sırrı da budur.

•

Ehli gelecek ve bu hakikatlerin hepsini anlayacak ve memnuniyetini beyan edecek ve fakat kaleme almayacak.

Zira Cenâb-ı Hakk Feyyâz-ı Mutlak bu fakir-i pürtaksiri kalem ile cihad etmek üzere göndermiş. Kalem ile, kelâm ile gönderdiği gibi, onun vazifesi ise ayrı olacak. O, doğrudan doğruya Resulullah Aleyhisselâm'ın vekâletini alarak, o vazife ile gönderilecek.

Bir taraftan din-i İslâm'ı telkin edecek, tebliğ edecek; diğer taraftan da küffar topluluklarıyla ve münâfıklarla harp yapacak. Bunun içindir ki bu ilim kıyamete kadar devam edecek. Nasibi olan anlayacak, nasibi kadar anlayacak.

Geçmiş bütün evliyâullah hep bu ilme nazar etmişler, bu ilmi tarif etmeye ve tanıtmaya çalışmışlar.

•

Nefes zikri aynı zamanda yakınlık ve kurbiyet makamıdır.

Allah-u Teâlâ Resul-i Ekrem -sallallahu aleyhi ve sellem-ine hitaben Âyet-i kerime'sinde şöyle buyurmuştur:

"De ki: Allah bana yeter." (Tevbe: 129)

İşte bu makam o makamdır. Bu zikir bu makamın yeridir. Fakat bu noktayı açmam mümkün değildir. Bu bir esrârdır. Ancak bu noktaya erenler bunu çözer, başka türlü çözülmaz. Bu zikrullahın en gizli noktası da burasıdır.

O, o anda Hazret-i Allah iledir. Oraya başka hiçbir şey girmiyor; nefes girmiyor, insan girmiyor, melek de şeytan da girmiyor. O'nunla soluyor, O'nunla oluyor. Çünkü yakınlık ve kurbiyet makamıdır.

Farz-ı muhal ki insan bir kuyuya veya bir denize düşse o anda dibine iner. Allah'tan başka kimse var mı orada? Yok. Sen yok diyorsun, o ise O'nu hem görüyor, hem biliyor. İşte bu zikir bu kadar kıymetlidir.

•

İrfan duygusu, anlatmakla veya kitaplardan okumakla husule gelmez, apayrı bir şeydir. Doğrudan doğruya Cenâb-ı Hakk'ın duyurması ile, öğretmesi ile husule gelir ve bilinir, ifadeye sığmaz. Bu bir hâldir, kâl ile bilinmez.

Gerek Hazret-i Allah ile zikir olsun, gerekse O'nunla sohbet olsun, bu hâller ifadeye sığmaz. Gizli mahreminde tuttuğu ve orada bulundurduğu kullarına mahsustur. Bunun için bu hâller bilinmez.

Ve fakat böyle bir zikrin, fikrin, Hakk ile böyle bir sohbetin mevcut olduğunu duyuruyorum.

Büyük evliyâ-i kiram hazerâtının beyanlarına ve ifşaatlarına bakarak, o nur ışığı altında okuyun. Şu kadar var ki nasibiniz kadar anlayabilirsiniz.

Meselâ Hakîm-i Tirmizî -kuddise sırruh- Hazretleri:

"O'nunla konuşur, O'nunla görür." buyuruyor. Sizin bunu bilmeniz ne mümkündür?

Hakk'ı gören, Hakk'tan gayrı olanları tanımaz. Var'ı görür, Hakk'a bakar ve görür. Hakk'tan başkasını görmez, kendisini de görmez, başka şeyleri de görmez.

Bu gibi kimseler Kelime-i tevhid'in özüne vâkıftırlar, özünü bilirler ve göre göre söylerler.

Mevcûdâtın "Lâ"dan ibaret olduğunu görürler ve bilirler. Zira Cenâb-ı Hakk'ı gören, kendisini dahi göremediği gibi, âlemleri dahi göremez.

Zira hep O; vücud O, mevcud O...

Bu hâl ancak onlara mahsus bir ilim ve zikirdir. Eğer bu mânâyı kavradınsa, bu ilmin içine girmezsin ve boğulmazsın, dışarıdan nazar edersin. Böyle bir ilmin bu zamanda geldiğine de şükredersin.

Hemen dön ve bu ilim hakkında büyük evliyâ-i kiram -kaddesallahu esrârehüm- hazerâtının ifşaatlarına bak, orada tutun, kaymamana vesile olur!

Zira onlar görerek ve bilerek söylediler, amma sen kendini görüyorsun.

Bâtınî Zikrin En Güzeli:

Cehrî zikir ile **Hafî zikir** ne kadar farklıysa, **Nefes zikri** ile **Hafî zikir** de o kadar farklıdır.

Meselâ Kelime-i tevhid zikrine varanlar için; "**Lâ ilâhe illâllah**", yaratılmışlar ilâh olamazlar, onlar "**Lâ**"dan ibarettir. Yaratan Hazret-i Allah'tır. O'ndan başka ilâh yoktur.

"**Muhammedün Resulullah**"; nurundan nurunu yarattı, o nurdan mükevvenâtı donattı.

Yaratılanlar "**Lâ**"dan ibarettir. "**O!**" diyor oluyor, olduğu kadarını olduruyor.

"**Lâ**" derken kendimi de inkâr ederim, yaratılanları da inkâr ederim. O'nu tanıdığım için.

"**Lâ ilâhe illâllah**"; Allah'im senden başka hiçbir ilâh yok. Biz o mânâ ile bunu söyleriz.

Onun için "**Lâ**"lara değer vermeyiz, Yaratan'a değer veririz. "Güzel yaratıcı olduğu için güzel yaratmış!" deriz, o kadar.

Bu zikir "**Bâtınî**" zikrin en güzelidir. Fakat buradaki "**Lâ**"lar dahi seslidir.

Nefes zikrinde ise ses yok. Ne ses var, ne de seda.

Meselâ bir şırıngayı suya koydun. Şırınga içeride, suyu içeriden sessizce çekiyor. Ses yok orada, sadece çekiyor.

•

Diğer bir temsil:

Suyun içinde çiçek var, sudan nasibini alıyor. O su olmazsa çiçek kurur. Fakat içeriden nasibini aldığı kimse görmüyor. İşte bu da böyledir.

Bâtınî zikrin en kıymetlisini size ifşâ ediyorum.

Diğerinde lâfız var, kalben de olsa lâfız var, hareket var, niyet var. Bu zikirde o yok, yalnız çekme var.

Sen bir kabuksun, sen bir maskesin, içindekinden çekiyorsun. Sultânî zikrin ehemmiyeti bundan ötürüdür.

Zâhirî zikri halk duyar, bâtınî zikri şeytan duyar. Herkes nefes alıyor, şeytan da nefes alıyor. Fakat o nefeste bir niyet var, zikir niyeti. O niyeti şeytan bilmez. Niyetini bilmediği için ne yaptığını bilmez. Bu zikir, bâtınî zikrin derunî noktasıdır. O niyetle Allah-u Teâlâ'yı nefes ile zikreder. O hep Hakk iledir. Onu şeytan bilmez, halk zaten bilmez.

Bunu bana Rabb'im öğretmese ben bunu yapamam. Rabb'im öğretiyor, biliyorum ve temsiliyle izah ediyorum.

O bildirdi, O gösterdi. Bu ilmin çözülmesi başka türlü mümkün değildir. Muallim O'dur, O'nun öğrettiğini biliyorum, gösterdiğini görüyorum.

Ben kabuktan ibaretim, içimde O var. O'nun ile nefes alıyorum. Nefesimi kesse bana kim bir nefes verebilir?

Hep O'nunlayım, O'nunla soluyorum, O'nunla yaşıyorum, O'nunla söylüyorum, O'nunla yazıyorum.

İçimdeki varlığı alsa, varlığı O'ndan başka kim verebilir?

Bu ilmi Allah-u Teâlâ'nın öğrettiklerinden başka hiç kimse bilemez. Ancak Sıddıklar ile Mukarrebler bilir. Bu ilim onlara verilmiştir.

| [Hakikat'te Bu Ay](#) | [Diğer Sayılar](#) | [Ana Sayfa](#) |

A'LÂ SÛRE-İ ŞERİF'İNİN TEFSİRİ-1

Sûre-i Şerif'in Takdimi:

Mekke-i mükerreme döneminin ortalarında, müşriklerin inananlara işkence yapmaya başlamaları üzerine nâzil olmuştur. On dokuz Âyet-i kerime, yetmiş iki kelime ve iki yüz doksan bir harften müteşekkildir.

Adını ilk Âyet-i kerime'de geçen "A'lâ" kelimesinden alır. "Sebbih" diye başlayan ilk kelimesinden dolayı "Sebbih sûresi" diye de anılır.

Resulullah Aleyhisselâm A'lâ sûre-i şerif'ini çok severdi. Vitir, Bayram ve Cuma namazlarında ve hatta son olarak kıldırıldığı akşam namazının ilk rekâtında onu okumuştur.

Muhtevâsı:

Bu mübarek Sûre-i celîle, Allah-u Teâlâ'yı noksan sıfatlardan tenzih ederek başlar.

Altıncı Âyet-i kerime'ye kadar Allah-u Teâlâ'nın yüceliği ve azameti misal verilerek beyan edilmektedir.

Dokuzuncu Âyet-i kerime'ye kadar Resulullah Aleyhisselâm'ın kendisine vahyedilen Âyet-i kerime'leri bir daha unutmaması, ezberleyip hafızasına aldığı bildirilmektedir.

On dördüncü Âyet-i kerime'ye kadar öğüt vermenin önemi, ancak Allah'tan korkanların öğüt alacakları, bedbaht olanların kaçınacakları haber verilmektedir.

On sekizinci Âyet-i kerime'ye kadar günahlardan kaçınarak nefsini temizleyen, Rabb'inin adını anıp O'na kulluk eden kimsenin kurtuluşa ereceği, insanoğlunun dünyayı tercih ettiği, fakat ahiretin dünyadan daha hayırlı olduğu açıklanmaktadır.

Mütebâki Âyet-i kerime'lerde ise; bu temel esasların daha önce indirilen mukaddes sayfalarda ve kitaplarda da yer aldığı belirtilmektedir.

Tesbih ve Tenzih:

Allah-u Teâlâ müminlere Zât-ı akdes'ini tesbih etmelerini sarîh olarak emir buyurmaktadır:

“O çok yüce Rabb'inin ismini tesbih et!” (A'lâ: 1)

O'nu noksanlıklardan ve yaratıklara benzemek, ortak edinmek gibi kendisine lâyük olmayan sıfatlardan uzak tut.

Allah-u Teâlâ'yı tesbih ve tenzih etmek, müslümanın dünya saâdetini ahiret selâmetini elde etmesinin en güzel vesilesidir.

Allah-u Teâlâ'yı tesbih edip şânına lâyük olmayan vasıflardan tenzih eden, O'nu kemâl ve cemâl sıfatları ile tavsif eden bir müslümanı; umulur ki Allah-u Teâlâ ahlâk-ı zemimelerden, hayvanî sıfatlardan temizler.

Tesbih, tevbenin anahtarıdır, hatta özüdür. Allah-u Teâlâ'yı tesbih ve tenzih etmek günahların başışlanmasına vesiledir. İnsan bu sayede ruhen inşirah bulur, içi nurlanır, ilâhî lütuflara ve mânevî yardımlara mazhar olur.

Resul-i Ekrem -sallallahu aleyhi ve sellem- Efendimiz bu Âyet-i kerime nâzil olunca secdelerde: **“Sübhâne Rabbiye'l-a'lâ”** denilmesini, Vâkıa sûre-i şerif'inin son Âyet-i kerime'si nâzil olunca da rükûda: **“Sübhâne Rabbiye'l-azîm”** denilmesini emir buyurmuşlardır. (Ahmed bin Hanbel)

Abdullah bin Ömer -radiyallahu anhümâ- der ki:

“Resulullah -sallallahu aleyhi ve sellem- ve askerleri (sefer sırasında) tepeleri tırmandıkça Tekbir getirirler, inişe geçince de Tesbih'te bulunurlardı.

Namaz dahi buna göre vâzedildi.” (Ahmed bin Hanbel)

Yamaçlarda **“Allah-u Ekber”** diye tekbir getirirler, inişlerde **“Sübhânellah”** diye tesbihte bulunurlardı.

Rivâyet ayrıca namazdaki tekbir ve tesbihlerin de buna benzetilerek namazda yer aldığını belirtmektedir. Yani rükû ve secde hallerinde tesbih, rükû ve secdeden doğrulurken tekbir getirilmektedir.

Kaza ve Kader:

Kaza ve kadere inanmak demek, hayır ve şer, iyi ve kötü, acı ve tatlı, fayda ve zarar, kazanç ve zararların hepsinin; Allah-u Teâlâ'nın takdiriyle, tertibiyle, dilemesi ve yaratması ile meydana geldiğine inanmak demektir.

“O Rabb ki, yaratıp düzene koymuştur.” (A'lâ: 2)

Her şeyi yaratmış ve onların yaratılışlarını bir düzen içinde yapmıştır. Kişilerin şekil ve şemâlini, güzellik ve çirkinliğini, mutluluk ve bedbahtlığını, hidayet ve sapıklığını, rızkını, ecelini ve diğer hususları ilim ve iradesiyle belli bir ölçü içinde düzenlemiştir.

“Her şeyi takdir edip (plânlayıp) doğru yolu göstermiştir.” (A'lâ: 3)

Kader ve takdir; bir şeyi belirli bir ölçüye göre yapmak, plânlamak, tayin etmek demektir. Sınırlama, ölçü, miktar, emir ve hüküm mânâlarına da gelir.

İslâm dini'ne göre; Allah-u Teâlâ'nın ezelden ebede kadar yaratılmış ve yaratılacak şeylerin yerini ve zamanını, en ince teferruatına varıncaya kadar her şeyi ezeli ilmi ile bilip takdir etmesine **kader** denir. Ezelde irade ve takdir buyurduğu şeyleri, zamanı gelince Levh-i mahfuz'da yazıldığı şekilde meydana getirmesine de **kaza** denir.

Bunun delili yine Âyet-i kerime'lerde beyan edilmektedir:

“O Rabb'in ki, topraktan yeşillikleri çıkarmıştır.” (A'lâ: 4)

Elbette onu yerli yerine yerleştiren, yerde bitiren Allah-u Teâlâ'dır. İnsanların bu hususta hiçbir kabiliyetleri yoktur. Aslında onlar tohumu atmaktan, taneyi dikmekten başka hiçbir şey yapmamışlardır.

“Sonra da onu kupkuru siyah bir çöpe çevirmiştir.” (A'lâ: 5)

İşte gerçeklere kulak tıkayan kişiler de böyle çerçöp olup gideceklerdir. İşte dünyanın da hâli budur. Başlangıçta ne kadar güzel de olsa, nihayetinde serap olacaktır.

| [Hakikat'te Bu Ay](#) | [Diğer Sayılar](#) | [Ana Sayfa](#) |

HAZRET-İ MUHAMMED Aleyhisselâm

BÜYÜK HİCRET

"Tarihi Yolculuk"

Tarihi yolculuk esnasında sıkıntılar ve zahmetlerle karşılaşıldığı gibi, beşâretlerle rahmetlerle de karşılaşılıyordu. Kudeyt'ten geçerlerken Ümmü Mâbed'e uğramaları ve yaşanan olayları geçen sayımızda izâh etmiştik. Bu bölgeden çıkıp Müdlic oğulları arazisine geldiler:

Sürâka bin Mâlik:

Müdliciler'in ileri gelenlerinden Sürâka, bu küçük kervandakilerin Mekke'den kaçan ve başlarını getirene yüz deve verilecek şahıslar olmasından şüphelendi. Gayet cesur, aynı zamanda iyi bir iz takipçisi olan Sürâka, Kureyş'in vaad ettiği büyük bahşişi almak için hemen harekete geçti. Alacağı

başıya başkası ortak çıkmasın diye de kimseye haber vermeden, atına atlayıp takibe çıktı. Kısa zamanda izleri buldu ve gittikçe yaklaştı. Bu sırada atı birden bire sürçüp yere kapandı, Sürâka da üzerinden yuvarlandı. Bu durumu uğursuz sayan Sürâka, câhiliye âdeti gereğince okluğundan fal oklarını çıkarıp falına baktı. Falı iyi çıkmadığı halde tekrar atına atlayarak koşturmaya başladı.

Aralarında az bir mesafe kalmıştı. Ara sıra etrafı gözleyen Ebu Bekir -radiyallahu anh- bir ara arkasına bakınca bir atının kendilerine yaklaştığını gördü. **“Yâ Resulellah! Bir atlı geliyor!”** dedi. Resulullah Aleyhisselâm mağarada buyurduğu gibi:

“Üzülme! Allah bizimledir!” buyurdu.

Sonra dönüp bir baktı, o anda atının iki ön ayağı dizlerine kadar kuşlara saplandı, Sürâka da üzerinden düştü. Atını kaldırmaya zorlamışsa bile kaldıramadı, at da hayli çırpındıktan sonra kalktı. Atın ayaklarının saplandığı yerden duman gibi bir şey yükselip dağıldı. Sürâka artık yalvarmaya başladı. **“El-aman!”** diye haykırdı. Başına gelen işlerden anladı ki, onun gerçekleştirmek istediği dâvâ yakında gerçekleşecektir. Yaptığı işten pişmanlık duydu. Kureyşliler’in yapmak istedikleri fenâlıkları bir haber verdi. Kendilerine yol azığı ve lüzumlu şeyleri vermek istedi ise de hiçbir şey almadılar ve almak da istemediler. Sadece:

“Ey Sürâka! Bizim yolculuğumuzu gizli tut!” dediler. Ayrıca kendisine, himâyelerinde olduğuna dair bir belge verildi.

Geri dönerken Kureyş’in arkadan gelen takipçilerini: **“Ben buraları arayıp taradım, kimseler yok, başka tarafa bakalım!”** diyerek geri çevirmeye muvaffak oldu.

Aslında Sürâka’nın o anda öldürülmesi gerekiyordu. Çünkü böyle nazik bir zamanda yerlerini Kureyşliler’e bildirebilirdi, henüz daha müslüman da olmamıştı. Fakat Resulullah Aleyhisselâm onun sözüne bağlı olduğunu ve bu mucizeler karşısında düşmanlığından vazgeçtiğini anladığı için onu bırakmıştı.

Sürâka daha sonra Resulullah Aleyhisselâm’ın iltifatını kazanarak sâdik bir müslüman olmuş, İran’ın fethi sırasında orduda bulunmuştur.

Dost Bir Simâ:

Sonra yollarına devam ettiler. Yolda müslümanlardan deve süvarisi bir kabile içinde Suriye’den ticaret malı ile Mekke’ye dönmekte olan Zübeyr bin Avvam -radiyallahu anh- ile karşılaştılar. Bu zât Resulullah Aleyhisselâm ile Ebu Bekir -radiyallahu anh-e birer Şam elbisesi hediye etti ve Medineliler’in sabırsızlıkla beklediklerini haber verdi. Mekke’ye gidip işini bitirdikten sonra o da Medine’ye hicret etti.

Büreyde bin Husayb:

Yolda karşılaşılan son hadise, Büreyde’nin müslüman oluşudur. Kureyş’in vereceği mükâfâtı duyan Eslem kabilesi’nin Sehmoğulları kolunun reisi olan Büreyde, kendi arazisinden geçen Resulullah Aleyhisselâm’ı seksen kadar atlı ile takip etti. Kısa zamanda yetişti. Resulullah Aleyhisselâm onu İslâm’a dâvet etti. Daha ilk görüşmede maiyeti ile birlikte müslüman oldu.

Resulullah Aleyhisselâm hiçbir şeyi uğursuz saymazsa da, hayırlı şeylere sevinir, iyi bir şey görünce hayırlı uğurlu sayardı. Büreyde -radiyallahu anh- ile karşılaşmalarını hayra alâmet saydı. Müslümanların kuvvetlenmesi ve sayılarının artması sonucunu gösteren bu hadise, etraftaki diğer kabileleri İslâm’ı kabule hazır bir duruma getirdiği mânâsına geliyordu.

Resulullah Aleyhisselâm'ın Medine'ye bayraksız girmesini uygun görmediği için Büreyde -radiyallahu anh- kendi sarığını çözüp mızrağına bağladı ve arazilerinden çıkıncaya kadar onlara muhafızlık yaptı.

Büreyde -radiyallahu anh- Resulullah Aleyhisselâm'a öyle bağlandı ki, Bedir ve Uhud hariç, on altı gazâda onunla birlikte bulundu. Müreysi savaşı öncesinde istihbaratla vazifeli olarak düşmanın savaş hazırlıklarını büyük bir maharetle tespit etti. Savaştan sonra da esirlerin muhafazasına memur edildi. Hudeybiye'ye giden İslâm ordusuna kılavuzluk yaparak orduyu Mekke keşif kollarının takibinden kurtardı. Hayber'in fethinde bulundu. Surlarda açılan gedikten içeri dalanlardan biri de o idi. Mekke'nin fethi sırasında Eslem kabilesi'ne âit iki sancaktan birini Büreyde bin Husayb -radiyallahu anh- taşıyordu. Tebük seferi için kabilesini savaşa hazırlamakla görevlendirildi. At sırtında düşmana saldırmaktan daha güzel bir hayat şekli olmadığını söylledi.

Bir ara Resulullah Aleyhisselâm'ın kâtipliğini de yaptı. Bir sefer sırasında konakladıkları yerde kalan bazı eşyayı onun sırtına koyduğunu ve kendisine yük devesi mânâsına gelen "*Ez-zâmile*" diye iltifat ettiğini söylledi.

Hazret-i Ömer -radiyallahu anh-in hilâfeti zamanında kumandan olarak görev almış, daha sonra Basra'ya yerleşmiş. Hazret-i Osman -radiyallahu anh- zamanında İslâm mücahidleri ile Horasan'a kadar gitmiş, Horasan'ın fethine katılmış, vefat edinceye kadar Mevr'de kalmıştır.

Sabırsız Bekleyiş:

Medine'li müslümanlar Resulullah Aleyhisselâm'ı iştmişler, ayaklarına yüz sürmek için her sabah kuşluk vaktinde Harre denilen mevkiye çıkarak, öğle sıcağı basıncaya kadar dört gözle bekliyorlardı.

Resulullah Aleyhisselâm'ın mağaraya sığındığından haberleri yoktu.

Mekke'den Medine'ye ulaşmak için gerekli vakit geçtiği halde gelmeyince telâşlandılar ve korktular.

23 Eylül 622 tarihine rastlayan 12 Rebiülevvel pazartesi günü yine uzun uzun gözledikten sonra evlerine dönerlerken; yüksek bir kulede bulunan bir yahudi, beyazlara bürünmüş kafilenin gelmekte olduğunu uzaktan görür görmez olanca sesiyle:

"Ey Araplar! Günlerdir yolunu beklediğiniz devletliniz işte geliyor!" diye bağırmağa başladı.

Bu müjde bir anda yayıldı. Şehir baştan başa çalkalandı. Bütün müslümanlar silâhlanarak, bir bayram sevinci içinde, tekbir sesleri ile ortalığı inleterek yollara döküldüler.

“HÂTEMÜ’L-EVLİYÂ” HAKKINDAKİ BEYAN ve İFŞAATLARI (98)

Muhammed Ca’fer Ed-Dimeşkî -kuddise sirruh- (2)

Şeyhü'l-Ekber Muhyiddîn İbnü'l-Arâbî -kuddise sirruh- Hazretleri'nin meşrebi üzre yürüyen “Fusûs” şârihlerinin önde gelenlerinden olan Muhammed Ca’fer ed-Dimeşkî -kuddise sirruh- Hazretleri'nin “Şerh-i Fusûsu'l-Hikem”inde yer alan; Hâtemü'l-evliyâ ve vâris olduğu “Hâtemü'l-velâye” mertebesi hakkındaki ifşaatlarına kaldığımız yerden devam ediyoruz.

Velî'nin En Son Mertebesi, Peygamber'in İlk Mertebesidir:

Muhammed Ca’fer ed-Dimeşkî -kuddise sirruh- Hazretleri “Şerh-i Fusûsu'l-Hikem” adlı eserinde; “Hâtemü'l-velâye” mertebesini elinde bulunduran Hâtemü'l-evliyâ'nın, zâhirde Hâtemü'r-rusûl olan Muhammed Aleyhisselâm'a tâbî olmakla birlikte, bâtında bütün velâyet mertebelerine tasarruf ettiğini dile getirerek şöyle buyurmuştur:

“Velînin en son mertebesi, peygamberin ilk mertebesi olduğuna göre; İlâhî denizlerin sâhillerinde bulunan peygamberler de alacaklarını ancak ondan (Hâtemü'l-evliyâ'dan) alabilirler ve sözlerinin mânâsını öğrenme husûsunda velâyetlerinden istimdâd ettikleri sahada velîlere muhtaç olurlar. Onların: “Peygamberler bizim yüzdüğümüz denizin sâhilinde dururlar.” sözünün mânâsı; yâni tâyin edildiği haberinin kabul ve tasdik görmesine nisbetle, sâhibi tasdik gören velînin önüne geçemeyip, sonunda yine kendi nasiplerine rücû ederler.

Hâtemü'l-evliyâ, Peygamber'imizden -sallallahu aleyhi ve sellem- başka bir kimsede bulunmayan Şerî'atla hükmetmesi nedeniyle, O'na inzâl buyurulanın 'ayn'ının yüklediği İlâhî hüküm husûsunda, Hâtemü'r-rusûl'ün teşrî'den getirdiği şeye tâbî olur. Esâsen bu cümle de: 'Muhammed -sallallahu aleyhi ve sellem- Hâtemü'r-rusûl'dür, başta da sonda da onlara istimdâd eden odur.' şeklindeki önceki sözün içine dâhildir. O metbû'dur, onlar ise ona tâbî olanlardır. Nitekim İsâ Aleyhisselâm da onun Cenâb'ına halef olarak tâyin edilecek, onun Şerî'at'ıyla hükmedecektir.” (“Şerh-i Fusûsu'l-Hikem”, İ.Ü. Ktp. AY, nr.: 4907, vr. 109)

“Hâtemü'l-Enbiyâ” ile “Hâtemü'l-Evliyâ” Arasındaki “Tâbî-Metbû” İlişisini İspatlayan Şer’î Deliller:

Şeyh Muhammed ed-Dimeşkî -kuddise sirruh- Hazretleri “Şerh-i Fusûsu'l-Hikem”inde, Tasavvuf tarihinde asırlar boyunca büyük tartışmalara neden olan “Hâtemü'l-enbiyâ” ile “Hâtemü'l-evliyâ” arasındaki tâbî-metbû ilişkisini Şer’î deliller ve ilginç temsillerle akıllara yatkin hâle getirmeye çalışmış; Hâtemü'l-evliyâ olan zâтта Allah katından verilmiş husûsî bir kemâlât bulunduğuna dikkati çekerek, bu durumun Hızır Aleyhisselâm'la Mûsâ Aleyhisselâm arasındaki duruma benzediğine vurgu yapmıştır:

“Onun zikrolunan bu tâbiiyeti, makâmında ona -sallallahu aleyhi ve sellem- şerîatıyla ilgili olarak herhangi bir noksanlık vermez ve üstelik bizim gittiğimiz yola da ters düşmez. O tümüyle onların hepsinin Seyyid'idir -aleyhis-salâtu ves-selâm- ve onun tâbiiyet sahası alabildiğine geniştir. Hiç şüphe yok ki o Âdemoğlu'nun Seyyid'idir, İbrâhim Halîlu'llâh Efendimiz'in evlâdı içinde Hacer'in oğludur. Dolayısıyla o -sallallahu aleyhi ve sellem-, Allah Sübhânehû'yu kendisine bildiren bu cihet itibâriyle bir yönden yüksek olduğu gibi; öte yandan, ancak Allah'tan gelebilecek bir kemâlin değeri ona (Hâtemü'l-evliyâ) verildiği için, bu işin de inkârı mümkün olmadığı için, anlatmak istediğimiz bu has cihet itibâriyle bir yönden de geride olur.

Nitekim bizim Şerî'at'ımızın zâhirinde de bunu ispatlayacak deliller mevcuttur. Bizim bâzı hususlarda tâbîlikle ilgili olan görüşümüzü te'yid eden bu sözlerden ilki, Allah'ın kitabında, Ömer'in Bedir esirleri hakkındaki fazîletiyle ilgili buyruğuyla alâkalıdır ve onun, onlar hakkındaki hükmü nedeniyle üstünlük kazanmasını sağlayan İlâhî bir hükmün beyânına varır.

Ömer bin el-Hattâb -radiyallahu anh- onların katli edilmesini öngörmüş, Resûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- ise ona icâbet etmemiş; ancak sözünü ettiğimiz buyruktaki gibi, Ömer'in re'yi Kur'ân'a muvâfık gelmiş ve Allah-u Teâlâ:

“Hiçbir peygambere yeryüzünde ağır basıp düşmanı yere sermeden esir almak yaraşmaz.” buyurarak katli te'yid etmiştir. (Enfâl: 67)

Ayrıca hurmaların aşılmasında da, düşük olanların da fazîlet husûsunda (kimi zaman) üstün olabileceği meselesi te'yid görmüştür.

İşte kâmillerin en üstün derecesine yükselmiş olan bir kâmil için de, her şeyde ve her mertebede mutlakâ önde olmak lâzım gelmez. Zîrâ İlâhî fazlın bir muktezâsı olan bu ilim, Mûsâ Aleyhisselâm Efendimiz'in mâiyyetinde Hızır'a da verilmiş ve (bu ilim sâyesinde) ondan daha öne geçmiştir.” (“Şerh-i Fusûsu'l-Hikem”, İ.Ü. Ktp. AY, nr.: 4907, vr. 110-111)

Hâtemü'l-Enbiyâ'nın Gördüğü Rüyânın Hâtemü'l-Evliyâ'ya İntikâli:

Muhammed ed-Dimeşkî -kuddise sirruh- Hazretleri **“Şerh-i Fusûsu'l-Hikem”** adlı eserinin bir başka noktasında; Hâtemü'l-enbiyâ Aleyhisselâm'a **“Nübüvvet”**in tuğladan yapılmış bir duvar şeklinde gösterildiği rüyânın boş kalan tuğla nedeniyle onun **“Hatemiyyet”**ine delil olduğunu belirtmiş; Hâtemü'r-rüsul'ün tam vârisi olan Hâtemü'l-evliyâ'nın da, kendisini o duvarın bâtinî timsâli olan **“Velâyet”** duvarında aynen yerleşmiş görmesi gerektiğini haber vermiştir:

“Bir zaman Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem-e peygamberlik tuğladan örülmüş bir duvar şeklinde temsil buyuruldu. Nitekim Buhârî -radiyallahu anh-in ‘Sahîh’indeki ‘Hâteme’n-nebiyyîn’ bâbında rivâyet ettiğine göre, Resulullah -sallallahu aleyhi ve sellem- şöyle buyurmuştur:

‘Peygamberler arasında benim durumum, kepriçten bir duvar yapan, onu süsleyen, güzelleştiren, ancak bir tuğlalık yerini boş bırakan bir adamın durumu gibidir. İnsanlar o binânın etrâfını dolaşırlar, o açık yeri görünce şaşkınlığa düşer ve: “Keşke şu tuğla da yerinde olsaymış!” derler. İşte ben o tuğla yerindeyim, ben peygamberlerin sonuncusuyum.”

İşte bu eser ancak, onun -sallallahu aleyhi ve sellem- Şerî'at'ı hatmetmesi ve peygamberliği tamama erdirmesi ile nihâyet bulmuştur. Hâtemü'l-velâye'ye gelince, Hatemiyyet'le ilgili olan bu rüyâ ondan da uzak değildir. Çünkü zikredilen rüyâ irsiyyet husûsunda ‘Hatemiyyet’i temsil etmektedir, dolayısıyla da ‘Hatm’, onun (Hâtemü'l-evliyâ'nın) müşâhadesinden de uzak değildir. O da ona -sallallahu aleyhi ve sellem- temsil olunan şeyi aynıyla görür. Çünkü o, Hatm'in kendisiyle kemâle erdiğini keşfetmedikçe, “Hatmiyyet'in bir velî olarak kendisiyle tahakkuk ettiğini de göremez ve bilemez.” (“Şerh-i Fusûsu'l-Hikem”, İ.Ü. Ktp. AY, nr.: 4907, vr. 111-112)

Allah-u Teâlâ'nın Sevgilileri'nin İfşaatlarına İzah ve Açıklamalar (33)

Muhyiddîn İbnü'l-Arâbî -kuddise sırruh- (22)

**Muhyiddîn İbnü'l-Arâbî -kuddise sırruh- Hazretleri'nin,
Hâtemü'l-Evliyâ Olan Zâtla Mülâkâtı (3):**

Resulullah -sallallahu aleyhi ve sellem- Efendimiz bir Hadis-i şeriflerinde buyurlar ki:

“Garipler sayıları pek az olan sâlih kişilerdir. Bu kişiler sâlih olmayan bir topluluk içinde yaşarlar. Yaşadıkları bu topluluk içinde kendilerini seven az, buğz eden ise çoktur.” (Ahmed bin Hanbel)

Bugün imânı muhâfaza etmek çok zor, imândan kaymak çok kolaydır; her an imândan kayma tehlikesi olduğu için onlara bu derece verilmektedir.

Dünya kuruluından beri İslâm için böyle bir tehlike gelmemiştir!..

Bu lâf işi değildir, bu bir lütuf işidir. Bu İlâhî bir lütufdan ibârettir, aslâ şahsa âit değildir. Burada murâd-ı İlâhî anlatılıyor, “**Hâtemü'l-velî**” anlatılmıyor. Binâenaleyh siz İlâhî irâdeye bakın, O'nun hükmüne, takdîrine, taksîmine dikkat edin, payınıza düşürene çok şükredin!..

Âyet-i kerime'de şöyle buyuruluyor:

“Biz rahmetimizi kime dilersek ona isâbet ettiririz.” (Yûsuf: 56)

Allah-u Teâlâ onları bu lûtfâ mazhar eder. “*Nasıl olur da bidâyet nihâyet ile birleşir?*” demeyin, onların elli derece daha üstün olduğunu size söyleyeyim. Öyle ki, gerçekten “İhvân” olabilen, sadâkat gösteren, Allah-u Teâlâ'ya ve Resulullah Aleyhisselâm'a gönülden bağlı olan seçkin “İhvân”ın, bâzı “Ashâb”ı elli derece geçebileceğine dâir Resulullah Aleyhisselâm'ın beyânını arzedeceğiz.

Allah-u Teâlâ Âyet-i kerime'sinde şöyle buyurmaktadır:

“Ey imân edenler!

Siz kendi nefislerinizi islâh etmeye bakın, siz doğru yolda buldukça yoldan sapanların size zarârı olmaz!” (Mâide: 105)

Rivâyete göre Ashâb-ı kirâm'dan Ebû Sa'lebetü'l-Haşenî -radiyallahu anh- Resulullah -sallallahu aleyhi ve sellem- Efendimiz'e bu Âyet-i kerime'nin tefsîrini sorduğunda şöyle buyurmuştur:

“Yâ Ebû Sa'lebe! İyiliği emret, kötülükten vazgeçirmeye çalış! Ne zaman ki; aşırı derecede cimrilik hâkim olur, nefislerin arzusu peşinden gidilir, dünyâ âhîret üzerine tercih edilir, herkes kendi görüşünü beğenir, kimse kimseyi tanımaz bir hale gelirse, o zaman kendini kurtarmaya bak ve halk tabakasını bırak!..

Muhakkak ki sizin arkanızda karanlık gece parçaları gibi fitneler vardır. O fitneler içerisinde, sizin üzerinde bulunduğunuz inancın benzerine sınıksız yapışan bir kimse için, sizden elli kişinin sevâbı kadar sevap vardır.”

Ashâb-ı kirâm: “*Yâ Resulellah! Onlardan elli kişinin sevâbı kadar sevâbı vardır değil mi? (Yâni ‘Sizden’ kelimesi yanlışlıkla mı kullanıldı?)*” diye sorduklarında buyurdu ki:

“Hayır! Sizden elli kişinin sevâbı kadar sevap alır. Çünkü siz iyiliklerde yardımcı bulursunuz, fakat onlar bulamazlar.” (Ebû Dâvud - Tirmizî - İbn-i Mâce)

Bidâyetle nihâyetin birleşmesi mevzusunu hafife almayın, şaşmayın, hayret etmeyin! Ashâb-ı kirâm’ın yüksekliğini târif etmek mümkün değildir; amma bugünkü “İhvân”ın derecesi de sizin bileceğiniz bir şey değildir.

Onlar her zaman için o “Nûr”un karşısında bulunuyorlardı, her an vahiyyle mülâkî idiler. O “Nûr” yetiyordu onlara. Amma o “Nûr”dan bin dört yüz sene uzaklaşmış, vahiy inmemiş, ortaklık kararmış, amma “Vekîl”i kalmış. Ona sıdk ile bağlı olan işte bu dereceye nâil oluyor.

“Ashâb”la “İhvân” biraraya gelecek, yekvücut hâline gelecek; ona ne veriyse ona da verecek, onu nasıl yürütüyorsa onu da öyle yürütecek... “Gerçek ihvân”ın bu zamanda kıymeti bu kadar artmış oluyor. “Seçkin” seçkindir, ötekine hiçbir sözümüz yok. Lâkin “Seçkin” seçkindir!..

Enes bin Mâlik -radiyallahu anh-den rivâyet edilen bir Hadis-i şerif’lerinde de şöyle buyurmuşlardır:

“Ümmetim yağmura benzer; evvelkiler mi daha hayırlıdır, sonrakiler mi daha hayırlıdır bilinmez.” (Tirmizî)

Görüyorsunuz ki o zamanla bu zaman bitişmiş oluyor.

“Evvelkiler”den murad “Asr-ı sa’âdet”tir. **“Sonrakiler”** ise, ikinci bin seneden sonra gelen ve “Hatemü’l-velî” ile başlayan imân kurtarma ve cihad devresidir.

Seyyid-i Kâinât, Sebeb-i Mevcûdât -sallallahu aleyhi ve sellem- Efendimiz: **“Hangisi daha hayırlıdır, bilinmez!”** buyuruyor. Bu mucize beyânı ile başta gelenlerle sonda gelenleri birbirine bitişirmekle, “Ashâb” ile “İhvân”ı bir zincirin baklaları hâline getirmektedir. Hepsisi de aynı yolun yolcusudur, aralarında hiç fark yoktur. Onlar göre göre inandılar, bunlar görmeyerek aynı imâna sâhip oluyorlar.

Onlar öyle bir hâle gelecekler ki; Allah-u Teâlâ’nın emir ve yasaklarına uyacaklar, Resulullah Aleyhisselâm’ın Sünnet-i seniyyesi’ne sarılacaklar ve Ashâb-ı kirâm ile aynı noktada birleşecekler. O önde, o arkada, amma burada birleşecekler.

Bu öyle bir lütuftur ki, târifi mümkün değildir. İnsan bu lütfun değerini bilse, sürünerek çalışır.

Resulullah Aleyhisselâm’dan bin dört yüz sene sonra da zuhûra geldiği için, Ashâb-ı kirâm’ın vazîfesini yaptıkları için, aynen onun hayâtını yaşayacaklar, bir noktada birleşecekler. Allah-u Teâlâ bütün halkı kaldırdı, bu lütfu bu iki noktada topladı.

Daha önce Muhyiddîn İbnü’l-Arâbî -kuddise sırruh- Hazretleri’nin bir beyânını arzetmiştik:

“İnsanların çoğu aynı zamanda onun, mutlak bir biçimde ‘Hâtemü’n-nübüvve’ olduğunu da bilmez.” (“Fütühâtü’l-Mekkiyye”; c. 3, s. 87, bas.: Beyrut, 1994)

“Hâtemü’n-nübüvve” nasıl olur?

Hâtemü’l-enbiyâ bir tâne geldi, bir daha gelmesi mümkün değildir. Allah-u Teâlâ ezelden ona “Hâtemü’l-velâye”yi bahşetmiş, Hâtemü’n-nebî’nin “velâyet”ini ona tevdi etmiştir. “Hâtemü’n-nübüvve”nin “velâyet”i üzerinde olduğu için, onun “vekâlet”ini taşıdığı için o da “Hâtemü’n-nübüvve” oluyor. Daha doğrusu “Hâtemü’n-nübüvve”nin “velâyet”ine emânetçi olduğu için, ona intikâl ettiği için; hem “Hâtemü’l-velâye”, hem de “Hâtemü’n-nübüvve” oluyor.

Bunu kimse bilmediği için, onun "İhvân"ı da "Ashâb" meyânında tutuluyor, öndekilerle sondakiler burada birleşiyor.

Binâenaleyh buna hayret etmeyin!..

Arzedilen Hadis-i şerif'i can kulağıyla dinlediğimiz zaman: "Gerçekten de elli derece geçebiliyormuş!" diyeceksiniz.

Yani bunun meziyetini tarif etmek mümkün değildir. Bize ihlâsla ubûdiyet, sadâkatle çalışma düşer. Bize düşen budur, ötesi O'na âittir...

| [Hakikat'te Bu Ay](#) | [Diğer Sayılar](#) | [Ana Sayfa](#) |

TASAVVUF'UN ASLI HAKİKAT VE MARİFETULLAH İNCİLERİ (13)

"ALLAH YOLUNUN REHBERİ MÜRŞİD-İ KÂMİL"

Mürşidin Lüzumu:

Bedeni hastalıkların teşhis ve tedavisi için hâzık bir tabibe müracaatı emir buyurmuş olan Resulullah - sallallahu aleyhi ve sellem- Efendimiz, mânevi hastalıklardan kurtulmak için de mânevi bir tabibe, Rabbânî bir âlime başvurmayı dini bir ihtiyaç olarak göstermiştir.

Mühim olan bu mânevi hastalıklardır.

"Onların kalplerinde hastalık vardır." (Bakara: 10)

Âyet-i kerime'si ile işaret buyurulan bu korkunç hastalıklar, tedavi edilmezse insanın ebedî ahiret hayatını öldürdüğü için çok tehlikelidir.

Hasta olan bir insan güzel yemeklerin lezzetini anlayamaz. Ağız tadının geri gelmesi, hastalığının tedavisine bağlıdır. Bunun gibi nefis-i emmâre'ye mağlup olan masivâ bataklığına dönen bir kimsenin kalbi hastadır, ibadet ve taatlarından lezzet alamaz.

Kin, kibir, gadap, şehvet, hased, riyâ, tamah, ucb... gibi kötü sıfatlar kalp hastalıklarıdır. Kâmil bir mümin olabilmek için kalpten bu sıfatları bir bir izâle etmek gerekmektedir.

Allah-u Teâlâ Âyet-i kerime'sinde:

"Kötülüklerin zâhir ve bâtın olanlarından (açığından gizlisinden) uzak bulununuz." buyuruyor. (En'am: 151)

Kalp temiz olursa, kişiyi ibadet ve taate sevkeder.

İmam-ı Gazâli -rahmetullahi aleyh- Hazretleri, bu bâtını kötülüklerden sakınabilmek ve korunma yollarını bulmak için bir Mürşid-i kâmil'e intisabın zaruri olduğuna dair "**Adâb-ı zikir**" risâlesinde şöyle buyurmaktadır:

"Terbiye etmek suretiyle kötü ahlâkını atıp onun yerine güzel ahlâkı yerleştirmesi için, sâlikin mürşid ve mürebbi bir şeyhin terbiyesine girmesi şarttır.

Burada sözü edilen terbiye, topraktan diken ve yabancı otları söküp nebâtını güzelleştirmek ve neşv-ü nemâ bulmasını ikmâl etmek için çalışan çiftçinin işine benzer.

Çünkü Allah-u Teâlâ kullarını kendi yoluna irşad edecek peygamberler göndermiştir. Bu mânâdan dolayı Resulullah -sallallahu aleyhi ve sellem- Efendimiz ahirete irtihal edince mahlûkatı Allah-u Teâlâ'ya irşad ve isâl etmek için hulefâsı onun makamına halef olmuşlardır. Onun için sâlikin, kendisini terbiye ve Hakk Teâlâ'nın yoluna irşad edecek bir şeyhe mutlak ihtiyacı vardır."

İmam-ı Rabbâni -kuddise sırruh- Hazretleri buyururlar ki:

"Onun bir nazarı, kalp hastalıklarını giderir. Bir teveccühü, beğenilmeyen kötü huyları siler süpürür." (285. Mektup)

Medresede müderris ne ise, tarikatta mürşid odur.

Müderris akla hitâb eder, nakli akla tatbik eder, metni açıklar, ilminin derecesine göre tahlile girer, vazifesi bununla biter.

Mürşid-i kâmil ise, ruh ile meşgul olur. Mürebbidir, terbiyecidir. Kendisine intisâb eden müridin bütün hususiyetlerini göz önünde bulundurarak herkese ayrı ayrı yol gösterir. Yaratılıştaki ferasetin ve edindiği mârifetin derecesine göre müridin kalbindeki kudreti, mizacındaki sertliği, ahlâkındaki fesadı tedricen izâleye çalışır. Mürid tam teslim olduysa çabuk yol alır, olgunlaşır, safây-ı kalbe ulaşır.

Bu yolun terbiye sistemi, sîret-i Nebvî ile ahenklidir. Gaye onu numune almaktır.

Bütün bu güzel hâller, ancak kâmil bir mürşidin taht-ı terbiyesi altında bulunmakla husule gelir.

Yolumuzun pîri Muhammed Es'ad Erbilî -kuddise sırruh- Hazretleri bu hususta şöyle buyururlar:

"Tarikat ricâlinden bir zâta müracaattan maksat, sâlikin kabiliyet toprağına ilâhi mârifet tohumlarının ekilmesidir. Yalnız zikir talimi ve telkini değildir. Zira bu cihet, tasavvuf kitaplarını okumakla da müyesser olabilir." (4. Mektup)

"Kulların bilgisizlik ve cehâlet felâketinden kurtulmaları, ilâhi ilim ve irfan ile kendilerini süslemeleri için sadece kitap okumanın kâfi gelmeyeceği, bildiklerini kemâl derecesinde yaşayan kâmil ve terbiyeci bir mürşidin huzurunda mutlaka diz çöküp onun terbiyesi altında yetişmek zarureti açık bir gerçektir.

Nefs-i emmâre'nin duygu ve temayüllerinden sıyrılıp, mânevi yüceliklerle donanma ve ilâhi tecellilerle hemhâl olma gibi yüce bir gaye sadece Allah'ı zikretmekle elde edilemeyeceğinden bu hususta dahi bir yol göstericiye ve uyanık bir gönül sahibi mürşide kalbi bağlamak gerekir." (68. Mektup)

"Zamanımızda yaşayan din kardeşlerimizin tarikat talimi almak için evvelce yaşamış sâlih zâtlara müracaat edemeyecekleri âşikâr bulunduğundan, hâl-i hazır yaşamakta olan meşâyıha müracaatla ihtiyaçlarını arzetmeleri gerekmektedir." (3. Mektup)

Allah-u Teâlâ zâhiri ilimlerin öğrenilmesi için yeryüzünden âlimleri eksik etmediği gibi, bâtinî ilimleri öğretmek için tarikat ehlini de eksik etmemiştir. Her zaman için Mürşid-i kâmil bulundurmaktan âciz değildir. Dini, bütün tazeliği ile ayakta tutan onlardır.

| [Hakikat'te Bu Ay](#) | [Diğer Sayılar](#) | [Ana Sayfa](#) |

İSLÂM İLMİHALİ

ALLAH-U TEÂLÂ'NIN MELEKLERİNE İNANMAK

• Melekler Allah-u Teâlâ'nın yarattığı, mümin, mükerrem, masum, ruhâni ve nûrâni kullarıdır.

Meleklerle iman etmek, iman esasları arasında mühim bir yer tutar. Bütün peygamberlere dini hükümler vahiy yoluyla ve melek vasıtası ile ulaştırdığı için; meleklerle inanmamak, peygamberleri, getirdikleri kitapları ve tebliğ ettikleri dini inkâr etmek demektir.

Âyet-i kerime'de:

“Kim Allah'ı, meleklerini, kitaplarını, peygamberlerini ve ahiret gününü inkâr ederse, uzak bir sapıklığa düşmüştür.” (Nisâ: 136)

• Kur'an-ı kerim'de meleklerle inanmanın farz olduğunu gösteren Âyet-i kerime'ler vardır:

“Müminlerden her biri Allah'a, meleklerine, kitaplarına, peygamberlerine inandı.” (Bakara: 285)

“Asıl iyilik o kimsenin iyiliğidir ki, Allah'a, ahiret gününe, meleklerle, peygamberlere inanır.”
(Bakara: 177)

• Melekler ve özellikleri hakkında en sağlam bilgiler Kur'an-ı kerim'den ve Hadis-i şerif'lerden alınmaktadır. Melekler hakkında doksan kadar Âyet-i kerime mevcuttur.

Meleklerin Özellikleri:

İnsanlardan önce yaratılmışlardır. Çünkü Allah-u Teâlâ insanı yaratacağını ve insanı yeryüzünde halife kılacağını onlara haber vermiştir.

Allah-u Teâlâ'ya asla isyan etmezler, emrinden çıkmazlar. Hangi iş için yaratılmış iseler yorulmadan usanmadan o işi yaparlar. Daima ibadet ve taat ile meşgul oldukları için mânevî bir haz içindedirler, haşyet ve korku içinde bulunurlar.

Nitekim Âyet-i kerime'lerde:

“Onlar Allah’ın kendilerine verdiği emirlerine isyan edip karşı gelmezler ve emrolundukları buyrukları yerine getirirler.” (Tahrîm: 6)

“O’nun huzurunda bulunanlar, O’na kulluk etmekten büyülenmezler ve usanmazlar. Hiç ara vermeksizin, bıkip usanmaksızın gece gündüz tesbih ederler.” (Enbiyâ: 19-20)

“Üstlerinde olan Rabb’lerinden korkarlar ve emredildikleri şeyleri yaparlar.” buyurulmaktadır. (Nahl: 50)

Onların şerre kabiliyetleri yoktur, yaratılışlarında itaat vardır.

Kur’an-ı kerim’de insanların topraktan, cinlerin ve şeytanın ateşten yaratıldıkları beyan buyurulmakta ise de, meleklerin neden yaratıldıkları açık olarak bildirilmemiş; Hadis-i şerif’te nurdan yaratıldıkları haber verilmiştir.

Ağırlıkları yoktur, buldukları yerde bir mekân işgal etmezler.

• Nûrdan yaratıldıkları için gözle görülmezler. Görünmüş olsalar insanlar dayanamazlardı.

Nitekim Âyet-i kerime’de:

“Eğer peygamberleri melekten gönderseydik, insan şeklinde gönderirdik.” buyuruluyor. (En’âm: 9)

Yaratıldıkları hâl üzere ancak peygamberler görebilir. Aslî şekillerinden çıkıp insan şekline girerlerse diğer insanlar tarafından görülmeleri mümkün olabilir.

Cebrâil Aleyhisselâm’ın Mescid-i nebevî’ye insan şeklinde gelerek iman, İslâm ve ihsanın tariflerinin yapıldığı, başta Hazret-i Ömer -radiyallahu anh- olmak üzere orada hazır olan diğer Sahabe-i kiram tarafından görülmesi buna delildir.

• Melekler Allah-u Teâlâ’nın emir ve izni ile çeşitli kılık ve şekillere bürünebilirler. Peygamberler melekleri bazen hakiki suretiyle bazen de muhtelif şekillerde görmüşlerdir.

Cebrâil Aleyhisselâm Resul-i Ekrem -sallallahu aleyhi ve sellem- Efendimiz’e bazen Ashâb-ı kiram’dan Dihye’tül-Kelbî -radiyallahu anh- şeklinde görünmüş, bazen de kimsenin tanımadığı bir insan şeklinde gelmiştir. Ufku kaplamış olduğu halde görüldüğü de olurdu.

Hazret-i İbrahim Aleyhisselâm’a bir oğlu olacağını müjdelemek için gelen melekler insan şeklinde gelmişlerdi. Hatta onları misafir sanarak, kendilerine yemek hazırlamıştı.

Hazret-i Lut Aleyhisselâm’a ise genç ve güzel delikanlı suretinde gelmişlerdi.

Cebrâil Aleyhisselâm, Hazret-i Meryem vâlidemize bir insan şeklinde görünmüştür.

• Melekler son derece süratli, güçlü ve kuvvetli varlıklardır. Bir an içinde yerleri gökleri dolaşabilirler, çok kısa zamanda çok uzak mesafelere gidebilirler.

Bir Âyet-i kerime’de:

“Melekler ve Ruh (Cebrâil) oraya miktarı (dünya senesi ile) elli bin yıl olan bir günde yükselip çıkarlar.” buyuruluyor. (Meâric: 4)

Onların gelip gitmesi ve inip çıkması insanlarınkine benzemez. Allah-u Teâlâ dilediği zaman dilediği şekilde onları dolaştırır.

• Arş-ı âzam dört melek tarafından taşınmaktadır, kıyamet gününde ise bu meleklerin sayısı sekiz olacaktır.

Âyet-i kerime'de şöyle buyrulur:

“O gün Rabb’inin arşını onlardan başka sekiz melek yüklenir.” (Hakkâ: 17)

Arş-ı âzam Allah-u Teâlâ'nın yarattıklarının en büyüğüdür, Kürsî'yi de kaplamıştır.

Bir kısım melekler de arşı tavaf ederler.

Bir Âyet-i kerime'de şöyle buyruluyor:

“Melekleri görürsün ki Rabb’lerini hamd ile tesbih ederek Arş’ın etrafını kuşatmışlardır.”
(Zümer: 75)

• Meleklerin kanatları vardır. Hayatları da kanatları da ruhânidir, kendilerine göredir. Kanat sayısı vazife ve işlerine göre değişmektedir.

Âyet-i kerime'de:

“Hamd gökleri ve yeri yaratan, melekleri ikişer, üçer, dörder kanatlı olmak üzere elçiler yapan Allah’a mahsustur. Yaratmada dilediği kadar fazlalaştırır. Şüphesiz ki Allah her şeye kâdirdir.”
buyruluyor. (Fâtır: 1)

Bu kanatların mahiyetini ancak Allah-u Teâlâ ve onları gören peygamberler bilebilir. Bizim tasavvurumuzun haricindedir.

• Melekler sayılamayacak kadar çoktur. Semâ, meleklerin çokluğundan gıcırdamaktadır. Göklerde ayak basacak bir yer yoktur ki; orada secdeye kapanmamış veya rükûya varmamış bir melek bulunmasın.

• Melekler yemezler içmezler, uyumazlar, erkeklik ve dişilikleri yoktur. Kıyamete kadar Allah-u Teâlâ'nın müsadese ile hayatta olurlar, kıyametin kopmasıyla insanlar gibi onlar da ölürler. İkinci surdan sonra vazifelerini yapmaları için tekrar dirilirlir.

| [Hakikat'te Bu Ay](#) | [Diğer Sayılar](#) | [Ana Sayfa](#) |

**Tarımsal Üretim ve Gıda Güvenliği,
Ulusal Güvenliğin
En Önde Gelen Unsurlarındandır!**

***Hiçbir tedbirimiz yok. Hiçbir politikamız yok.
Küresel tekeller neyi dayatırsa onu yapacağız diye uğraşıp duruyoruz.***

Geleceğimizi, sağlığını, ekonomimizi, kimliğimizi, inancımızı kendi ellerimizle düşmana teslim ediyoruz.

Geçen yılın sonlarına doğru gıda fiyatları aniden yükselmeye başladı. Temel tüketim maddesi sınıfına giren birçok tarımsal ürünün fiyatı iki katına varan oranlarda artış gösterdi.

Bu fiyat artışı ancak fakir ülkelerde yaşanan gösteriler ve ölümlü olaylardan sonra dünya gündeminde yer bulabildi. Dünyanın çeşitli ülkelerinde hükümet karşıtı gösteriler eşliğinde onlarca kişi hayatını kaybetti. Haiti, Bangladeş, Mısır, Pakistan, Kamerun, Burkina Faso, Moritanya, Fildişi Sahilleri, Senegal, Etiyopya, Özbekistan, Yemen, Bolivya, Endonezya... gibi ülkelerde halk sokaklara döküldü. Birkaç aydır devam eden olaylarda Mısırdaki 11, Kamerun'da 40, Haiti'de 5 kişinin öldüğü söylendi.

Türkiye'de ise devlet adına sorumluluk yüklenmiş kişiler olayı "Spekülatör" meselesine indirgeyip, birkaç afra-tafra gösterisi yaparak geçiştirmeye çalıştı.

Bu yaşanan gelişme, tarımın insanlar ve tabii devletler için önemini bütün çıplaklığı ile ortaya koyduğu halde, işin bu boyutu yine görmezden gelindi. Bir ülkenin varlık sorunu sayılabilecek birçok konudan daha önde -belki de en önünde- bulunan tarımsal üretim konusu yine gerektiği gibi gündeme gelemedi. Herhalde bir gün bu halk aç kaldığı zaman aklımız başımıza gelecek.

Tarımsal üretim bir ülke için askerî savunma sanayiinden daha az önemli değildir. Ne zaman aklımızı başımıza alacağız bilemiyoruz. IMF, Dünya Bankası, Avrupa Birliği ne derse onu yapıyoruz. Üstelik çiftçilerimiz topraklarını terkettikçe bir maharet işlemiş gibi seviniyoruz.

Hemen her konuyu olduğu gibi tarımsal üretimi de "Küresel rekabet", "Ekonomik faaliyet" basitinde tartışıyoruz. Halbuki "Ziraat üretimi"; "Temel Güvenlik Meselesi" boyutunda ele alınması gereken çok önemli bir konudur.

Çanak kale harbinde askerlerimize verdiğimiz günlük iye listelerini gözlerimiz dolarak okuyoruz. Kurtuluş Savaşı sırasında yaşanan yokluklar daha çoktu. Öyle günler oldu ki askerlerimiz çarıklarını yediler.

İkinci Dünya Savaşı'na katılmadık, ancak ticaret yollarının kapandığı bir 5-6 yıl içinde yaşanan yoklukları o günleri yaşayan büyüklerimiz çok iyi hatırlarlar.

Bu ülke bu kadar badire atlattığı halde, bütün hafızasını kaybetmiş, balık otu yutmuş gibi günü kurtarmaya çalışıyor. Bu sulh devirleri sanki ilelebed devam edecekmiş gibi yaşıyoruz.

Halbuki dünyanın en kuvvetli ülkeleri en büyük savaşlar yaşanacakmış gibi hazırlıklar yapıyor. Amerika, İsrail gibi ülkeler bu hazırlıklarını adeta paranoya derecesinde yürütüyor. Gıda, Gaz, petrol stoğu olmayan bir Batı ülkesi yok. Daha önemlisi bu ülkeler gıda ve enerji sektörlerini bağımsız tutabilmek için ellerinden gelen her şeyi yapıyorlar. Amerika, Avrupa'yı Rusya'nın gazına bağımlılıktan kurtarmak için dört dönüyor.

Biz ise daha yakın zamanda boğazımıza sarılmış ülkeleri "Dost" bellemişiz, ne derlerse onu yapıyoruz. Boğazımıza kadar borç batağındayız. Tarımsal üretimde kendi ihtiyacını karşılayan bir ülke sıfatından tohumlarını bile ithal eden ülke durumuna geldik. Çiftçilerimizin topraklarını terketmeleri için her türlü ahmaklığı yaptık.

Oysa bütün Batı ülkeleri her türlü teknolojik imkânları kullanarak ziraat yapan çiftçilerine ayrıca milyarlarca dolar tutarında desteklemelerde bulunmaktadır.

Türkiye'nin durumu ise şudur: İşin uzmanlarının söylediği gibi; "Türkiye'nin tarım politikası yok."

Bu söz "Türkiye'nin savunma politikası yok." demekle hemen hemen aynı şeydir. Durum bu kadar ciddidir.

Dergimizin 2003 yılı Ağustos sayısında "**Savaşa Hazırlık**" Başlığı altında dile getirilen gerçekler güncelliğini kaybetmiş değil, bu konuda herhangi bir politika da geliştirilmiş değil!

"Gerek bu şiddet ve dehşet günlerinin yokluk zamanları için, gerekse büyük askeri tehlikelere karşı alınabilecek tedbirler var.

... En temel ihtiyaç sahası ve birinci öncelikli sektör gıda ve buna bağlı olarak tarımsal üretimdir.

İkinci sırada enerji sektörü (elektrik-petrol) vardır.

Üçüncü sırada sağlık sektörü ve ilaç sanayiini sayabiliriz.

Ve bütün bu sektörlerle birebir bağlantılı olarak askeri saha ve savunma sanayii..

Gıda, Su, Tarım, Tarımsal Sulama, Hayvancılık:

Tarımsal üretim gıda sektörünün temel kaynağı ve bir ülke için en stratejik üretim sektörü olmasına rağmen Türkiye'de maalesef yıllar yılı tarım sektörü üvey evlat muamelesi görmüştür. Bunda Türkiye'nin önünü tıkayan, sağlıklı düşünmesini engellemeye matuf hemen her sahadaki klişe lafların tarımsal versiyonlarının büyük katkısı olduğu gibi, yönetici elitin ülke gerçeklerinden kopuk olmasının da etkisi olmuştur.

Tarım sektörüne üvey evlat muamelesi yapılmasına sebep olan klişelerin başında "Tarım sektöründeki çalışan sayısının azlığı gelişmişlik düzeyinin en büyük göstergesidir." şeklindeki varsayım gelmektedir. Bu klişede bir miktar doğruluk payı olsa da gerçekleri tam yansıtmadığını söylememiz gerekmektedir.

Her şeyden önce Türkiye'nin tarımsal yapısı ile Avrupa'yı hele hele Amerika'yı kıyaslamak kesinlikle çok büyük bir yanıltır. Avrupa'lı istilacılar yeni dünyayı ve hatta Afrika'yı sömürgeleştirirken yer yer kilometrelerce alana yayılmış çiftlikler kurdular. Dolayısı ile Amerika'lı bir çiftçi ile Türkiye çiftçisinin kıyaslanması bakkal ile otomobile kadar herşeyi satan dönümlerce arazi üzerine kurulu hipermarketin kıyaslanması gibi bir şeydir.

Bu farklılıktan dolayı üzölmeye hele hele utanmaya hiç gerek yoktur. Çünkü bu farklılık sıkıntı ve savaş günleri için büyük bir avantajdır. Zira kırsal kesime yayılmış bir nüfus kitle imha silahlarının kullanıldığı bir savaşta büyük bir avantaj olduğu gibi, dünyanın ekonomik çarkının durduğu, ticaret yollarının kapandığı günler için de böyledir. Nitekim geçtiğimiz ekonomik krizlerde Türkiye'nin Arjantin benzeri sosyal yıkımlar yaşamamasının bir sebebi aile yapımız olduğu kadar diğer bir sebebi büyük şehirde yaşayan insanların bir şekilde kırsal kesimle bağlantılı olmasıdır.

Küresel tarım tekellerinin IMF marifetiyle dikte ettiği tarım politikaları irdelendiğinde görülecektir ki, bu politikalar sonuç itibariyle çiftçiliği köreltmekte, sömürgeci, çok büyük arazilerde büyük sermaye ve devlet desteği altında üretim yapan yabancı tarım sektörü ile hiçbir rekabet imkanı bulunmayan yerli üreticilerin hayat hakkını elinden almaktadır.

Yapılması gereken -hiçbir komplekse kapılmadan- yerli üreticilerimizin önünü açmak, -tarım sektöründeki istihdamın çoğalmasından endişe etmeden- tarıma gerekli desteği vermektir. Türkiye'nin küçük üreticileri kendi imkanları ile araştırma geliştirme yapamamakta, ve hatta sulama imkanlarını rehabilite edememektedir. Bu sahalardaki devlet desteğinin yanında tarımsal girdilerin ucuzlatılmasından ürün alım garantilerine kadar her türlü destek tarımsal sektörden esirgenmemelidir.

Türkiye'deki tarım sektörü de çok büyük farklılıklar arz etmektedir. Ege, Çukurova, Antalya gibi yılda bir defadan fazla ürün almaya elverişli bölgelerimizdeki çiftçilerimizin imkanlarıyla karasal iklimin hakim olduğu yerlerdeki çiftçilerimizin imkanları farklı olduğu gibi büyük arazilerde üretim yapılan yörelerimiz

olduğu gibi çok küçük arazilerde üretim yapmak zorunda olan yörelerimiz de vardır. Bütün bu farklılıklar tarımsal politikaların tayininde göz önünde bulundurulmalıdır.

Gerek tarımsal sulama ve gerekse içme suyu konusunda yakın zamanda beklenen kurak yıllar için şimdiden tedbirler alınmalı, İsrail'in çöl ortamı için geliştirdiği tekniklerden (damla sulama gibi) faydalanılmalıdır.

Hayvancılık sektörü de tarıma bağlı olarak aynı sorunları yaşamakta, kaçak et ithali ek bir sorun olarak bu sektörümüzü yok olma noktasına getirmektedir.

İkinci dünya savaşının gıda tedarikçisi, 1980'lere kadar kendi kendine yeten dünyanın yedi ülkesinden birisi olan Türkiye gıda ithalatına milyarlarca dolar para harcar duruma gelmiştir.

Bir an evvel gerekli tedbirler alınmalı, tarım ve hayvancılık tekrar canlandırılmalı, ayrıca zaruri gıdalar için stoklama yöntemleri geliştirilmelidir.” (Hakikat Dergisi, Ağustos 2003, sh. 39-40)

Şu günlerde tehlike çok daha büyük boyutlara ulaştı. “Küresel Isınma” adı verilen bir kuraklık devri iyice kendisini hissettirmeye başladı. Güvensizlik ortamı petrol'den sonra gıda sektörünü de esir almaya başladı. Bu durumdan yine küresel tekeller kârlı çıkıyor. Petrol tekelleri görülmemiş kârlar elde ediyorlardı. Şimdi tarım tekelleri aynı kulvarda hızla ilerliyor. İlaç ve silah tekelleri pusuda bekliyor.

Bu Batı merkezli yamyam sürüleri daha çok para kazanmak için insanların açlıktan, kargaşadan, iç harpten, savaşlardan ölmesini adeta teşvik ediyorlar. Diğer yandan sömürü çarkı bozulacak diye de korkuyorlar.

Ancak hikmet-i Hüda öyle bir süreç yaşanıyor ki, bu küresel yamyamların kontrol edemeyecekleri boyutlarda hadiseler zuhur edebilir. Bu yamyamlar kendi yaktıkları ateşte yanabilir. Zira tek bir küresel kriz değil, çok farklı noktalardan, dört bir yandan çeşitli krizler patlak vermek üzere.

Kapitalizm balonu patlamak üzere. Ortalıkta “Ekonomik kıyamet” senaryoları dolaşiyor.

Diğer taraftan yukarıda da değindiğimiz gibi “Küresel Isınma” veya “Küresel Kuraklık” diye tabir edilen kriz büyük bir hızla yayılıyor.

Petrol ve Enerji fiyatlarındaki artış başta gıda sektörü olmak üzere tüm sektörlerdeki fiyat artışlarını ve bu krizleri körüklüyor.

Bütün bunların yanında gerekirse nükleer silahları kullanmayı göze almış “Savaş lordları” dünyayı kan deryasına çevirmek için gün sayıyor. Kendisini insanların efendisi olarak gören siyonist grup “Şu insanların yüzde yirmisi köle olarak kalsa yeter.” zihniyetini taşıyor.

Binaenaleyh dünyamız şu günlerde -Irak ve Afganistan işgallari gibi felaketlere rağmen- nispeten bir sulh devri yaşıyor.

Büyük bir harp çıktığı zaman gıda ihtiyacını ithalatla karşılayan ülkelerin durumu çok daha zor olacak. Afrika'daki açlıkların en büyük sebebi iç harpler. İnsanlar iç harpler yüzünden yerini yurdunu terk ediyor, ekimini dikimini yapamıyor, hayvanını yetiştiremiyor. Karnını doyurmak için ya ot çöp topluyor, ya da dışarıdan gelecek yardımlarla ayakta durmaya çalışıyor. Bu sahnenin küresel boyuta taşındığını düşünürseniz ne demek istediğimizi daha iyi anlarsınız.

Gıda tedariki bu derece önemli bir husus olduğu halde, bu konuda hiçbir devlet politikamız yok.

Yine bu konuyla bağlantılı olarak sağlığını direkt ilgilendiren “Bio güvenlik” ya da “Genetik güvenlik” diyebileceğimiz sahada da hiçbir tedbirimiz ve politikamız yok.

Biogüvenlik:

Moleküler biyoloji ve canlıların genetik yapısı hakkındaki bilimsel gelişmeler korkutucu boyutlara ulaştı. “Bilimkurgu” formatında izlediğimiz “Frankeştayn” filimleri artık filim olmaktan çıktı. Amerika’da şu anda milyarlarca dolarlık bir kaynak desteği altında “Korkusuz asker” programı resmen yürütülüyor. Tarım ürünlerinin genetik yapısı değiştirilmiş türleri üretiliyor. Gelişmiş ülkeler GDO (Genetiği Değiştirilmiş Organizma) gıdalarını ülkelere sokmuyor. Bu gıdalar Türkiye gibi denetimin zayıf olduğu ülkelere üçüncü dünya ülkelere gönderiliyor.

Şöyle düşünün; yediğiniz bir bitki daha çok ürün alabilmek için domuz ve fare gibi hızlı üreyen hayvanların genetik yapısından parçalar taşıyor olabilir.

Bu ülkeler hiçbir şey yapmamış olsalar bile kısırlaştırılmış tohumlar pazarlıyorlar. Böylece meselâ Türkiye her yıl milyonlarca dolarlık tohumu İsrail’den defaatle ithal ediyor. Bu gibi kısır tarımsal ürünlerin insanlara olan yan etkileri ise bilinmiyor, daha doğrusu araştırılmıyor.

ABD gibi ülkeler, GDO’ların dünya açlığını önlemenin tek yolu olduğunu savunuyor. Yine bu ülkeler tarımda patent uygulaması ile fakir ülkelerin ürünlerine bir iki değişiklik yaparak sahip çıkmaya çalışıyor.

Bu genetik teknolojisinin insan sağlığını ve güvenliğini ilgilendiren bir diğer boyutu; yeni virüsler ve hastalıkların üretilmesi şeklinde karşımıza çıkabiliyor. Sadece bir millete has hastalık veya biyolojik silah üretilmeye çalışanların olduğu da bir sır değil. Bu hususta güvenliğine dikkat etmeyen ülkelerin başında yine Türkiye geliyor. Çeşitli kampanyalarla toplanan binlerce insanın kan örnekleri yurtdışına gönderiliyor. Star Gazetesi’nde yayınlanan bir habere göre İstanbul Tıp Fakültesi bünyesindeki Kemik İliği Bankası’nda kayıtlı yaklaşık 30 bin donörün tüm genetik şifreleri ve adreslerinin yer aldığı dosyalar kopyalandı. Yani çalındı.

Tedbir:

Görüldüğü üzere tedbir alınması gereken çok mühim konularda hiçbir tedbirimiz yok. Hiçbir politikamız yok. “AB” efsununa tutulmuş gidiyoruz. Küresel tekeller neyi dayatırsa onu yapacağız diye uğraşp duruyoruz.

Geleceğimizi, sağlığımızı, ekonomimizi, kimliğimizi, inancımızı kendi ellerimizle düşmana teslim ediyoruz. Allah akıbetimizi hayırlı kılsın, bizi muhafaza etsin!..

| [Hakikat'te Bu Ay](#) | [Diğer Sayılar](#) | [Ana Sayfa](#) |

**“ABD Başkan Yardımcısı”,
“Şahinlerin Başı”, “Savaş Lordu!”**

**DICK CHENEY
YENİ ŞAŞAŞLAR İÇİN
ORTADOĞU TURUNA ÇIKTI!**

Türkiye, yeni siyaset arayışlarının oluşmaya başladığı günümüzde; Ortadoğu coğrafyasında, Balkanlarda, Kafkasya'da, Orta Asya enerji güzergahında, bölge petrolünün taşınmasında eşsiz bir potansiyel ve öneme sahip bir ülkedir.

Bölge ülkelerinin hemen tamamına yakınının ABD ve yandaşlarının yakınında bulunması dikkate alınırsa İran, Suriye gibi **"Karşıt Cephe Ülkeleri"**nin etkili bir blok oluşturamaması, Türkiye'nin de yeni arayışlar içinde bulunmasını, çok çabuk hareket etmesini, zinde bir dış politika takip etmesini, milli menfaatler ekseninde tavır koymasını zaruri kılmaktadır.

Oysa durum pek iç açıcı değil. Geleceğimizi ipotek altına alacağı bilinen yasalar çıkartılmakta, "Özelleştirme" adı altında stratejik kurumlarımız yabancılara satılmakta, IMF, AB gibi kurumların telkinleri milli politika olarak uygulanmaktadır. Bölgemizde bitmeyen **"Büyük Oyun"**lardan, sıkıntılardan memleketi kurtarmak, düzlüğe çıkarmak idare-i maslahatçı politikalarla mümkün görünmemektedir. "Amerika ne der?" diye özetlenebilecek bir dış politika ile nereye kadar gidebiliriz?

Türkiye büyük bir oyunun oyuncağı yapılmak istenmektedir.

ABD Başkan yardımcısı Dick Cheney Ortadoğu'da yeni bir savaş planıyla bir gezi düzenledi. Başkan Bush'un isteği üzere kısa bir ziyaret için Türkiye'ye geldi, görüşmelerde bulundu. Bayram değildi, seyran değildi!

Ankara'dan İran'a karşı yapılacak savaşta yardım talep ettiği biliniyordu. Afganistan'a asker gönderimi ve askerlerimizin bizzat savaşa katılması isteniyordu. Türkiye, Suriye ile ilişkilerini ABD'nin istekleri doğrultusunda değiştirmeliydi.

İran'ı vurmaya kafasına koyan ABD; "İran, Irak'taki direnişçilere silah veriyor; maddi destek ve eğitim sağlıyor" gerekçesiyle yeni bir bahane ortaya atmaktadır. İran'ın vurulmasında, Türkiye ateş içine çekilmek istenmektedir. Cheney: **"İran çok ciddi bir tehdittir, bizi bu konuda destekleyin."** demektedir.

İsrail'in güvenliği ABD için birinci planda en önemli bir meseledir. İsrail ise ne olursa olsun, hangi şartlarda kalınırsa kalınsın mutlaka ve muhakkak İran'ın etkisiz hale getirilmesini istemektedir.

Bu arada Amerikan Savunma Bakanı Gates Türkiye'ye geldi; İran'a karşı kullanılmak üzere **"Füze Savunma Sistemi"**nin Türkiye üzerinde konuşlanmasını istedi. ABD İran ve diğer ülkelerin potansiyel tehdidine karşı koyabilmek için Türkiye'den beklenen cevabı alamadı.

İran, Cheney için ikinci vuruş hedefidir, bundan vazgeçmesi mümkün görünmüyor. ABD çıkardığı savaşlarının getirisini, maliyet ve mahiyetini düşünmemektedir. Okyanus ötesinde, kendi toprakları üzerinde rahat olması, huzurlu yaşaması ve başka milletlere ait kıymetlerin zorla elde edilmesi için gerekirse haksız itham ve saldırılarla devletleri bombalamayı, yakıp yıkmayı kendisine bir vazife telakki etmektedir. Irak misali önümüzdedir. İkinci kere seçilen Bush-Cheney ikilisi İran'ın kesinlikle vurulacağını, sonra diğer meselelere yöneleceklerini söylemeleri dikkatlerden kaçmamalıdır.

Bu ziyaret esnasında İran'la savaşa karşı çıkan; İran ve Irak'ın da içinde bulunduğu Yakındoğu Bölgesi'nden sorumlu Amerikan Merkez Kuvvetleri Komutanı Oramiral William Fallon istifa etmiştir. Bu istifa Cheney'in işini daha da kolaylaştırmıştır.

New York Times'in eski Türkiye Temsilcisi Stephen Kinzer'in özel yorumu önemlidir: **"Amiral açık açık İran'a yönelik bir askeri mücadeleye karşı çıkıyordu. Bu, İran'a saldırı için bastıran Cheney ve benzerleri için büyük bir zafer. 1953'de Başkan Eisenhower'ın Başbakan Musaddık liderliğindeki İran hükümetini devirmeye karar vermesinin ardından Tahran'daki CIA biriminin şefi Roger Goiran'a darbeyi hazırlama emri verilmişti. Goiran İran'a müdahalenin korkunç bir fikir olduğu yanıtını vermişti. Washington'un buna verdiği cevapsa basit ve doğrulandı: Goiran görevinden alındı.... Bu nedenle bugünkü haberler tarihin uğursuz bir tekerrürünü işaret ediyor. 1953'teki İran darbesi Ortadoğu'yu istikrarsızlaştıran ve ABD'nin ulusal güvenliği"**

vahim ölçüde zayıflatan bir dizi felakete yol açtı. Bugün İran'a düzenlenecek bir saldırı daha az vahim olmayacaktır."

Bilindiği üzere İran Başbakanı Musaddık 1953'te devrilmişti.

Fallon, ABD adına Özbekistan'da üs temin etmek istemiş; aynı şekilde Kırgızistan'da da askeri üs talep etmiş ve sonuçsuz kalmış; Afganistan'da Taliban'a karşı NATO ve ABD güçlerinin yetersiz kaldığını işaret etmişti.

Görevden alınan Fallon şöyle söylemişti:

"Beyaz Saray İran'ın nükleer gücü konusunda çok sabırsız davranıyor. Şu anda dünyanın belli bir bölgesine baktığınızda kaynayan 5 ya da 6 kazan var ve ulusumuzu sadece tek bir problemle büyülemeye gerek yok. Ülkeleri, herkesin yararı için çalışmak üzere bir araya getirebileceğimiz yollar bulmalıyız. Savaş durumu içinde olma iyi bir fikir değil. Başka şartları oluşturmak için çabalamalı ve elimizden gelenin en iyisini yapmalıyız."

Bu sözler adamın başını yedi ve görevinden alındı.

Amerikalı şahinler yine iş başındalar ve İran işini sıkı tutuyorlar.

Cheney tura çıktı. Bölgemizi gezdi, dolaştı, bilgiler aldı, çantasını doldurdu ve gitti. Füze sistemi konusunda Türkiye'den aradığı desteği bulamayınca ABD rotasını Polonya ve Çek Cumhuriyeti'ne çevirdi. Rusya Lideri Putin buna şiddetle karşı çıkmakta ve; **"Bush yönetimi çok istiyorsa gitsin bu sistemi müttefik Türkiye'de ve denizdeki platformda kursun"** diyor.

Cheney her geldiğinde bir şeyler alıyor ve gidiyor sonra da savaş başlıyor. İşini iyi bilmektedir. Bundan 6 yıl önce de Türkiye'ye gelmişti. Mısır, Suudi Arabistan, Kuveyt, Katar, Bahreyn, Umman, Birleşik Arap Emirlikleri, İngiltere, Ürdün, İsrail ziyaretlerini gerçekleştirmiş ve ardından Irak işgal edilmişti. Irak'ın kimyasal ve nükleer silahlara sahip olduğu iddialarını ortaya atmış ve ABD'nin bu ülkeye yapacağı operasyonlara destek verilmesini istemişti.

TBMM'nde görüşmeler yapıldıktan sonra Türkiye'ye gelen "Karanlık işlerin adamı" Cheney, Gazeteci Serdar Turgut'un ifadesiyle **"Armagedon senaryosu"** için mi Türkiye'de? **"Ülkenin bu kadar karıştığı ve bir çok belirsizliğin üst üste geldiği ortamda bir de Cheney'in gelmesi, 'Türkiye için bir armagedon senaryosu mu gündeme sokuluyor?' diye düşündürüyor insanı. ... Kendimiz için değil çocuklarımızın geleceği için bugün TBMM'de akılların başa toplanmasını talep ediyoruz. Sadece bugün bile olsa yaklaşan tehlikeyi, iyi bir şekilde değerlendirip, birlik halinde durabilmeliyiz...."** (20 Mart 2008)

Amerika ve Avrupa Birliği hareketlerini, stratejilerini çok ince ayarlarla yürütmektedir. Öyle geliş-güzel, günü-birlik, ihtimallerle davranmazlar. Sağlam başarılar, herkesin, her kurumun görevi vardır ve görevlerini titizlikle yerine getirirler. Santim santim ilerleme kaydederler. Mesela; Türkiye ile ilgili önce bir **"tavsiye kararı"** alırlar, ardından yerine getirilmesi için bastırırlar. Türkiye de birliğe katılma iştahı ile ne söylenirse yerine getirmek mecburiyetindedir. Vakıflar yasasında olduğu gibi. Hemen hemen pek çok konuda ABD ile birlikte hareket ederler. Güya ABD de Türkiye'nin AB üyeliğini bütün içtenliği ile destekler görünür.

Amerikan ekonomisi artık çöküşe geçmiştir. Doların değer kaybetmesi gibi nedenler Amerika'nın saldırganlaşmasını tetikleyecektir. Hürmüz Boğazı'ndan petrol akışının kontrol altına alınması ve yeni sahaların ele geçirilmesi bu ülkeyi avucunun içinde tutan "küresel sermaye"nin ana hedeflerindedir. Zavallı ABD, aslında bu Siyonist-Küresel Çetelerin oyuncağı, piyonudur.

NATO toplantıları, AB'nin yetkililerinin ülkemizi ani ziyaretleri, İran'a saldırı hazırlıkları, dalga dalga büyüyen açlık felaketleri, gelir dağılımının daha da adaletsizleşmesi, yoksulluğun dünya üzerinde hızla yayılması, ekili tarım alanlarının önemli kısmının yok edilmesi, ormanların talanı, hava kirliliğinin büyümesi vs. hepsi global sermaye hırsızlarının insanlığın başına geçirdiği felaket tuzaklarıdır. ABD ve bilumum Batı'da çok yemeden kaynaklanan **"Obezite"** hastalığı sür'atle yayılıyor. ABD ve İngiltere bu

hastalığın önlenmesi için adeta Milli Savunma Bakanlığı'na harcanan kaynağın aynı kadarı bir bütçe ayırmak mecburiyetinde kalmaları üzerinde durulursa mesele biraz daha anlaşılmalı olacaktır.

Dünyanın durumu; adam gibi, efendi, adil, yüksek karakterli hakim bir necip milletin aleme nizam verememesi nedeniyle her geçen gün biraz daha bozuluyor. Bunu tarihler boyunca Türk milleti yapmıştı. Yeniden başarmak mümkün değil mi?

Bugünkü şartlarda bu mümkün değil ve bu millet üzerindeki "ölü toprağını" atabilmiş değil. Ortalığı daha da bozacak, karıştıracak, ateşe verecek Amerika ve yandaşlarının dünyanın başına daha çok belalar açacaklarından kimsenin şüphesi olmasın. Çünkü halen "va'd edilmiş toprakların tamamı kurtarılmış" değil. Bunun gerçekleşmesi için daha çok kan akmalı, insan ölmeli, ocaklar sönmeli, maddi değerler hortumlanmalı, ülkelerin sınırları ortadan kalkmalı ve sınırlar yeniden çizilmelidir. Yapılmak istenenin arka planında bu gayenin tahakkuku vardır.

| [Hakikat'te Bu Ay](#) | [Diğer Sayılar](#) | [Ana Sayfa](#) |

HÜZÜNLÜ BİR AYRILIK VE MİLLETİ AYAKTA TUTAN "TARİHİ HAFIZA"

Tarihimizde vatan topraklarının mukaddes oluşu ile ilgili eşsiz misaller vardır. Türk milletinin kahramanlığının esaslarını; inandığı dinin değerleri ile üzerinde yaşadığı vatan topraklarının korunması uğruna verdiği destanlaşmış mücadeleler oluşturmaktadır. Bir kahraman bu değerleri uğruna mücadele eder, yaralanır ve nihayetinde en değerli varlığı olan canını verir. Bu uğurda kimi "Gazi" olur, kimileri de "Şehit". Bu iki eşsiz sıfatla şereflenen kimseler her türlü takdir ve şerefin üzerinde değere kavuşurlar. Bu millet, bu iki sıfat için varını yoğunu ortaya koyarak dinimizin ve vatanımızın korunması uğruna eşi benzeri olmayan kahramanlık misalleriyle dünyayı şaşkına çevirmiştir.

Nitekim yakın geçmişimizin destanlaşan "Kurtuluş Savaşı", topyekûn bir milletin yeniden diriliş ve var oluş savaşdır, şahlanış destanıdır.

Oysa, bu destanın mimarları olan gazilerin, şehitlerin nesilleri olarak onlara layık olamadığımızı üzülerek belirtmeliyiz.

Kurtuluş Savaşı gazilerimizi resmî geçitlerde göğüslerindeki "İstiklal Madalyası" ve "Milli kıyafetleriyle" çok derin bir muhabbet, hürmet ve saygıyla seyreder, alkışlardık. Onlardan savaş yıllarının acı hatıralarını dinledik. Ne acılar çekilmişti, ne kahırlara katlanılmıştı. Yiyecek yok, içecek yok. Büyük bir kıtlık hakim. Yunan'ın, Ermeni'nin, Fransız'ın, İngiliz'in, Rus'un, Balkan kavimlerinin vahşetini anlatırlardı. Bu kahramanların hepsinin hayatları birer birer yazılacak kitaptı.

Eskişehir, üzerinde son bir-iki Kurtuluş Savaşı Gazisi'nden birini barındıran bir şehrimizdi. Gazi Yakup Satar Dedemiz, 4 Nisan'da Hakk'ın rahmetine kavuştu.

Kendisi Kırım'da doğup (1895) ailesi ile birlikte Eskişehir'e göç etmişti. Osmanlı İmparatorluğu'nun 1. Dünya Savaşı'na katılmasıyla Basra Cephesi'ne gönderilmiş, orada İngilizlere karşı savaşmış, Osmanlı ordusunda 50 özel askerle Bağdat'a gitmiş; savaşırken İngilizlere esir düşmüştür. İngilizlerle

yapılan esir değişimi nedeniyle bir gemiye bindirilerek İstanbul'a gönderilmiştir. Anadolu'nun işgal edildiğini görünce Kurtuluş Savaşı saflarına katılarak bizzat savaşmıştır. Sakarya Meydan Muharebesi'ne katılarak "Gazi" oldu. Birkaç hatırası ve özlü sözünü okuyucularımızla paylaşalım:

"Polatlı tarafında sabaha karşı düşman gelip bizim istihkâmlara yerleşmiş. ... Mermiler vızır vızır uçardı. Ama biz korkmazdık düşmandan. Biz bu vatani bu zor şartlar altında kurtardık. Siz siz olun, kıymetini bilin. Vatani böldürmeyin. Batıllara, Ermenilere dikkat edin. Düşmanlar dost gibi görünüp Türkiye'yi bölmeye çalıştı. Gençler düşmanın oyununa gelip birbirine düşmesinler. Bizim gibi, gençler de bu ülkeye dört elle sarılmalıdırlar. Bu vatani sonuna kadar korumalıdırlar. Ordu harp tecrübesi olmayan, çocuk denecek yaşta insanlardan kuruluydu. Vatani zor şartlar altında kurtarıp, tertemiz size emanet ettik. Kıymetini bilin."

Bizim "Son Gazi"miz, bize göre üzüntü verecek bir merasimle ebedi istirahatgâhına uğurlandı. Biz şöyle düşünüyorduk: "Bu gün Eskişehir tamamen toplanır, çevre illerden bu gazi dedemizi uğurlamak ve hakkını helal ettirmek üzere Eskişehir'e akın ederler. Bütün devlet erkanı ahde vefanın bir gereği olarak gelirler ve bir büyük milli hafıza canlanması yaşanır."

Heyhat ki öyle olmadı. Eskişehir her zamanki sıradan günlerinden birini yaşıyordu sanki.

Bu son gazimizi şanına layık bir şekilde yolcu ettik mi? Arz edeceğimiz bir olayla siz kıyaslayın.

Fransa'da 18 Mart'ta 1. Dünya Savaşı'nda Fransa adına savaşan 8 milyon askerin sonuncusu olan Lazare Ponticelli öldü. Yıllarca cenazesinde devlet töreni istememesine rağmen, kızının izin vermesi üzerine 18 Mart 2008'de devlet töreni düzenlendi. Törene Cumhurbaşkanı, eski cumhurbaşkanı da dahil olmak üzere ülkenin hemen tüm idari ve askeri erkanı katıldı. Sarkozy, "**Bunun yalnızca Ponticelli değil, tüm şehitler için anma töreni olduğunu**" söyledi. Fransa o gün ayaktaydı. Emperyalist, sömürgeci, soykırımçı, katliamcı, yayılcı Fransa'da durum bu, bizde durum bu.

Milletin şeref kaynağı yetiştirdiği kahramanlardır. Kahramanlar da milletin hafızasında en büyük yeri tutan hazineleridir. Genç nesil onları tanımazsa ülkenin geleceği nasıl teminat altına alınabilir?

Milletçe bu büyük kahramanların kadir ve kıymetlerini ölmeden evvel bilemedik, gerekli ihtimamı, itinaı gösteremedik. Hiç olmazsa hatıralarına saygı gösterelim, gelecek nesillere onları layıkıyla anlatalım. Zira biz rahatımızda istirahatımızda iken şehitlerimiz hâlâ bu vatan için nöbet tutuyorlar, harbediyorlar.

Bu milletin eşsiz nice kahramanlarından birisi olan ve Çankırı'da tepe üstünde mekanı bulunan Kara Tekin Beğ ölmeden önce (yaklaşık bin yıl önce) şu vasiyeti yapmıştı: "**Beni şu yüksek tepenin üstüne koyunuz ki öldükten sonra da mücadele devam edeyim, eğer düşman bu toprakları işgale kalkarsa onlarla yine savaşayım. Öldükten sonra da savaşım devam etsin.**"

Gazi Yakup Satar Dedemizi ve ahirete göç eden diğer gazilerimizi, şehitlerimizi minnetle, şükranla, rahmet ve mağfiret dileklerimizle yad ediyoruz. Onların bıraktıkları değerlere gerektiği gibi değer verilmesini bekliyoruz.

"Değerliye değer ver, değer bulursun; Değersize değer verme, değerden düşersin."

TARİHTEN SAYFALAR

"Tarihçi" Geçinen
Bâzı "Tahrifçi"lerin Ortaya Attığı;

Fethin Mânevî Cihetini Hedef Alan Asılsız İddiâlara Cevaplar

Beş yüz elli beş yıl önce, Fâtih Sultan Mehmed Hân ve "**güzel askerler**"inin zâhirî, Akşemseddîn Hazretleri ve sayısız velînin mânevî gayretleriyle fethedilen İstanbul'un, gerek zâhirî, gerekse mânevî cephesini çökertmek ve her iki ciheti hakkında da gönüllere şüphe düşürmek isteyen "tarihçi" sıfatındaki seviyesiz "tahrifçi"ler bugüne kadar hiç eksik olmamıştır.

Osmanlı medeniyeti bir "**İslâm**" medeniyeti olduğu ve bunun en büyük delîli Osmanlı medeniyetinin yine kendisi olduğu hâlde, millî tarihimizin mânevî değerlerle birarada anılmasına bile tahammül edemeyen son devir araştırmacılarından Hüseyin Nihâl Atsız (1905-1975), Evliyâ Çelebi'nin "**Seyâhat-nâme**"deki fetihle ilgili bâzı rivâyetlerini insafsızca diline dolamış; büyük Türk seyyahını "gaflet"le itham etmeye kalkışarak kendi "gaflet"ini ortaya çıkarmıştır.

İstanbul "Kılıç Gücüyle" mi, "Velîlerin Desteğiyle" mi Fethedildi?

Hüseyin Nihâl Atsız, 1971 yılında Millî Eğitim Bakanlığı yayınları "Millî Klasikler" serisi içinde yayınlanan "**Evliyâ Çelebi Seyahatnâmesi'nden Seçmeler**" adlı kitabında, İstanbul'un fethinde velîlerin sağladığı mânevî desteğe işaret eden büyük Osmanlı seyyahı Evliyâ Çelebi'yi "**gaflet**" ve "**cehâlet**"le itham etmeye kalkışarak: "**Evliyâ Çelebi'nin İstanbul kuşatması hakkında verdiği bilginin tarihî hiçbir tarafı yoktur. ...İstanbul'un fethini kılıç erlerinden çok evliyâlara mâletmesi, on yedinci asır Osmanlı aydınının kendi târihi hakkındaki gafletini ortaya koyması bakımından çok ilgi çekicidir. ...İstanbul'un günlerce alınamayışını 'Yâ-Vedûd' adlı bir dervişin duâsına hamletmesi, mantık tanımayan inanç garâbetlerinden birisidir.**" demiştir.⁽¹⁾ Atsız bu sözleriyle Osmanlı târihinden Evliyâ Çelebi'nin değil, aslında kendisinin ne kadar gâfil olduğunu gözler önüne sermiştir!

Osmanlı tâarihçilerinin en büyüklerinden olan Kemâl-Paşa-zâde, "**Tevârih-i Âl-i 'Osmân**" adlı eserinin "VII. Defter"inde bizzat Fâtih'in dilinden, İstanbul'un "**kılıç gücünden çok evliyâların desteğiyle**" alındığını gösteren kesin bir rivâyet nakletmiş; Atsız ve benzerlerine verilmesi gereken cevâbı asırlar öncesinden vermiştir.

Fâtih'in oğlu Sultan II. Bâyezid zamanında yaşamış olan bu büyük Osmanlı müverrihi, Sultan Mehmed'in 1457 (h. 860) yılında başlattığı Belgrad muhâsarasının neden zaferle sonuçlanmadığını anlatırken, pâdişâhın bizzat kendi ağzından şu ilginç hâdiseyi rivâyet etmiştir: "**Şol gün ki, Şehriyâr-ı kâm-kâr (Sultan Mehmed) İstanbûl'u feth itdi, ...şehrüñ içini bir zamân gezdi, seyrân kıldı. ...Dönüb**

gide-tururken Halil Paşa'nun hevâsına tâbi' olan, ...cihâduñ ...ve gazânuñ istintâcına (neticelenmesine) mâni' olan mevâlinüñ (ileri gelenlerin) ba'zısı istikbâl itdi (karşılamaya yöneldi), tehniyye-i fethe şürû' idüb eyitdi (fethi kutlamak isteyip şöyle dedi): 'El-hamdü lillâh, ehl-i 'ilmüñ du'âsı cündiyle (ordusuyla) hisâr feth oldu, Pâdişâh-ı İslâm-penâh ceyš-i küffâra (kâfir ordusuna) zafer buldı!' ...Hazret-i Hüdâvendigâr'ın ol cemâ'ate gâyet incinmesi vardı, izhâr idüb eyitdi (açığa vurup dedi): 'Munele-salusluğa (iki yüzlülüğe) yer yok, kendü kılıcumla alubdururun, kimseñüzden himmet ve 'inâyet (yardım) olmamışdur!..' Cenâb-ı kâm-yâb'dan menkûldür (Pâdişâh'tan nakledilir) ki, eyitmiş (demiş): 'Gerçi germiyyetle ol kelâm-ı hâmmı (gururla o ham sözü) söyledüm, ammâ sonra nedâmet itdüm. Mezkûr (zikri geçen) hitâbın ki, hatâ-yı mahz idüğini (hatânın ta kendisi olduğunu) bildüm, cevâbını üç yıldan soñra işitdüm. Ol vakt ki, Belgrâd üzerinde 'askere buyurdum, yürüyiş itdiler; ...hisâra toğrı akdılar getdiler. Ben dahî ata bindüm, ordu ucına indüm; gördüm bir başı kabak, yalun ayak abdâl yolın üzerinde yatur, cihân gavgâlarından fâriğü'l-bâl (uzak durur). Öñüne vardum eyitdüm: 'Derviş! Demdür himmet eyle, cünd-i du'âyla ceyš-i İslâm'a (duâ ordusuyla İslâm askerine) mu'âvenet (yardım) eyle!' Bâşın kaldurdu eyitdi ki: 'Olmaz! Kılıcınla almak gereksin; seyf-i du'âya (duâ kılıcına) i'timâdın yok, vegâ (döğüş) kılıcını salmak gereksin!' Bildüm ki nefis-i pür-şürûruñ (şer dolu nefsimin) İstanbul fethindeki gurûrunuñ şe'âmeti (uğursuzluğu) geldi yetdi, ânuñ eseriydi ki 'asker-i nusret-şî'âr (her zaman zafer kazanan asker) hisâra zafer bulamayub getdi.'⁽²⁾ Fâtih, İstanbul'un fethini "velîler"ın desteğine değil de, "kendi kılıcına ve gücüne" mâlettiği için Belgrad seferi'nden eli boş döndüğünü söyleyerek, İstanbul'u "kılıç gücü"yle değil, "evliyâ desteği"yle aldığını, onların desteği olmadan böyle bir şeyin mümkün olmayacağını açıkça ortaya koymuştur.

Bu sözler "on yedinci asır Osmanlı aydınları"ndan birinin değil, kılıcıyla bizzat fethe davranan "Fâtih"ın kendi sözleridir. Atsız'ın iddiâ ettiği gibi, İstanbul şâyet "evliyâların desteğiyle" değil de yalnız "kılıç gücüyle" fethedilmişse, şehri iki aya yakın bir zaman kılıcıyla döven Fâtih, burada neden pişmanlığını dile getirmiş ve zaferi niçin kayıtsız-şartsız "evliyâlara mâletmiş"tir?

Şanlı fethin velîlerin mânevî tasarrufuyla gerçekleştiğini bizzat Fâtih'in dilinden aktaran Kemâl Paşa-zâde, kıt mantığına sığmadığı için bu gerçeğe "mantık tanımayan inanç garâbeti" kulpunu takmaya kalkışan Atsız ve benzerlerine, rivâyetin ardından yazdığı şu kıt'a ile verilebilecek en güzel cevâbı vermiştir:

"Tayanmaz âkil olan kuvvetine

Ne ola âdemî ve kuvveti ne?

Ricâlün hâssıdur işi bitüren

Olan a'mâli yâz-u kış Bitüren."⁽³⁾

İstanbul'un Mânevî Şahsiyetlerin Desteğiyle Alındığını Gösteren Deliller:

İstanbul'un kılıç erlerinin zâhirî gayretinden ziyâde mânevî şahsiyetlerin desteğiyle fethedildiği noktasında, Osmanlı târihçilerinin hepsi ittifak etmişlerdir. Ezcümle, "İstanbul'un mânevî fâtihi" olduğunda hiç kimsenin tereddüt etmediği Akşemseddîn -kuddise sırruh- Hazretleri'nin fetihteki rolü nasıl inkâr edilebilir? Atsız ve benzerleri her ne kadar bu gerçeği inkâr etmeye kalkışmışlarsa da, bunun aksini ispat edecek tek bir delil dahî gösterememişlerdir, gösterebilmeleri de mümkün değildir!..

Atsız, şanlı fethin mânevî kumandanlarına dil uzattığı yetmezmiş gibi, bir de "on yedinci asır Osmanlı aydınının gafflete düştüğü"nü iddia edebilmiştir. Hâlbuki fethin muâsırı olan, yâni bizzat on beşinci asır müverrihleri arasında yer alan Oruç Beg de "Tevârih-i Âl-i 'Osmân"ının çok eski bir nüshasında, fethe başta Akşemseddîn Hazretleri ve Akbıyık Hazretleri olmak üzere çok sayıda velînin destek verdiği işâret ederek: "Şeyhlerden Ak-şemsü'd-dîn Hazretleri ve Şeyh Ak-bıyık Hazretleri ve dahî tekye-nişin şeyhlerden, dervîşlerden ve ebdâllardan hâzır olup Kostantîn üzerine yürüdiler." demiş; yâni fethi yalnız "kılıç erleri"ne değil, "evliyâlar"a da mâletmiştir.⁽⁴⁾ Fethin muâsırı olan en meşhur "târihçi"ler bile böyle söylerken, Atsız'ın bu abuk-sabuk iddiâsı neyin nesidir?

On altıncı asır Osmanlı müverrihlerinden Cenâbî Mustafa Efendi de Atsız'a âdetâ cevap verircesine şanlı fethi yalnız Akşemseddîn Hazretleri'nin mânevî desteğine hasredip: *"Bu fethde Ak-şemsü'd-dîn Hazretleri bile (berâber) idi, hiç şübhe yokdur ki bu deflü feth-i 'azîm (büyük fetih) ânlaruñ âsâr-ı himmetiyle olmuştur!"* demiş ve fethi yine *"kılıç erleri"*nden çok *"evliyâlar"*a mâletmiştir.⁽⁵⁾ Hâl böyleyken bu rivâyetleri bırakıp da Atsız'ın ipiyle kuyuya inmek, Fâtih'in bile kendi fethinden *"gâfil"* olduğunu, Atsız hâriç herkesin *"kendi târihinden gâfil"* bulunduğunu kabullenmek anlamına gelir ki bu düşünölemeyeceğine göre kendi tarihinden gâfil olanlar ortadadır.

Osmanlı müverrihlerinin, İstanbul'un *"evliyâların desteğiyle"* alındığını gösteren rivâyetleri yalnız bunlarla sınırlı değildir. Esâsen Osmanlı târihçileri arasında bunun aksi yönde rivâyette bulunmuş tek bir müverrih bile göstermek mümkün değildir. Bunda bütün târihçiler ittifak ettiklerine göre, bile bile bunun aksini iddiâ etmek; yalnız *"on yedinci asırda yaşamış"* olan Evliyâ Çelebi'yi değil, en başta "Fâtih'i ve dönemin târihçileri de dâhil olmak üzere, bütün Osmanlı târihçilerini "gaflet"le, "cehâlet"le ve "kendi târihini bilmemek"le itham etmek demektir.

Dolayısıyla *"kendi târihinden gâfil"* olan Evliyâ Çelebi değil, aksine onu hedef alarak hazımsızlığını ortaya koyan Atsız'ın ta kendisidir!..

Evliyâ Çelebi'nin Naklettiği "Yâ-Vedûd Sultan" Rivâyeti, Atsız'ın İddiâ Ettiği Gibi Bir "Hurâfe" midir?

"Târih", delil ve belgeye dayanan bir ilimdir, "Tasavvuf" ise başlı başına İlâhî bir esrârdan ibârettir. Mâneviyattan ne kadar anladığı yukarıdaki sözlerinden açıkça anlaşılın Atsız ise, daha tarihi gerçekleri aktarmaktan aciz kalmıştır ki tasavvufla ilgili bir vak'ayı çözebilirsin veya bu akılla onu eleştirmeye kalkışabilirsin?!

Evliyâ Çelebi'nin **"Seyahat-nâme"**sinde İstanbul'un fethinin gecikmesinin, kalenin dibinde mahsur kalan *"Yâ-Vedûd Sultân"* adlı bir meczûbun duâsından kaynaklandığını gösteren bir rivâyet nakletmesi, Atsız'ın iddiâ ettiği gibi *"mantık tanımayan bir inanç garâbeti"* değil, aksine kuruluş yıllarından beri Tasavvuf kültürüyle yoğrulan ve mânevî değerlerine sıkı sıkıya bağlı olan Osmanlı medeniyetinin rûhî olgunluğunun bir göstergesidir. Halbuki onun inkâr ettiği bu vak'ayı İstanbul'un ilk kadısı olan Hızır Bey, kütük ve sicil defterine aynen kaydetmiştir.⁽⁶⁾

Rivâyete göre, Osmanlı ordusu İstanbul surları önünde çarpışırken, surların altında mahsur bulunan *"Yâ-Vedûd Sultân" nâm bir büdelâ: 'Kal'a bir-kaç gündün soñra feth olmasun!' deyü Cenâb-ı Bârî'den recâ idüp, du'âsı"* kabul makâmına erişip, *"günden güne kal'anuñ fethi şiddet bulub"* aradan *"on gün"* geçmişti.⁽⁷⁾ Başka bir rivâyete göre, o Rabb'inden *"şehrin ehl-i İslâm eline girdiğini görmeyi ve o günün görmeden ölmeyi"* istemiş, O da bu duâyı kabul ederek fethin zamânını ertelemiştir.⁽⁸⁾

İşin ağır ilerlediğini ve muhâsaranın gittikçe şiddetlendiğini gören Sultan Mehmed, bu kaygı verici durum karşısında bütün sâdik şeyhleri etrâfına toplayıp: *"Âyâ (acabâ) hâl neye müncer olur? Kal'a metânet bulub fetih gücü oldu!" deyince, hemân Ak-şemsü'd-dîn Hazretleri: 'Begüm sen elem çekme; bu kal'anuñ Fâtih'i sen olasın deyü 'âlem-i şeh-zâdeliğünde saña tebşîr (müjde) itmişdük! Lâkin bi-emr-i Hüdâ (Hüdâ'nın emriyle) Cenâb-ı 'İzzet'üñ bu gazâda müstetir (gizli) işleri vardur, derûn-ı kal'ada (kale dibinde) Şeyh Maksûd halîfelerinden 'Yâ-Vedûd' ismine mazhar düşmüş meczûblardan bir cân vardur. Tâ ol merhûm olmayıca bu kal'a feth olmak ihtimâli yokdur. Ammâ elli gündün (sonra) merhûm olur!' deyü kal'anuñ fethini sâ'at ve dakikasıyla vakt ta'yîn eyleyüp, bilâhare keşf-i râz eyleyüp, hemân: 'Begüm sen yine ihtimâm-ı tamm (tam gayret) eyle, bu esrâr-ı İlâhî bunda kalsın!'" der.⁽⁹⁾*

Gerçekten de elli gün sonra "Yâ-Vedûd Sultân" vefât eder ve fetih müyesser olur; fetihten sonra Akşemseddîn Hazretleri ve diğer meşâyihle şehrin meşhur yerlerini gezen *"Sultân Muhammed, Ayâsofyâ'yı seyr-ü temâşa idüp devrân iderken"* mâbedin bir köşesinde ansızın *"nûr-ı İlâhî"* ile parıldayan latîf bir bedene bürünmüş, göğsünün üzerine *"kırmızı et ile 'Yâ Vedûd' ismi yazılmış"* bir zâtı *"kibleye müteveccih olmuş yatur"* hâlde bulur.⁽¹⁰⁾ Pâdişâhın gördüğü bu sûreti çoktan farketmiş olan *"Ak-şemsü'd-dîn ve Sivâsi Kara Şemsü'd-dîn ve yetmiş 'aded kibâr (büyük) evliyâ'ullâh"* pâdişâha hitâben: *"İşte pâdişâhum İstanbul'uñ elli günde feth olmasına sebep bunlar idi!"* derler; sonra mânevî

bir işâretle naaşını alıp, Ebû Eyyûb-ı Ensârî Hazretleri türbesi yakınında bulunan bir yere defnederler.⁽¹⁾ Atsız'ın hayâlî bir şahsiyetmiş gibi göstermeye çalıştığı bu zâtin Ayvansaray'daki türbesi bugün ziyâretgâh olmuştur.

Fethin Allah erlerinin mânevî desteğiyle gerçekleşmesi, kılıç erlerinin fetih uğrunda hiç gayret göstermedikleri mânâsına gelmez. Şu kadar var ki, onların gayreti sâdece zâhirî sebeplere tevessülden ibârettir. Velîlerin sağladığı mânevî te'sir ise işin mânevî cihetidir ki, bu destek olmadıkça, tek başına zâhirî sebeplere sarılmakla küllî îlâhî yardımın tecellî etmesi mümkün değildir. Nitekim Fâtih'in yukarıdaki sözleri bunun en büyük delilidir.

"Yâ-Vedûd Sultân"ın fethin gecikmesi yönünde duâ etmesi ve bu duâ nedeniyle fethin ertelenmesi, inançsızlık *"garâbet"*ne tutulmuş olan Atsız'ın kör *"mantiği"*nın alacağı işlerden değildir; Akşemseddîn Hazretleri'nin yukarıdaki sözünden de anlaşılacağı üzere başlı başına bir *"esrâr-ı îlâhî"*den ibârettir.

Altı asır boyunca mânevî değerlerine en büyük saygı ve sadâkati gösteren, en basit meselelerde bile Allah erlerinin re'yine mürâcaat eden sanki Osmanlı pâdişahları değilmiş gibi, ağzından çıkan sözün nereye gittiğini hiç hesap etmeden konuşan Hüseyin Nihâl Atsız, birbirinden ayrılması mümkün olmayan "millî" ve "mânevî" değerlerin arasını açmak ve Türk târihinden İslâmî unsurları ayıklamak (!) için hayatı boyunca çırpınmış, ancak boyundan çok büyük işlerle kalkıştığı için buna muvaffak olamamıştır.

Atsız'ın hazmedemediği asıl şey, Evliyâ Çelebi'nin **"Seyâhat-nâmesi"**nde naklettiği birkaç rivâyetler değil, fethin âdetâ "rûhu" mesâbesinde bulunan "mânevî" cihetidir. O hakârete varan çirkin ithamlarıyla bu niyetini açıkça ortaya sermiştir ki; yukarıdaki delillerden de anlaşılacağı üzere, bu apaçık bir cehâlet îlânından ve Müslüman Türk milletinin mânevî değerlerine saldırmaktan başka bir şey değildir!..

(1) H. Nihâl Atsız, *"Evliyâ Çelebi Seyahatnâmesi'nden Seçmeler-I"*, s. 34-35, dipnot: 51. Milli Eğitim Bak. yayını, bas.: İstanbul, 1971.

(2) İbn-i Kemâl (Kemâl Paşa-zâde), *"Tevârih-i Âl-i 'Osmân"*, VII. Defter, s. 93-94, nşr. Şerafettin Turan, TTK yayını, Ankara, 1957.

(3) İbn-i Kemâl, a.g.e., s. 94.

(4) Oruç bin Âdil el-Edirnevî, *"Tevârih-i Âl-i 'Osmân"*, Yapı Kredi Sermet Çifter Arş. Ktp. nr.: 773, vr. 83^a-83^b.

(5) Cenâbî Mustafâ Efendi, *"Gülşen-i Tevârih"*, Nûruosmâniye Ktp. nr.: 3107, vr. 159^a.

(6) Erdem Yücel, *"Yâ Vedûd Sultân" / "Tarihi, Kültürü ve Sanatıyla Eyüp Sultan Sempozyumu"* (Tebliğler), Eyüp Belediyesi, c. 6, s. 46. İstanbul, 2003.

(7) Evliyâ Çelebi, *"Seyâhat-nâme"*, c. 1, TSMK, Bağdat, nr.: 304, vr. 25^b-26^a.

(8) Erdem Yücel, a.g.e., c. 6, s. 45.

(9) Evliyâ Çelebi, a.g.e., c. 1, vr. 26^a.

(10-11) Evliyâ Çelebi, a.g.e., c. 1, vr. 30^a.

Gerçek Sınava Hazırlık!

Bir gün "gerçek final"e ulaştığımızda pişman olmamak için ilk önce bizler hayata geliş gayemizi hiçbir zaman unutmamalıyız ve daha sonra çocuklarımızın bu konudaki eğitimine dikkat etmeliyiz.

Öyle bir çağda yaşıyoruz ki zaman hızlı akıyor, bir koşuşturma bir keşmekeş her tarafımızı kuşatmış durumda.

Bu koşuşturma eğitim sistemimizi de esir almış durumda. Eğitim sistemi, yarış sistemine dönüştü. Çocuklar küçük yaşlardan itibaren birer "yarış atı" gibi en iyisi olma yolunda yarıştırmaktadırlar. Aileler de bu yarış sisteminin âdeta esiri olmuş durumdadır.

Bulduğumuz ortam sadece çocuklarımızın değil bizim de "hayatta varoluş sebebimiz"i unutturmaya müsaittir.

Her sınavın bir hazırlık süresi ve bir amacı ve en sonunda da bir finali vardır. Bu nedenle bir gün "gerçek final"e ulaştığımızda pişman olmamak için ilk önce bizler hayata geliş gayemizi hiçbir zaman unutmamalıyız ve daha sonra çocuklarımızın bu konudaki eğitimine dikkat etmeliyiz. Çocuklarımız kendilerine yanlış amaç, gaye ve hedefler koymadan, ebeveynler olarak küçük yaşlarda vicdanları doğru yetiştirmeye çalışmalıyız.

Hazret-i Allah: **"Andolsun Allah yolunda koştukça koşanlara"** buyurmakta, dolayısı ile bizler de "atları doğru yöne koşmalıyız".

Bu konuda yapılabilecekleri şöyle sıralayabiliriz:

- Daha okula gitmeyen çocuklarımıza "Büyüyünce ne olacaksın?" diye sorarız. Ebeveynler olarak çocuklarımızın doktor, mühendis, öğretmen vs. değil "Allah ve Resul'ünü seven" çocuklar olmalarını istemeliyiz. Onları Peygamberimizi seven ve ona tâbi olan evlatlar olarak yetiştirmeye çalışmalıyız. Bunun için Peygamberimizi ve ehl-i beytini anlatmamız kâfidir. Zira onları duyup anladıktan sonra onları sevmek mümkün değildir. Kandillerimizi özellikle Mevlid kandilimizi, özelleştirmeliyiz. Örneğin; bu günlerde, evlerimizi süsleyebiliriz, çocuklarımızın sevdiği özel yemeklerden pişirebiliriz. Ayrıca Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem- Efendimiz'in sünneti olan hediyeleşmek de bu günleri özelleştiren güzel bir davranıştır. Bu yatırımlar günagün çocuğun sevgisini ve hayranlığını kendiliğinden artıracaktır.

- Çocuklarımıza ilim ve tahsilin ancak Allah için yapılırsa hem dünyevî hem uhrevî bir değeri ve kıymeti olduğunu vurgulamalıyız. Bir insanın arzuları, hırsı ne kadar şiddetli ve hedefleri ne kadar büyük olursa olsun, ömür ile sınırlı ve tutsaktır. Ancak Allah için yapılan ilim insanı karanlık dünyadan kurtarır ve yüceltir. Bu hakikatleri çocuklarımıza sık sık vurgulamalıyız.

- Okuldaki sınavına hazırlanan 12 yaşındaki bir öğrenciye: "5 vakit namazın da bizim için günlük sınavlar"dan olduğunu hatırlatmalıyız. "Maddi sınava çalışırken, manevi sınavı kaybetmenin büyük bir kayıp olduğunu" belirtmeliyiz.

- Bir öğrencinin görevleri gibi müslümanların da Allah'a karşı namaz, abdest, oruç gibi görevleri olduğunu söylemeliyiz. "İyi bir müslüman"ın da Allah'a karşı görevlerini aksatmadan zamanında yapması gerektiğini anlatmalıyız.

- ocuđumuza okuldaki sınavları öncesinde "Allah yardımcın olsun!" diye dua etmeliyiz. Dua sayesinde çocuğumuzun psikolojisi olumlu yönde etkilenecektir. Aynı zamanda dua yapmasını öğrenecektir.

- İyi not almış olan çocuğumuza "Mařallah!" (Allah dilediği için öyle!) dersek çocuğumuz başarılarını nefsine mal etmemiş olur. Böylece bütün güzelliklerin Hazret-i Allah'tan olduğunu vurgulamış oluruz.

Ayrıca "Allah'ım hesap gününde de senin yardımcın olsun!" diye dua ederek her fırsatta "hayatın gerçek finalini" vurgulamalıyız.

Unutmayalım, dünyadaki sınavlar kazanılsın veya kazanılmasın, "Sırat-ı müstakim" (dosduğru yol=Allah yolu) adına çocuğumuzu kazanmak, bütün diğer kazançlardan daha değerlidir.